

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้านคุณลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ที่ส่งผล
ต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของ
นักศึกษา สาขาผู้ประกอบการ

CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS AND
EDUCATIONAL ENVIRONMENTS ON ENTREPRENEURIAL ORIENTED BEHAVIOR WITH

อมินดารา อริยธาดา

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้านคุณลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ที่ส่งผล
ต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของ
นักศึกษา สาขาผู้ประกอบการ

ปริญญาานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS AND
EDUCATIONAL ENVIRONMENTS ON ENTREPRENEURIAL ORIENTED BEHAVIOR WITH
THE MEDIATING ROLE OF ENTREPRENEURSHIP INTENTION OF ENTREPRENEURIAL
STUDENTS

AMINDARA ARIYATHADA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF SCIENCE
(Applied Behavioral Science Research)
BEHAVIORAL SCIENCE RESEARCH INSTITUTE, Srinakharinwirot University

2021

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้านคุณลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ที่ส่งผล
ต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของ

นักศึกษา สาขาผู้ประกอบการ

ของ

อมินดารา อริยธาดา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญาานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.อังศินันท์ อินทรกำแหง)	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวิธน์ กิตติพิชัย)
..... ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยดา สมบัติวัฒนา)	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ พิมพ์ทอง)

ชื่อเรื่อง	รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้านคุณลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา สาขาผู้ประกอบการ
ผู้วิจัย	อมินดารา อริยธาดา
ปริญญา	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2564
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. อังคินันท์ อินทรกำแหง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิยดา สมบัติวัฒนา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยมีความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการเป็นตัวแปรส่งผ่านกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยคุณลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรสาขาวิชาผู้ประกอบการ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 240 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) และเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นของครอนบาค อยู่ระหว่าง .437 - .847 ใช้สถิติทดสอบด้วยการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (SEM) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL ผลการวิจัย พบว่า 1) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($X^2 = 118.97$, $df = 50$, $p\text{-value} = 0.00000$, $X^2 / df = 2.445$, $RMSEA = 0.076$, $CFI = 0.98$, $GFI = 0.93$, $AGFI = 0.87$) และปัจจัยความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการสามารถทำนายพฤติกรรมได้ร้อยละ 80.4 2) สภาพแวดล้อมทางการศึกษาและเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการประกอบ ได้ค่าอิทธิพลเท่ากับ .41, .44 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ 3) ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ได้ค่าอิทธิพลเท่ากับ .92 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) สภาพแวดล้อมทางการศึกษาและเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ได้ค่าอิทธิพลเท่ากับ .37 และ .40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ

คำสำคัญ : ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ, พฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ, สภาพแวดล้อมทางการศึกษา

Title	CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS AND EDUCATIONAL ENVIRONMENTS ON ENTREPRENEURIAL ORIENTED BEHAVIOR WITH THE MEDIATING ROLE OF ENTREPRENEURSHIP INTENTION OF ENTREPRENEURIAL STUDENTS
Author	AMINDARA ARIYATHADA
Degree	MASTER OF SCIENCE
Academic Year	2021
Thesis Advisor	Associate Professor Ungsinun Intarakamhang , Ph.D.
Co Advisor	Assistant Professor Dr. Piyada Sombatwattana , Ph.D.

The purposes of this research are as follows: (1) to examine the consistency of the causal relationship model of entrepreneurial-oriented behavior by having the intention of being an entrepreneur as a passive variable and the empirical data; and (2) to analyze the influence of mental characteristics and educational environment factors. This samples in this quantitative research consisted of 240 undergraduate students from the Faculty of Entrepreneurship in the 2019 academic year, who were chosen by Multi-Stage Sampling. The questionnaires with a five-scale rating were used to collect data, and with a Cronbach's confidence value between 0.437 to 0.847. The statistical data was analyzed using the Structural Equation Model (SEM), with the LISREL program. The results of the research revealed the following: (1) the causal relationship model was consistent with the empirical data ($\chi^2 = 118.97$, $df = 50$, $p\text{-value} = 0.00000$, $\chi^2 / df = 2.445$, $RMSEA = 0.076$, $CFI = 0.98$, $GFI = 0.93$, $AGFI = 0.87$). In addition, the entrepreneurial intention factor was be able to predict behavior with a percentage of 80.4; (2) the educational environment and good entrepreneurial attitudes had a direct effect on entrepreneurial intentions with an influential value of 0.41 and 0.44, and at a statistically significant level of 0.05, respectively; (3) entrepreneurial intention had a direct effect on entrepreneurial-oriented behavior with an influential value of 0.92 and statistically significant at a level of 0.05; (4) educational environment and a good entrepreneurial attitude had an indirect effect on entrepreneurial-oriented behavior with an influential value of 0.37 and 0.40, and with a statistically significant level of 0.05, respectively.

Keyword : entrepreneurial orientation, entrepreneurial intention, environment education

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสะดวกและความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ตลอดจนการให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์สำหรับการปรับแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อังศินันท์ อินทรกำแหง ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยดา สมบัติวัฒนา ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ชี้แนะแนวทางในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการทำปริญญาานิพนธ์นี้ด้วยความเอาใจใส่เสมอมา รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ กิตติพิชัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ พิมพทอง ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพิ่มเติมแก่ผู้วิจัย ทำให้ปริญญาานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาสุภกร จันประเสริฐ ที่คอยให้คำแนะนำตั้งแต่วันแรกที่เข้าศึกษาถึงวันที่จบการศึกษาและคอยแนะนำสิ่งที่ดีเสมอ รวมถึงผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลเทพ พูนพล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญาณี พูนพล ที่คอยให้กำลังใจและคำแนะนำทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนอย่างเต็มที่เสมอ และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป จินนี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธนา ไชยจุกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ภัทราวิวัฒน์ ศาสตราจารย์ ดร.สุภารัตน์ ตันติวิวัฒน์ และศาสตราจารย์ ดร.นริศรา พิงโพธิ์สก รวมถึง Assistant Professor Dr.Kanu Priya Mohan ที่ศรัทธาในตัวลูกศิษย์เสมอ และขอขอบพระคุณคณาจารย์ที่ไม่ได้เอ่ยนามมา ณ ที่นี้ทุกท่าน ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งเจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย สำหรับข้อมูลคำแนะนำ และความช่วยเหลือ และขอขอบคุณพี่ ๆ และเพื่อนร่วมรุ่นปริญญาโท รุ่น 16 ที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดีคอยให้กำลังใจกันและกันเสมอมา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงคุณของมารดา นางรัชณี ฤาษี ที่ลูกรักยิ่ง ขอขอบคุณกำลังใจ ความช่วยเหลือ ความห่วงใย ขอขอบคุณที่แม่เชื่อมั่นและศรัทธาทั้งหัวใจว่าลูกคือคนดี คนเก่ง ขอขอบคุณที่แม่ทุ่มเททั้งชีวิตให้กับความสุข ประสบการณ์ และการศึกษาของลูกเสมอมา ขอขอบคุณที่ไม่เคยห้าม ไม่เคยตำ ไม่เคยว่า ไม่เคยตี ทั้งยังคอยปกป้องความเชื่อของลูกเสมอ ทำให้ลูกเชื่อว่าไม่มีขีดจำกัดในชีวิต และขอขอบพระคุณย่าหลั่นและป้าใจที่เลี้ยงดูมาตั้งแต่เล็กให้อิสระ ทำให้เป็นคนกล้าและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ขอขอบคุณบิดาผู้ให้กำเนิดที่อบรมสั่งสอนเป็นกำลังใจเสมอมา

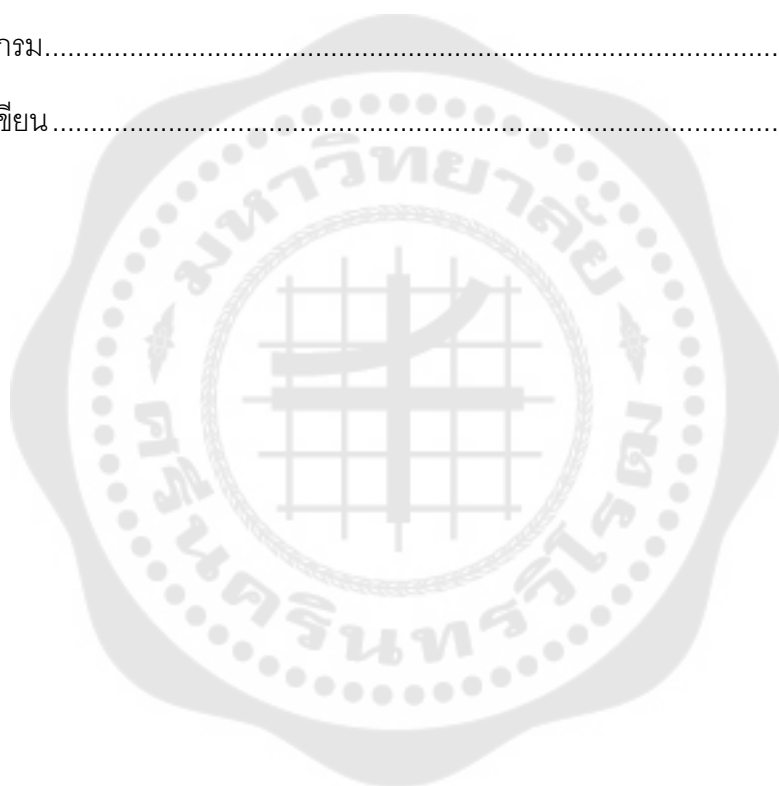
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญรูปภาพ.....	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
นิยามเชิงปฏิบัติการ.....	7
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
1. พฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ.....	11
ความหมายของพฤติกรรมพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ.....	11
การวัดพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ.....	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ.....	16
2. แนวคิดในการวิเคราะห์ปัจจัยสาเหตุของพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ.....	18

3. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ.....	20
3.1 ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการกับพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ	20
ความหมายของความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ.....	21
การวัดความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการและ พฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ	22
3.2 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม กับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และ พฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ	23
ความหมายของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม	23
การวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ความ ตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ.	26
3.3 การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน กับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมมุ่งเน้น การเป็นผู้ประกอบการ	28
ความหมายของการรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน	28
ประเภทของการรับรู้บรรทัดฐาน.....	29
การวัดการรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้บรรทัดฐาน ความตั้งใจเป็น ผู้ประกอบการ และพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ	31
3.4 เจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ กับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และ พฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ	33
ความหมายของเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ	33
การวัดเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ความตั้งใจ เป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ	35

3.5 สภาพแวดล้อมทางการศึกษา กับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมมุ่งเน้น	
การเป็นผู้ประกอบการ	37
ความหมายของสภาพแวดล้อมทางการศึกษา.....	38
การวัดของสภาพแวดล้อมทางการศึกษา	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการศึกษา.....	46
4. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	48
สมมติฐานการวิจัย.....	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	51
1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	51
ประชากร	51
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	52
การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	52
วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	55
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล	59
4. การวิเคราะห์ข้อมูล	59
การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล	60
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	61
2. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่	
ทำการศึกษาในแบบจำลอง	62
3. การวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง.....	66
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73

1. สรุปผลการวิจัย	73
2. การอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน.....	74
3. ข้อเสนอแนะ	81
ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปปฏิบัติ	81
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	82
ข้อจำกัดในการนำผลการวิจัย	83
บรรณานุกรม.....	84
ประวัติผู้เขียน	94

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 รายละเอียดนักวิจัยที่ศึกษาองค์ประกอบของแบบวัดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ	15
ตาราง 2 จำนวนนักศึกษาหลักสูตรผู้ประกอบการ จำแนกตามสถาบันมหาวิทยาลัย.....	53
ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในตัวแปรที่ศึกษา	58
ตาราง 4 ค่าความถี่ และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา (n = 240).....	61
ตาราง 5 การตรวจสอบแจกแจงของตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาในแบบจำลอง (n = 240) พิสัยคะแนนอยู่ระหว่าง 1-6	63
ตาราง 6 การตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตในศึกษาในแบบจำลอง (n = 240)	65
ตาราง 7 รายละเอียดของการปรับแบบจำลองโดยให้ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปร บางคู่ในแบบจำลองมีความสัมพันธ์กัน	67
ตาราง 8 การเปรียบเทียบความเหมาะสมของแบบจำลองสมมุติฐานกับแบบจำลองปรับแก้ ที่จะนำไปใช้ในการอ่านผลค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (Hair Jr & F, 2006)	67
ตาราง 9 คะแนนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม อิทธิพลรวม ของแบบจำลองปรับแก้	69

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยด้านต่าง ๆ กับการกระทำพฤติกรรม ...	19
ภาพประกอบ 2 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่าง ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมการ มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ.....	23
ภาพประกอบ 3 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ความตั้งใจเป็น ผู้ประกอบการ และพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ	28
ภาพประกอบ 4 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรทัดฐาน ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ	32
ภาพประกอบ 5 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการ ความ ตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ	37
ภาพประกอบ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม สภาพแวดล้อม และปัจจัยส่วนบุคคลตามทฤษฎี ปัญญาสังคม (Social cognitive theory) (Bandura, 1977 อ้างถึงใน Nabavi, 2012)	38
ภาพประกอบ 7 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ความตั้งใจเป็น ผู้ประกอบการ และพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ	48
ภาพประกอบ 8 กรอบแนวคิดการวิจัย	49
ภาพประกอบ 9 แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อ ของพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ.....	50
ภาพประกอบ 10 แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อ ของพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ.....	72

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญในทุกประเทศทั่วโลก โดยมีการจ้างงานมากกว่าร้อยละ 50 ประเทศที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจสูง เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลี และสหรัฐอเมริกา สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจถึงร้อยละ 50 ของผลผลิตมวลรวมของประเทศ (GDP) สำหรับไทยมีสัดส่วนการจ้างร้อยละ 80.4 สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจถึงร้อยละ 37 ของจีดีพี ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ (มารยาท โยทองยศ และ ทรวงวาด สุขเมืองมา, 2559) เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มผู้ที่กำลังจัดตั้งธุรกิจใหม่ (Startup) และผู้ประกอบการที่มีธุรกิจอายุน้อยกว่า 3.5 ปี (Firm Birth) ของประเทศไทย จากรายงานในปี 2558 พบว่า มีผู้ประกอบการเปิดกิจการระยะเริ่มต้นในระดับที่สูงมาก เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลปี 2556 เนื่องจากประเทศไทยมีพื้นฐานของสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการทำธุรกิจ ทำให้เกิดภาคธุรกิจที่มีเศรษฐกิจที่เข้มแข็งจากการที่รัฐส่งเสริมมากกว่า 10 ปี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สอดคล้องกับลีและปีเตอร์สัน (Lee & Peterson, 2000) ได้กล่าวว่า การปลดปล่อยศักยภาพผู้ประกอบการ จะช่วยเปิดประตูสู่การแข่งขันระดับสากล และช่วยมีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น ผู้ประกอบการของไทยมีประมาณ 2.76 ล้านราย มีการขยายตัวร้อยละ 1.22 เมื่อเทียบกับในปีที่ผ่านมา (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2560) เพื่อให้เกิดวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้น เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ภาครัฐจึงได้ส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการใหม่ (New Entrepreneur Creation: NEC) ภาครัฐได้ทำการบันทึกข้อตกลงกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน รวมถึงสถานศึกษา 9 แห่ง เพื่อสร้างผู้ประกอบการเชิงสร้างสรรค์ มีเป้าหมายสำคัญ คือ สร้างผู้ประกอบการรายใหม่หรือกลุ่มที่เริ่มดำเนินธุรกิจ (Startup) ให้เกิดขึ้นในปี 2561 จำนวน 10,000 ราย ซึ่งจำเป็นต้องทำร่วมกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา จากการศึกษาของพรศิริ ประคองธรรม (2559) พบว่าปัญหาข้อจำกัดของผู้ประกอบการ คือ ด้านการตลาด ด้านการขาดแคลนเงินทุน ด้านแรงงาน ข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีการผลิต และการเข้าถึงบริการของภาครัฐ และจากการศึกษาของมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2562) การดำเนินกิจการโดยอาศัยคนในครอบครัว เครือญาติมาบริหารจัดการเมื่อธุรกิจขยายตัวจะเกิดปัญหาขึ้น สอดคล้องกับ Kelley, Bosma, and Amorós (2011) ได้กล่าวเสริมอีกว่านอกจากประเด็นข้างต้น ยังมีปัจจัยเงื่อนไขที่เอื้อ

ต่อการเป็นผู้ประกอบการ อาทิ การศึกษา การอบรม การถ่ายโอนความรู้เพื่อการวิจัยและพัฒนาที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยในประเทศพัฒนาแล้ว เช่น สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา ประเทศในทวีปยุโรป ประเทศในกลุ่มตลาดเกิดใหม่ และประเทศพัฒนาแล้วในเอเชีย ได้ดำเนินพันธกิจของอุดมศึกษาโดยนำกระบวนการที่ตนของความเป็นผู้ประกอบการมาบูรณาการร่วมกับพันธกิจหลักเดิมของมหาวิทยาลัย มีเป้าหมายสำคัญคือสนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาและนักวิชาการได้ก้าวสู่การเป็นผู้ประกอบการเรียกว่าเป็นมหาวิทยาลัยผู้ประกอบการ และการส่งเสริมวิธีที่มีประสิทธิภาพในการสร้างงาน เพิ่มผลผลิต และบรรเทาความยากจน (OECD, 2012) มหาวิทยาลัยที่มีกระบวนการบริหารจัดการศึกษา มีการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สามารถถ่ายทอดสู่การสร้างประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ และมีกระบวนการสนับสนุนเพื่อป้อนเฉพาะผู้ประกอบการ โดยอาศัยความร่วมมือกับพันธมิตรภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมและสภาพเศรษฐกิจของประเทศ (อวิรุทธ์ ฉัตรมาลาทอง, สิริฉันทน์ สติกรกุล เตชพาหพงษ์, และ วราภรณ์ บวรศิริ, 2560) สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมีการจัดการศึกษาหลักสูตรผู้ประกอบการที่มีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ มีเป้าหมายที่จะผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ มีความคิดสร้างสรรค์มีความเชื่อมั่นเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือการอบรมสั่งสอน ฝึกปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษามีบุคลิกภาพ คุณสมบัติ หรือคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของการเป็นผู้ประกอบการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ (สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา, 2561)

จากนโยบายการส่งเสริมดังกล่าว ทำให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จำเป็นต้องหาแนวทางเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศ โดยการผลิตบัณฑิตให้มีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการออกสู่สังคม จากการสำรวจการทำงานของบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งที่จบการศึกษา ปี 2558 พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 3,666 คน พบว่า ส่วนใหญ่ออกไปประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทหรือพนักงานเอกชนถึง 2,219 คน เมื่อเปรียบเทียบจำนวนบัณฑิตที่ศึกษาคณะบริหารธุรกิจ พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 278 คน และออกไปประกอบอาชีพเป็นผู้ประกอบการเพียง 31 คนเท่านั้น (การสำรวจการทำงานของบัณฑิต, 2558) และจากการศึกษาเอกสารต่างประเทศพบว่าเน้นไปที่การสร้างให้เกิดพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurial orientation) โดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การตัดสินใจที่จะนำไปสู่การทำธุรกิจใหม่ (Miller & Friesen, 1982) ประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ การสร้างนวัตกรรม การเผชิญกับความเสี่ยง และการทำงานเชิงรุก เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย ซึ่งต่อมา Covin and Slevin (1991) ก็ได้อธิบายเกี่ยวกับตัวชี้วัด 3 ด้านดังกล่าว

สรุปโดยสังเขปคือ 1) การสร้างนวัตกรรม เป็นจำนวนความถี่ 2) การเผชิญกับความเสี่ยง เป็นสิ่งที่ผู้บริหารระดับสูงจะต้องเผชิญเมื่อมีการตัดสินใจลงทุน และ 3) การทำงานเชิงรุก เป็นการทำงานล้ำหน้ากว่าผู้อื่น รวมถึงการแสดงออกถึงความสามารถในการแข่งขันของผู้บริหาร เมื่อต้องเผชิญกับการแข่งขันในอุตสาหกรรม (Covin & Slevin, 1989; Entrialgo, 2002; Lee & Peterson, 2000; Miller, 1983) จากศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่แสดงพฤติกรรมนั้นไม่ได้มีเพียงแต่ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เช่น การจัดการศึกษาหรือหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเท่านั้น เพราะว่าทั้งสภาพแวดล้อมและคุณลักษณะภายในส่วนบุคคลเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ (Bandura, 1977, 1989) กล่าวคือ ความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรม (Intention) ของมนุษย์เกิดจากปัจจัยพื้นฐานสำคัญ 2 ประการก็คือ ปัจจัยภายในบุคคลที่สำคัญคือ เจตคติต่อพฤติกรรม (attitude) และปัจจัยทางสังคมที่สำคัญคือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norms) (Ajzen, 1991, 2002, 2011; Fishbein & Ajzen, 1977, 1980) ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action: TRA) ของ (Fishbein & Ajzen, 1977) นั่นเอง นอกจากนี้จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยตามแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการที่ผ่านมาพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งศึกษาเพียงแค่ปัจจัยเชิงสาเหตุของความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (Fayolle & Gailly, 2015; Fayolle, Gailly, & Lassas-Clerc, 2006; Gutierrez & Paulina, 2015; Saladin-Subero, 2012) มากกว่าที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมโดยตรง นอกจากนี้ยังพบอีกว่าในงานวิจัยเหล่านั้นนักวิจัยได้ศึกษาปัจจัยความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการตามแนวคิดทฤษฎีหนึ่ง ๆ เพียงแนวคิดเดียวเท่านั้น พบงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการที่พัฒนาขึ้นจากหลายแนวคิดครอบคลุมทั้งทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล แนวคิดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา และปัจจัยคุณลักษณะทางจิตไม่มาก นอกจากนี้แนวคิดพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น (Ajzen, 1991) ในการศึกษาทำความเข้าใจและส่งเสริมพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการในประเทศไทย ยังมีการศึกษาไม่มากพบเพียงการศึกษาของ มารยาท โยทงยศ และ ทรวงวาด สุขเมืองมา (2559) ที่ศึกษาในประเทศนี้ นอกจากนี้จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยพบว่า ไม่ว่าจะในประเทศและต่างประเทศ ต่างใช้เพียงแค่แนวคิดพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น ในการอธิบายเท่านั้น และส่วนใหญ่ทำถึงเพียงแต่ เจตนาต่อพฤติกรรม ไม่ได้ศึกษาไปยังพฤติกรรม รวมถึงยังเป็นการศึกษาในมุมมองเพียงศาสตร์เดียว การศึกษาในมุมมองแบบสหวิทยาการ จะช่วยให้ทำความเข้าใจ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษา รวมถึงการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาจากหลักสูตรผู้ประกอบการ พร้อมทั้งศึกษาและพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเป็นแนวทางในการศึกษาหลักและเสริมด้วยสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ว่ามีผลต่อเจตนาต่อการเป็นผู้ประกอบการ และส่งผลไปยังพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการศึกษาพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่สถาบันการศึกษา ในการนำข้อมูลไปเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาบัณฑิตให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยมีความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการเป็นตัวแปรส่งผ่านกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ของนักศึกษาสาขาผู้ประกอบการ
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยคุณลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ของนักศึกษาสาขาผู้ประกอบการ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ได้สารสนเทศการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุรวมถึงอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม ของปัจจัยด้านคุณลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ของนักศึกษาสาขาผู้ประกอบการ

2. ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสาขาวิชาผู้ประกอบการ ทั้งในระดับสถาบันการศึกษาและระดับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาหลักสูตรดังกล่าว สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ สำหรับบริหารจัดการปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะภายในคือความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการและคุณลักษณะภายนอกคือพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนพร้อมที่จะเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในอนาคตต่อไป

3. คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชา ผู้ประกอบการ สามารถนำเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ไปประเมินความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการและ พฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา เพื่อที่จะได้ทราบจุดอ่อน จุดแข็ง ของ นักศึกษา และปรับการสอนให้เหมาะสมกับสมรรถนะของผู้เรียน

4. นักศึกษาที่สนใจจะเป็นผู้ประกอบการในอนาคตสามารถนำเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ไปประเมินความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการและพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของตนเอง เพื่อพัฒนาแต่ละด้านให้เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการใช้ระเบียบวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้านคุณลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการ มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ของ นักศึกษาสาขา ผู้ประกอบการ โดยนำเสนอการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร ผู้ประกอบการ ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย 6 แห่ง ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา 2) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ 3) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 4) มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 5) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และ 6) สถาบันอาศรมศิลป์ที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ปีการศึกษา 2562 จำนวนรวมทั้งสิ้น 456 คน (แผนกทะเบียน ศูนย์กิจการนักศึกษาและทะเบียน, 2562; ฝ่าย ทะเบียนและประมวลผล, 2562; ฝ่ายทะเบียนและวัดผล วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการ บัญชี, 2562; สาขาวิชาผู้ประกอบการสังคม, 2562; สำนักทะเบียนและประมวลผล, 2562; สำนัก บริหารวิชาการและทะเบียน, 2562)

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) และโมเดลสมการ โครงสร้าง (SEM) จึงจำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) โดย Bentler, and Chou, 1987 อ้างถึงใน Schumaker and Lomax (1996) กำหนดว่าขนาดกลุ่ม ตัวอย่างที่เหมาะสมไม่ควรต่ำกว่า 10 หน่วยต่อ 1 ตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการประมาณ ค่าพารามิเตอร์สำหรับโมเดลสมการโครงสร้างที่มีการแจกแจงแบบปกติและตัวแปรแฝงวัดจากตัว แปรสังเกตได้หลายตัวสอดคล้องกับไคลน์ (Kline, 1998) ที่ระบุว่าวิธีการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้าง (SEM) ขนาดตัวอย่างควรอยู่ในระหว่าง 10-20 คนต่อหนึ่งตัวแปรสังเกตได้ โมเดล สมการโครงสร้างในงานวิจัยนี้ มีตัวแปรสังเกต 13 ตัว กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 18 คนต่อหนึ่งตัว

แปร จึงได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 234 คน และเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 5 เป็นจำนวน 246 คน เพื่อป้องกันข้อมูลผิดพลาดและให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ

ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Sampling) โดยขั้นตอนที่ 1 ใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยผู้วิจัยแบ่งประชากรตามมหาวิทยาลัยจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 2) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ 3) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 4) มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 5) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และ 6) สถาบันอาศรมศิลป์ ขั้นตอนที่ 2 ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยกำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นตัวแทนชั้นภูมิ จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3-4 ตามสัดส่วนประชากรที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละมหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง ให้ครบทั้ง 12 กลุ่ม รวมกลุ่มตัวอย่างที่ได้ 246 คน และเก็บจริงได้แบบสอบถามตอบกลับที่มีความสมบูรณ์เท่ากับ 240 ฉบับ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรแฝงภายนอก ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

1.1 ตัวแปรคุณลักษณะทางจิต ประกอบด้วยองค์ประกอบการวัด ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน และการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ

1.2 ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบการวัด ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษา

2. ตัวแปรคั่นกลาง คือ ตัวแปรความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วยองค์ประกอบการวัด ได้แก่ เจตนาความตั้งใจ ความมุ่งมั่น และการวางแผนเตรียมการ

3. ตัวแปรแฝงภายใน คือ พฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วยองค์ประกอบการวัด ได้แก่ ความสามารถเชิงนวัตกรรม การทำงานเชิงรุก และการเผชิญความเสี่ยง

นิยามศัพท์เฉพาะ

มหาวิทยาลัยผู้ประกอบการ (Entrepreneurial university) หมายถึง มหาวิทยาลัยที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของนิสิตนักศึกษา รวมถึงมีการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สามารถถ่ายทอดสู่การสร้างประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ และมีกระบวนการสนับสนุนเพื่อบ่มเพาะผู้ประกอบการและธุรกิจเกิดใหม่โดยอาศัยความร่วมมือกับพันธมิตรภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยเพื่อสร้างผลดีต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

หลักสูตรสาขาผู้ประกอบการ (Entrepreneurship program) หมายถึง หลักสูตร การศึกษาด้านการพัฒนาและมุ่งเน้นให้นักศึกษาเป็นผู้ประกอบการ มีเนื้อหาหลักสูตรที่ เฉพาะเจาะจงมากกว่าสาขาบริหารธุรกิจ นอกจากเรียนทฤษฎีแล้วยังเน้นปฏิบัติให้เกิดผลจริง โดย อาศัยเครือข่ายของมหาวิทยาลัยกับนักธุรกิจมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์

นิยามเชิงปฏิบัติการ

พฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง การแสดงออกทางการคิด การ ตัดสินใจ และการกระทำที่บ่งชี้ว่าเป็นผู้ที่มีการทำงานเชิงรุก และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ บน พื้นฐานของความเสี่ยงที่สามารถนำองค์กรธุรกิจไปสู่สิ่งใหม่ ๆ เช่น การสร้างนวัตกรรมที่มีคุณภาพ ทำให้องค์กรสามารถนำหน้าคู่แข่งในตลาดการแข่งขันได้ ที่ผ่านมานักวิจัยหรือนักวิชาการหลาย ท่านได้ระบุตัวชี้วัดพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการจากบุคลิกภาพการเป็นผู้ประกอบการ ด้วยองค์ประกอบทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกัน และพบว่านักวิจัยส่วนใหญ่มีความเห็นไปทิศทาง เดียวกัน กล่าวคือ มีตัวชี้วัด 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การมีนวัตกรรม (Innovativeness) หมายถึง ความพยายามที่จะนำเสนอสินค้า หรือบริการใหม่ ๆ ซึ่งมีตัวชี้วัดสำคัญได้แก่ การมีความสามารถในการเริ่มต้นกิจกรรมใหม่ ๆ การไม่ ชอบงานแบบ部就 วมถึงการชอบทำบางสิ่งซึ่งสามารถสะท้อนมูลค่าเพิ่มได้

2. ความกล้าเสี่ยง (Risk Taking) หมายถึง การกล้าตัดสินใจภายใต้ความไม่แน่นอน ซึ่งมีตัวชี้วัดสำคัญ ได้แก่ เพลิดเพลินไปกับความไม่แน่นอนและความเสี่ยงของธุรกิจ ความไม่ แน่นนอนและความเสี่ยงทำให้พลังมากกว่าสถานการณ์ที่มีผลลัพธ์สามารถคาดเดาได้ การชอบ โครงการที่มีความเสี่ยงสูงและให้ผลตอบแทน รวมถึงการวางตนเองในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ ความท้าทายหรือความเสี่ยงปานกลาง

3. การทำงานเชิงรุก (Proactiveness) หมายถึง การมองหาโอกาสทางธุรกิจ ซึ่งมี ตัวชี้วัดสำคัญได้แก่ การทำสิ่งต่าง ๆ ก่อนถูกถามหรือถูกบังคับโดยเหตุการณ์ การมีความเชื่อว่าทุก อย่างในปัจจุบันสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิม การมองหาวิธีใหม่ ๆ ในการปรับปรุงชีวิตอย่าง ต่อเนื่อง รวมถึงการมีพลังสำหรับการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์

การวัดพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดขึ้น ตามแนวคิด และนิยามของพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ร่วมกับการศึกษาแบบวัดของ เฟลทเชอร์ (Fletcher, 2010) และแบบวัดของ คมกริช นันทะโรจวงศ์ และ อื่นๆ (2561) โดยนำมาปรับ ภาษาให้เข้ากับการศึกษา แบบวัดเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จาก เห็นด้วยน้อยที่สุด (1

คะแนน) ถึง เห็นด้วยมากที่สุด (5 คะแนน) เกณฑ์การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ กรณีเป็นข้อคำถามทางลบ ให้คะแนนจาก 1, 2, 3, 4 และ 5 จากเห็นด้วยน้อยที่สุด ถึง เห็นด้วยมากที่สุด และกรณีเป็นข้อคำถามทางบวก ให้คะแนนจาก 5, 4, 3, 2 และ 1 จากเห็นด้วยมากที่สุด ถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด ผู้ตอบแบบวัดที่ได้คะแนนรวมมากแสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการมากกว่าผู้ที่ตอบแบบวัดที่ได้คะแนนรวมน้อยกว่า

ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่มีเจตนา ความมุ่งมั่น แน่วแน่ เพื่อวางแผนหรือตอบสนองต่อเป้าหมายในการเป็นผู้ประกอบการที่สร้างกิจการขึ้น และชอบการคิดวิเคราะห์ความเสี่ยงทางธุรกิจ และรวบรวมทรัพยากรเพื่อเริ่มต้นกิจการของตนเอง ซึ่งตัวชี้วัด 1 องค์ประกอบ คือ ความมุ่งมั่น ความพยายาม การวางแผน ที่จะประกอบกิจการให้ได้ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความพร้อมต่อการเป็นผู้ประกอบการ การมุ่งแสวงหาข้อมูลและวางแผนเพื่อเป็นผู้ประกอบการ

การวัดการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ได้พัฒนาแบบวัดตามทฤษฎีการกระทำตามแผน ของไอเซ็น (Ajzen, 1991, 2002) ร่วมกับการศึกษาแบบวัดของเฟล็ตเชอร์ (Fletcher, 2010) แบบวัดของ จริยา กอสุขทวีคุณ (2561) และแบบวัดของ คมกริช นันทะโรจพงศ์ และ อื่นๆ (2561) นำมาปรับสำนวนภาษาให้เหมาะสมกับงานวิจัย ใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดย 5 คะแนน คือ เห็นด้วยมากที่สุด และ 1 คะแนน คือ เห็นด้วยน้อยที่สุด เกณฑ์ให้คะแนน 2 ลักษณะ คือ ข้อคำถามเชิงบวก ให้คะแนน 5-1 ข้อคำถามเชิงลบ ให้ 1-5 ผู้ตอบที่ได้คะแนนมาก หมายถึงผู้ที่มีความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการมากกว่าผู้ได้คะแนนน้อย

เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง ความรู้เชิงประเมินค่าเกี่ยวกับประโยชน์และโทษ ความรู้สึกชอบและไม่ชอบ รวมทั้งความพร้อมของนักศึกษาที่จะกระทำพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความรู้สึกของตนในทางส่งเสริมสนับสนุน หรือตรงกันข้ามต่อการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งมีตัวชี้วัดสำคัญ ได้แก่ การคิดว่าอาชีพผู้ประกอบการเป็นอาชีพที่มีคุณค่า การคิดว่าการเป็นผู้ประกอบการสามารถสร้างประโยชน์ให้ได้ทั้งกับตนเอง องค์กร ครอบครัวและสังคมรอบข้าง การที่ผู้ประกอบการคืออาชีพในฝัน และการรู้สึกมีความสุขเมื่อคิดว่าจะได้เป็นผู้ประกอบการ

การวัดเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดขึ้น ตามทฤษฎีการกระทำตามแผนของไอเซ็น (Ajzen, 1991, 2002) และแบบวัดของเฟล็ตเชอร์ (Fletcher, 2010) รวมถึงแบบวัดของ พรทิพย์ ม่วงมี (2555) และแบบวัดของ ชาญชัย พรหมมี และ สิริมา นาคสาย (2563) นำมาปรับสำนวนการใช้ภาษาและสร้างข้อคำถามให้เหมาะสม ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดย 1 คือ เห็นด้วยน้อย และ 5 เห็นด้วยมากที่สุด เกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 2 แบบ

คือ เติงบวกจากคะแนน 5-1 และเติงลบจากคะแนน 1-5 โดยผู้ได้คะแนนน้อยคือผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการต่ำกว่าผู้ที่ได้คะแนนมาก

การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายและตอบสนองต่อแรงกดดันทางสังคมหรือบุคคลรอบข้างที่มีความสำคัญหรือใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ เพื่อน เป็นต้น ที่มีความคิดเห็นและการสนับสนุนต่อการเป็นหรือไม่เป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน ซึ่งมีตัวชี้วัดสำคัญ 2 องค์ประกอบ ได้แก่

1. บรรทัดฐานเชิงชี้แนะ (Injunctive norms) หมายถึง การตระหนัก รับรู้ของแต่ละคนต่อความต้องการของบุคคลสำคัญรอบข้างว่าต้องการให้ตนเองกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ

2. บรรทัดฐานเชิงบรรยาย (descriptive norms) หมายถึง การรับรู้ของแต่ละคนต่อบุคคลสำคัญรอบข้างว่าได้กระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการมากน้อยเพียงไร

การวัดการรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดขึ้น ตามทฤษฎีการกระทำตามแผนของไอเซ็น (Ajzen, 1991, 2002) ร่วมกับการศึกษาแบบวัดของเฟลทเชอร์ (Fletcher, 2010) แบบวัดของ จริยา กอสุขทวีคุณ (2561) และแบบวัดของ ชาญชัย พรมมิ and สิริมา นาคสาย (2563) นำแบบวัดของนักวิจัย 4 ท่านมาปรับภาษาและทำเพิ่มให้เข้ากับงานวิจัยในครั้งนี้ แบบวัดมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ น้อยที่สุด (1 คะแนน) มากที่สุด (5 คะแนน) ข้อคำถามเติงลบ คือ จาก 1-5 ข้อคำถามเติงบวก คือ จาก 5-1 ผู้ที่ได้คะแนนมากคือผู้ที่มีการรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย

การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง ความเชื่อมั่นของบุคคลว่าสามารถจะดำเนินการในฐานะผู้ประกอบการจนสามารถบรรลุเป้าหมายของการสร้างกิจการของตนเองได้ ซึ่งมีตัวชี้วัดสำคัญ ได้แก่ การมั่นใจว่าสามารถเริ่มทำงานเป็นผู้ประกอบการได้ ถ้าตนเองต้องการ การเชื่อว่าการเริ่มทำงานเป็นผู้ประกอบการขึ้นอยู่กับการพิจารณาของตัวเองทั้งหมด การเห็นว่าการเริ่มเป็นผู้ประกอบการเป็นเรื่องที่ยาก ง่ายสำหรับฉัน และการคิดว่าการตัดสินใจเริ่มเป็นผู้ประกอบการอยู่นอกเหนือการควบคุมของตนเอง

การวัดการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดขึ้น ตามทฤษฎีการกระทำตามแผนของไอเซ็น (Ajzen, 1991, 2002) ร่วมกับการศึกษาแบบวัดของเฟลทเชอร์ (Fletcher, 2010) แบบวัดของ จริยา กอสุขทวีคุณ (2561) และแบบวัดของ ชาญชัย พรมมิ and สิริมา นาคสาย (2563) นำแบบวัดของนักวิชาการทั้ง 4 ชุดมาปรับสำนวนภาษาเพื่อให้

เหมาะสมกับงานวิจัย โดยใช้แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ข้อคำถามเชิงบวก คือ 5 ถึง 1 ข้อคำถามเชิงลบคือ 1 ถึง 5 โดยผู้ที่ได้คะแนนมากกว่า คือ ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย

สภาพแวดล้อมทางการศึกษา หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาที่มีต่อบรรยากาศการเรียนรู้นี้ในมหาวิทยาลัยทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมที่ส่งผลกระทบต่อผู้ประสิทธิภาพและประสิทธิผล การเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยผู้ประกอบการหรือหลักสูตรสาขาความเป็นผู้ประกอบการ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. อาจารย์ผู้สอน หมายถึง คุณลักษณะด้านความรู้ ความเชี่ยวชาญในการสอน และการกระตุ้นใจให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ ตัวชี้วัดสำคัญ ได้แก่ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ การสื่อสาร เทคนิคการสอน การจูงใจผู้เรียน เป็นต้น

2. หลักสูตรการสอน หมายถึง การจัดการสอนให้ผู้เรียน ได้รับความรู้ ผ่านการรู้คิด วิเคราะห์ แก้ไขปัญหา ด้วยการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ตัวชี้วัดสำคัญ ได้แก่ เนื้อหาการสอน ความทันสมัย และความสัมพันธ์ในชั้นเรียน

3. สภาพแวดล้อมทางการศึกษา หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องน้ำ สนามกีฬา เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน ตัวชี้วัดสำคัญ ได้แก่ อุปกรณ์ในการเรียน โต๊ะ เก้าอี้ คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ห้องสมุดมีความทันสมัย และบริเวณโดยรอบสถานศึกษาเอื้อต่อการเรียน

การวัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดขึ้นจากแบบวัดของ ปาจารย์ สิริปริญญา (2558) นำมาปรับให้เข้ากับบริบทของงานวิจัยในครั้งนี้ แบ่งเกณฑ์การให้คะแนน 2 แบบ คือ เชิงบวก หมายถึง ผู้ที่ให้คะแนน จาก 5 ถึง 1 และเชิงลบ คือ ผู้ให้คะแนนจาก 1 ถึง 5 โดย 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด และ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด ผู้ที่ได้คะแนนมากหมายถึงมีสภาพแวดล้อมที่ดีกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ เป็นการศึกษาทางพฤติกรรมศาสตร์ มุ่งศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ด้านคุณลักษณะทางจิต และสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา หลักสูตรผู้ประกอบการ เอกสารที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1. พฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ
2. แนวคิดในการวิเคราะห์ปัจจัยสาเหตุของ พฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ
3. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ
 - 3.1 ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ กับพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ
 - 3.2 การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม กับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ
 - 3.3 เจตคติต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ กับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ
 - 3.4 การรับรู้บรรทัดฐาน กับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ
 - 3.5 สภาพแวดล้อมทางการศึกษา กับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ
4. กรอบแนวคิดการวิจัย สมมติฐานการวิจัย และแบบจำลองสมมติฐานการวิจัย

1. พฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

ความหมายของพฤติกรรมพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

ความหมายของพฤติกรรม (Behavior) จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการให้ความหมายของพฤติกรรม ดังนี้ อัสเตรย์ คาเนดา บัสบี และแฟนนิง (Astray-Canada, Busbee, & Fanning, 2013) ได้ให้ความหมายว่าเป็น กิริยา อาการ และการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ทั้งที่เป็นกิริยาอาการภายในที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง (Invert Behaviors) เช่น ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และกิริยา อาการ การแสดงออกภายนอกที่สามารถสังเกตได้โดยตรง (Overt Behaviors) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ พฤติกรรมภายนอกที่คนอื่นสามารถเห็นได้สัมผัสผ่านประสาทสัมผัสโดยตรง เช่น การยืน นั่ง เดิน และพูด เป็นต้น ส่วนพฤติกรรมภายใน

ที่ไม่เห็นและสัมผัสโดยตรง แต่ตรวจสอบผ่านเครื่องมือวิทยาศาสตร์ เช่น ตรวจคลื่นสมอง การเต้นของหัวใจ เป็นต้น และฤกษ์ชัย คุณูปการ (2545) เชื่อว่าพฤติกรรมภายนอกถูกกำหนดด้วยภายใน คือ บุคคลคิดถึงสิ่งเร้าในทางบวกก็จะแสดงออกและตอบโต้ต่อสิ่งเร้าในทางบวก เช่น คนที่สบายใจจะยิ้มแย้ม และหากบุคคลคิดในทางลบจะแสดงการตอบโต้สิ่งเร้าในทางลบ เช่น คนที่ทุกข์จะซึมเศร้า และสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2559, 37-38) โดยคุณฐิติ โยเหลลา ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า พฤติกรรมที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยครอบคลุมหลายคำ คือ “กรรม” ในมุมมองศาสนาประกอบด้วยกายกรรม วาจากรรม และมโนกรรม “การกระทำ” ซึ่งหมายถึง การที่เราทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อตอบสนองต่อปัญหา หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้นการกระทำหนึ่ง ๆ อาจประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย ๆ หลายพฤติกรรม

ความหมายของผู้ประกอบการ Coulter (2003) ให้ความหมายว่าเป็น ผู้ก่อตั้งธุรกิจเป็นของตนเอง ดำเนินกิจการด้วยการยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเพื่อหวังผลกำไร มีการวางแผนกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ บริหารจัดการ รวมถึงทรัพยากรเพื่อผลักดันกิจการให้เกิดการพัฒนาสู่ความสำเร็จ และบอลตันและทอมป์สัน (B. Bolton & Thompson, 2015) กล่าวว่า บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีการจัดตั้งหรือสร้างองค์กร ที่สามารถมองเห็นโอกาสที่จะดำเนินธุรกิจได้ และสามารถนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าขององค์กร รวมไปถึงการเพิ่มมูลค่าของระบบเศรษฐกิจต่อไปได้ โดยครอบคลุมทั้งในส่วนของภาคเอกชนและภาครัฐ และอนงค์ รุ่งสุข (2559) กล่าวว่าคือ การที่บุคคลมีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างโอกาสเพื่อดำเนินกิจการภายใต้ความเสี่ยงและปัญหาต่าง ๆ เพื่อผลกำไรทางธุรกิจ

ความหมายของพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ถึงแม้โดยธรรมชาติพฤติกรรมจะถูกวางเงื่อนไขและมีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมและการได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมรอบกาย แต่พฤติกรรมก็มีพื้นฐานมาจากบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่คงที่ตลอดเวลาและทุกสถานการณ์ ดังนั้นในงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมที่มีพื้นฐานมาจากบุคลิกภาพ (entrepreneurial orientation) สำหรับอธิบายพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ เป็นการแสดงออกหรือการกระทำที่ผู้ประกอบการได้ปฏิบัติในขณะที่ดำเนินธุรกิจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของธุรกิจที่ตั้งไว้ จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการให้ความหมายของพฤติกรรมเป็นผู้ประกอบการ ดังนี้ พฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการถูกนำเสนอครั้งแรกโดย มิลเลอร์และฟรีเซ็น (Miller & Friesen, 1982) หมายถึง รูปแบบของการเป็นผู้ประกอบการที่นำมาประยุกต์ใช้ในกิจการ เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง บนพื้นฐานการตัดสินใจบนความเสี่ยงตามกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ การตลาดขององค์กร ต่อมาสลิเวนและโควิน

(Slevin & Covin, 1998) ได้ให้ความหมายว่าเป็น รูปแบบการบริหารจัดการของผู้บริหารระดับสูงของกิจการ สามารถพิจารณาได้จากการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และปรัชญาการบริหารการดำเนินงาน ลัมพ์คินและเดสส์ (Lumpkin & Dess, 1996) ให้ความหมายว่าเป็น กระบวนการ แนวปฏิบัติ ปรัชญา และกิจกรรมการตัดสินใจที่จะนำองค์กรไปสู่สิ่งใหม่ ในขณะที่ ฟรีช ฟรีทซ์ และเดวิส (Pearce, Fritz, & Davis, 2010) กล่าวว่า การมีแนวคิดที่แตกต่าง แต่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมที่มีคุณภาพ การทำงานเชิงรุก ความสามารถในการแข่งขัน การเผชิญความเสี่ยง และความเป็นตัวของตัวเอง นอกจากนี้ คารูนา มอริส และเวลลา (Caruana, Morris, & Vella, 1998) กล่าวว่า ผู้ประกอบการไม่จำเป็นต้องเริ่มต้นด้วยผลิตภัณฑ์หรือบริการที่จะขาย แต่สามารถเริ่มต้นด้วยโอกาสที่มีพื้นฐานมาจากสภาพแวดล้อมภายนอก

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยมีนักวิชาการได้ศึกษาองค์ประกอบตั้งแต่ 2 ด้านถึง 6 ด้าน และเปลี่ยนแปลงการศึกษาตามบริบทของงานวิจัยและพื้นที่ โดยผู้วิจัยขอสรุปและให้ความหมายไว้ ดังนี้ 1) การมีนวัตกรรม (Innovativeness) หมายถึง การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทดลอง โดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาผลิตหรือให้บริการสินค้าใหม่ ๆ ออกสู่ตลาด และมีผลโดยตรงต่อการดำเนินกิจการ (Koop, De Reu, & Frese, 2000; Russell Merz & Sauber, 1995) 2) ความกล้าเสี่ยง (Risk Taking) หมายถึง การตัดสินใจอย่างเด็ดขาดในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน เช่น การตัดสินใจกู้ยืมเงินจำนวนมากเพื่อการลงทุนในกิจการ หรือการตัดสินใจลงทุนในสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน (George & Marino, 2011) การมองที่เป้าหมายของผลตอบแทนที่จะได้รับในอัตราที่สูง ผ่านการสร้างสินทรัพย์ขนาดใหญ่ หรือการรับภาระหนี้สินจำนวนมาก (Lumpkin & Dess, 1996) ความกล้าเสี่ยงแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ สิ่งที่ไม่รู้ ใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างธุรกิจจำนวนมาก และกล้ากู้ยืมทรัพย์สินจำนวนมาก (Koop et al., 2000) 3) การทำงานเชิงรุก (Proactiveness) หมายถึง การมองไปข้างหน้าเพื่อแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ เช่น การผลิตหรือให้บริการสิ่งใหม่ แม้จะมีความท้าทายด้านการแข่งขันที่สูง เพื่อให้ธุรกิจเกิดการเปลี่ยนแปลง (Covin & Slevin, 1989) 4) ความก้าวร้าวในการแข่งขัน (Competitive Aggressiveness) หมายถึง แนวโน้มในการประกอบการที่เป็นการแข่งขันโดยตรงและรุนแรง เพื่อที่จะได้มาซึ่งความสำเร็จและการเพิ่มขึ้นของสถานะที่ดีกว่าคู่แข่งในตลาด (Lumpkin & Dess, 1996) 5) ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) หมายถึง การกระทำที่เป็นอิสระ แนวคิดหรือวิสัยทัศน์ของบุคคล ที่นำไปสู่ความสำเร็จ (Lumpkin & Dess, 1996) มีความสามารถและตั้งใจนำตนเองไปสู่โอกาส ทำอะไรด้วยตนเอง ตัดสินใจได้อย่างชาญฉลาดในสถานการณ์และทรัพยากรที่จำกัด ต่อบริการกับผู้ค้ารายอื่นได้ (Koop et al., 2000) 6) ความสม่ำเสมอและใส่ใจในการเรียนรู้ (Stability and Learning)

หมายถึง การที่เจ้าของกิจการมีความมั่นคงไม่เก็บสิ่งผิดพลาด ผิดหวัง หรือท้อแท้มาเป็นอารมณ์ แต่จะนำเอาประสบการณ์ ข้อบกพร่องเหล่านั้นมาเรียนรู้ เป็นคนที่มีความมั่นคง ไม่หวั่นไหวกับสถานการณ์หรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ตลอดจนมีความหลากหลายในการเรียนและการขอพบเสาะแสวงหาข้อมูล (Koop et al., 2000) 7) ความใส่ใจในความสำเร็จ (Achievement) หมายถึง เป็นผู้ที่ชื่นชอบการหาแรงจูงใจเพื่อความสำเร็จ มีความทะเยอทะยาน ความมุ่งมั่น ที่จะทำงานตรงหน้าให้ดีกว่าเดิม (Koop et al., 2000)

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการในการศึกษาครั้งนี้ให้ความหมายว่าเป็น กระบวนการคิด การปฏิบัติ การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ บนพื้นฐานของความเสียสละและได้รับผลกำไรสูง และสามารถนำพาธุรกิจไปสู่สิ่งใหม่ ๆ ทำให้สามารถเหนือคู่แข่งในตลาดการแข่งขันได้ เช่น กล้าเสี่ยง ชอบคิดค้นนวัตกรรม และดำเนินเชิงรุก

การวัดพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

จากการประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการ และศึกษาในกลุ่มนักศึกษา ในการเรียนแบบปกติพร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการเรียน ตัวอย่างเช่น แบบวัดของ ลีและลิม (Lee & Lim, 2009) โดยสร้างแบบวัดแยก 4 องค์ประกอบ จำนวน 14 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านความเป็นอิสระ มีข้อความถาม 3 ข้อ “ฉันทำทุกอย่างที่ฉันได้เริ่มต้นไว้สำเร็จเสมอ”, “ฉันมักจะคิดบวกเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตของฉันและแก้ไขปัญหานั้นด้วยตนเอง” และ “แม้ฉันจะล้มเหลวหลายครั้ง ฉันก็จะพยายามต่อไปจนกว่าฉันจะประสบความสำเร็จในธุรกิจนี้” โดยแบบวัดนี้มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น เท่ากับ .636 2) ด้านความมีนวัตกรรม มีข้อความถาม 4 ข้อ ตัวอย่างเช่น “ฉันพยายามที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงในธุรกิจของฉัน”, “ฉันพยายามที่จะพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ที่คู่แข่งยังไม่มี”, และ “ฉันยังคงพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ให้กับธุรกิจของฉัน” ความสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น เท่ากับ .613 3) ด้านความกล้าเสี่ยง มีข้อความถาม 3 ข้อ “ฉันสนุกกับการทำงานยาก ที่คนอื่นต้องการที่จะออกห่าง”, “ฉันชอบโครงการที่มีความเสี่ยงสูง และได้ค่าตอบแทนสูง” และ “ฉันชอบลงทุนในสิ่งที่ยาก แต่ได้ค่าตอบแทนที่เหนือกว่า” โดยมีความสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น เท่ากับ .692 4) ด้านการทำงานเชิงรุก มีข้อความถาม 4 ข้อ “ฉันชอบการแข่งขันราคาที่สุดเดือด”, “ฉันพยายามแย่งลูกค้าจากคู่แข่ง”, “ฉันมองกลยุทธ์ทางธุรกิจของคู่แข่ง เพื่อหาวิธีตอบโต้กลับ” และ “ฉันชอบทำการตลาดเชิงรุกกับสินค้าหรือบริการใหม่ผ่านทางอินเทอร์เน็ต” โดยมีความสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น เท่ากับ .662 แบบวัดของ คมกริช นันทะโรจวงศ์ และ อื่นๆ (2561) ใช้แบบวัดพฤติกรรมผู้ประกอบการ 6 องค์ประกอบ ลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ตัวอย่างข้อความถาม เช่น “หากฉันมี

แนวคิดที่จะทำให้ฉันมีรายได้เพิ่ม ฉันก็พร้อมที่จะหาวิธีที่จะลงทุนทำมัน” “ฉันต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตที่ฉันเลือก” แบบวัดของบอลตันและแลน (D. L. Bolton & Lane, 2012) ได้ศึกษาการพัฒนาเครื่องมือวัดสำหรับการเป็นผู้ประกอบการรายบุคคล เพื่อใช้วัดพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา 1,100 คน ใช้แนวคิดของลัมปีคินและเดส 5 องค์ประกอบ ผลการศึกษาพบว่า 3 องค์ประกอบ คือ ความกล้าเสี่ยง การทำงานเชิงรุก และความมีนวัตกรรม มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และจากรูวรรณ ชูศิลป์ (2559) ได้สร้างแบบวัดศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา โดยเป็นลักษณะแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.890 ทั้งนี้ ลักษณะของแบบวัดพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ แสดงรายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1 รายละเอียดนักวิจัยที่ศึกษาองค์ประกอบของแบบวัดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

ผู้วิจัย	องค์ประกอบพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ		
	Innovativeness	Risk Taking	Proactiveness
Russell Merz & Sauber (1995)	✓	-	-
Knight (1997)	✓	-	✓
George & Marino (2011)	✓	-	✓
Miller (1983)	✓	✓	✓
Covin, & Slevin (1989)	✓	✓	✓
Lumpkin and Dess (1996)	✓	✓	✓
Frese (2000)	✓	✓	✓
Kreiser, Marino, & Weaver (2002)	✓	✓	✓
Lee & Peterson (2000)	✓	✓	✓
Rauch, Wiklund, Lumpkin, & Frese (2009)	✓	✓	✓

จากตาราง 1 จะเห็นได้ว่าการวัดพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ที่ผ่านมานักวิจัยได้พัฒนาเครื่องมือที่มุ่งวัดพฤติกรรมในหลายลักษณะ ได้แก่ ความเป็นตัวของตัวเอง ความสามารถทางนวัตกรรม ความกล้าเสี่ยง การแข่งขันเชิงรุก ความสม่ำเสมอและใส่ใจในการ

เรียนรู้ และ ความใส่ใจในความสำเร็จ (Achievement) สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัด ขึ้นตามแนวคิดและคำนิยามของพฤติกรรมการณ์เป็นผู้ประกอบการ ร่วมกับการศึกษาแบบวัดของ ลี และลิม (Lee & Lim, 2009) แบบวัดของเฟลทซ์เซอร์ (Fletcher, 2010) และแบบวัดของ คมกริช นัน ทะโรจพงษ์ และ อื่นๆ (2561) โดยนำมาปรับภาษาให้เหมาะสมกับบริบทของงานวิจัย ข้อคำถาม เป็นแบบวัดเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จาก เห็นด้วยน้อยที่สุด (1 คะแนน) ถึง เห็นด้วย มากที่สุด (5 คะแนน) โดยแบ่งการวัดออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ 1) มีนวัตกรรม (Innovativeness) หมายถึง ความตั้งใจที่จะนำเสนอสินค้าหรือบริการใหม่ ๆ ซึ่งเกิดจากการริเริ่มสร้างสรรค์ การมี กระบวนการทดลองด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งมีตัวชี้วัดสำคัญได้แก่ การมีความสามารถในการ เริ่มต้นกิจกรรมใหม่ ๆ การไม่ชอบงานแบบซ้ำ ๆ รวมถึงการชอบทำบางสิ่งซึ่งสามารถสะท้อน มูลค่าเพิ่มได้ 2) ความกล้าเสี่ยง (Risk Taking) หมายถึง การเด็ดเดี่ยวและกล้าตัดสินใจใน สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน เช่น การตัดสินใจกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุน หรือการริเริ่มลงทุนในตลาดใหม่ ซึ่งมีตัวชี้วัดสำคัญได้แก่ เพลิดเพลินไปกับความไม่แน่นอนและความเสี่ยงของธุรกิจ ความไม่ แน่ใจและความเสี่ยงทำให้พลังมากกว่าสถานการณ์ที่มีผลลัพธ์สามารถคาดเดาได้ การชอบ โครงการที่มีความเสี่ยงสูงและให้ผลตอบแทน รวมถึงการวางตนเองในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ ความท้าทายหรือความเสี่ยงปานกลาง 3) การทำงานเชิงรุก (Proactiveness) หมายถึง การมองไป ข้างหน้าเพื่อแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ เช่น การผลิตหรือให้บริการในสิ่งใหม่ แม้จะต้องพบหรือ เผชิญกับความท้าทายที่รุนแรงที่อาจจะเกิดขึ้นกับธุรกิจ ซึ่งมีตัวชี้วัดสำคัญได้แก่ การกระทำสิ่งต่าง ๆ ก่อนถูกถามหรือถูกบังคับโดยเหตุการณ์ การมีความเชื่อว่าทุกอย่างในปัจจุบันสามารถพัฒนาให้ ดีขึ้นกว่าเดิม การมองหาวิธีใหม่ ๆ ในการปรับปรุงชีวิตอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการมีพลังสำหรับการ เปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

งานที่ศึกษาถึงสาเหตุของพฤติกรรมการณ์มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ อาทิ งานวิจัย ของ คมกริช นันทะโรจพงษ์ และ อื่นๆ (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการณ์เป็นผู้ประกอบการของวัยรุ่นไทย โดยเป็นวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method) แบบคู่ขนานเข้าหากัน 376 คน โดยใช้แบบสอบถาม และใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงและแบบสโนว์บอล ส่วนวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 15 คน ตัวแปรสาเหตุประกอบไปด้วยการรับรู้ความสามารถตนเอง (แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ คือ การแก้ปัญหาและการใช้ความรู้) ตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคม (แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ คือ การสนับสนุนจากบุคคลพิเศษ ครอบครัวและเพื่อน) ตัวแปร

วัฒนธรรมแบบรวมกลุ่ม (แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ คือ การรวมกลุ่มแนวนอนและแนวตั้ง) ตัวแปรความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ คือ ความตั้งใจแน่วแน่และความต้องการ) ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลต่อตัวแปรพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการของวัยรุ่น คือ การรับรู้ความสามารถตนเอง การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมและวัฒนธรรมแบบรวมกลุ่ม โดยมีอิทธิพลผ่านความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วยตัวแปรที่สำคัญคือความต้องการและความตั้งใจแน่วแน่ เมื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า มีความสอดคล้องกัน โดยพิจารณาจากค่าไคสแควร์ χ^2 (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 63.01 ระดับความมีนัยสำคัญเท่ากับ 0.14 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.024 และ จารุวรรณ ชูศิลป์ (2559) ได้ทำการค้นคว้าเกี่ยวกับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนิสิต คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 200 ราย พบว่า มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับสูง และองค์ประกอบย่อยในระดับสูง คือ คุณลักษณะ บรรทัดฐานและทัศนคติทางสังคม สอดคล้องกับ พอตเตอร์ (Porter, 1996) ศึกษาเรื่องกลยุทธ์ พบว่า การทำงานเชิงรุก ความมีนวัตกรรม และการกล้าเสี่ยง เป็นกระบวนการที่สำคัญในการเพิ่มความสามารถและช่วยให้ธุรกิจอยู่รอดปลอดภัย ส่วนด้าน เอนเทรีลโก (Entrialgo, 2002) ได้ทำการศึกษาด้านกลยุทธ์และการบริหารงาน ในประเทศสเปน กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่า ผู้ที่มีแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการมีความคิดในด้านความสามารถทางวิศวกรรม การตลาด และการเงิน มากกว่าผู้ประกอบการที่มีแนวคิดแบบอนุรักษ์นิยมอย่างมีนัยสำคัญ และ ไอร์แลนด์ ฮิตต์ และไซมอน (Ireland, Hitt, & Sirmon, 2003) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นผู้ประกอบการเชิงกลยุทธ์ พบว่า การใช้กลยุทธ์ในการสร้างสรรคโอกาสผ่านการใช้นวัตกรรมทำให้ธุรกิจมีศักยภาพ และแนวคิดในการบริหารก็สำคัญและช่วยสนับสนุนคุณลักษณะของผู้ประกอบการไปสู่ความสามารถทางธุรกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ โจควินและริคาโด (Joaquín & Ricardo, 2009) ได้ศึกษา ความสามารถทางธุรกิจ คุณลักษณะ และนวัตกรรม มีความสำคัญกับความสามารถในการเรียนรู้ขององค์กร นอกจากนี้ ปีเตอร์และนอล (Peter & Noel, 2010) ได้ศึกษาความชำนาญด้านนวัตกรรม ด้านธุรกิจโรงแรม และคุณลักษณะของผู้ประกอบการในออสเตรเลีย พบว่า ทั้งสองปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวก และไซนอลและอายาดูไร (Zainol & Ayadurai, 2011) ได้ศึกษาวิจัยคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถด้านกิจการ และบุคลิกภาพในธุรกิจครอบครัวของคนมาเลเซีย พบว่า ความสัมพันธ์ทางตรงของธุรกิจคือคุณลักษณะของผู้ประกอบการและความสามารถทางธุรกิจ สอดคล้องกับ แคมพอสลาพาราและพาเรลลาดา (Campos, la Parra, & Parellada, 2012) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะ

การเป็นผู้ประกอบการและแนวความคิดการบริหาร รวมถึงความสามารถทางธุรกิจ พบว่า ด้านการมีนวัตกรรม การดำเนินการเชิงรุก และความกล้าเสี่ยง มีความสัมพันธ์กับแนวความคิดการบริหารในระดับมากที่สุด ในขณะที่ วิลเลียมและเจมส์ (William & James, 2019) ได้ทำการศึกษาผลกระทบที่มีความสัมพันธ์ต่อลักษณะของตลาดและคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการต่อกำไรในการทำธุรกิจขนาดเล็ก พบว่า ความสามารถด้านนวัตกรรมมีผลทางตรงต่อความสามารถขององค์กร แต่กลับพบว่าคุณลักษณะไม่ได้มีผลทางตรงต่อความสามารถขององค์กร

2. แนวคิดในการวิเคราะห์ปัจจัยสาเหตุของพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

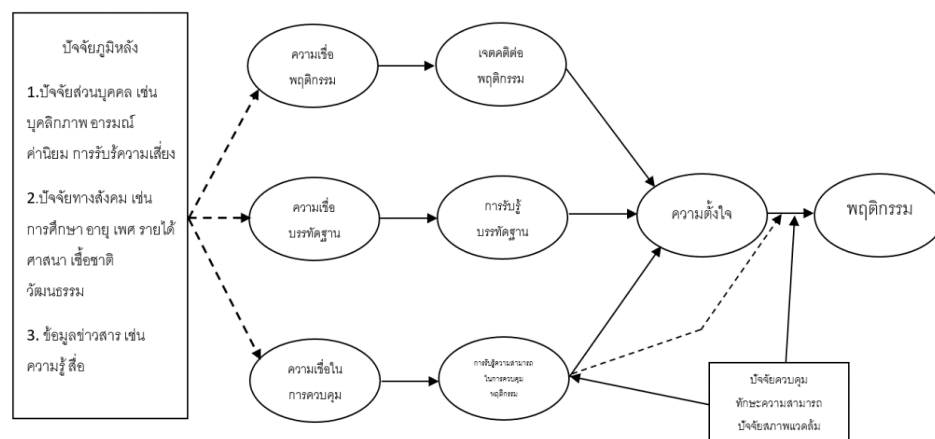
ในการวิจัยในครั้งนี้ แนวคิดทฤษฎีหลักที่ผู้วิจัยประยุกต์ คือ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชบายและไอเซน (Fishbein & Ajzen, 2010) เป็นทฤษฎีทางจิตสังคมที่เริ่มพัฒนาโดย Fishbein มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1961 และมีการนำไปใช้เพื่ออธิบายพฤติกรรมมนุษย์อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านพฤติกรรมสุขภาพตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นทฤษฎีที่มีความเชื่อพื้นฐานว่าพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์จะแสดงออกอย่างมีเหตุผลผ่านการพิจารณาใคร่ครวญจากข้อมูลสารสนเทศ ความเชื่อที่มนุษย์มีต่อพฤติกรรมนั้น โดยที่พื้นฐานความเชื่อต่อพฤติกรรมนั้นเกิดมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น ประสบการณ์ส่วนบุคคล การศึกษาในระบบ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ตและสื่ออื่น ๆ รวมถึงปฏิสัมพันธ์ของบุคคลกับครอบครัว และเพื่อนฝูง ความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ หรือคุณลักษณะส่วนบุคคล มีอิทธิพลไม่เฉพาะต่อประสบการณ์และข้อมูลสารสนเทศที่แต่ละบุคคลต้องเผชิญเท่านั้นแต่ยังส่งอิทธิพลถึงการตีความและการจำสารสนเทศเหล่านั้นด้วย (Ajzen, 2011; Fishbein & Ajzen, 2010) ดังนั้นความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านพื้นฐานทางสังคมและคุณลักษณะนิสัยส่วนตัวจึงส่งผลต่อความเชื่อของแต่ละบุคคลนั่นเอง ฟิชบายและไอเซน (Fishbein & Ajzen, 2010) อธิบายว่าความเชื่อตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) ความเชื่อเชิงพฤติกรรม (behavioral beliefs) เป็นความเชื่อที่เกิดจากการประเมินความรู้สึกนึกคิดของตนเองต่อพฤติกรรมกลายเป็นเจตคติทางบวกหรือทางลบต่อการแสดงพฤติกรรมที่สนใจนั้น

2) ความเชื่อเชิงบรรทัดฐาน (normative beliefs) เป็นความเชื่อที่เกิดจากการประเมินความรู้สึกนึกคิดของตนเองหรือของกลุ่มต่อพฤติกรรมว่าจะยอมรับไม่ยอมรับพฤติกรรมที่สนใจนั้น แบ่งเป็น 2 แบบคือ injunctive normative beliefs เป็นการรับรู้ถึงความคาดหวังของกลุ่มว่าต้องการให้ตนเองกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรม และ descriptive normative beliefs เป็นการ

รับรู้ว่าการกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมดังกล่าว ความเชื่อเชิงบรรทัดฐานทั้งสองแบบดังกล่าว จะทำให้เกิดการรับรู้ต่อบรรทัดฐาน

3) ความเชื่อเชิงควบคุม (control beliefs) เป็นความเชื่อของบุคคลต่อบัจจัยที่ช่วยให้ตนเองกระทำพฤติกรรมได้สำเร็จ 2 บัจจัย คือ บัจจัยภายในส่วนบุคคลและบัจจัยสิ่งแวดล้อม ความเชื่อเชิงควบคุมดังกล่าวสะท้อนถึงอำนาจในตน (self-efficacy) (Bandura, 1977, 1989) หรือการรับรู้อำนาจการควบคุมพฤติกรรม (perceived behavioral control) กล่าวคือ ผู้ที่มีความเชื่อในบัจจัยภายในส่วนบุคคลสูงย่อมมีอำนาจในตนหรือการรับรู้อำนาจการควบคุมพฤติกรรมสูงกว่าคนที่เชื่อในบัจจัยภายในส่วนบุคคลต่ำหรือเชื่อในบัจจัยสิ่งแวดล้อมสูง โดยปกติทั่วไปความเชื่อ 3 ประเภท คือ เจตคติต่อพฤติกรรม การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน และการรับรู้อำนาจการควบคุมพฤติกรรมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม (behavioral intention) ในขณะที่น้ำหนักความสำคัญของบัจจัยแต่ละด้านจะไม่เหมือนกันในแต่ละพฤติกรรมหรือกลุ่มประชากรที่สนใจศึกษา บุคคลที่มีความตั้งใจสูงย่อมมีโอกาสที่จะกระทำพฤติกรรมได้มากกว่าผู้ที่มีความตั้งใจต่ำ แต่ในความเป็นจริงบางครั้งยังมีบัจจัยด้านทักษะและความสามารถ (skills and abilities) ที่เข้ามามีอิทธิพลร่วมกับความตั้งใจส่งผลให้บุคคลกระทำพฤติกรรมตามความตั้งใจนั้น บัจจัยดังกล่าวเรียกว่า actual control ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแปรปรับ (moderator) อิทธิพลของความตั้งใจที่ส่งผลต่อการกระทำพฤติกรรมตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลนั่นเอง ตามภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของบัจจัยด้านต่าง ๆ กับการกระทำพฤติกรรม

ที่มา: Fishbein and Ajzen (2010, p.22) ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

3. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

3.1 ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการกับพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ความหมายของความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชบายและไอเซน (Fishbein & Ajzen, 2010) นักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า “Intention” ไว้แตกต่างกัน ได้แก่ เจตนาเชิงพฤติกรรม (อังคินันท์ อินทรกำแหง, 2552) เจตนาในการกระทำพฤติกรรม (พัชรี ดวงจันทร์, 2556) ความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม (สุรีย กัญจนวงศ์, 2556) ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า “ความตั้งใจ” เพื่ออธิบายตัวแปร “Intention” ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ความตั้งใจ หมายถึง ความเป็นไปได้ในการกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ หรือความพยายามของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรม (Ajzen, 1991; Fishbein & Ajzen, 1976, 1980) ซึ่งสามารถวัดได้ โดยการใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Ajzen, 1991, 2002) มีรายละเอียดดังนี้

1) ความตั้งใจหรือเจตนาเชิงพฤติกรรม (Intention) ตามทฤษฎีนี้ระบุว่าความตั้งใจเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม องค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความสอดคล้องระหว่างความตั้งใจกับพฤติกรรมและความคงอยู่ของความตั้งใจ ถ้าการวัดมีลักษณะเป็นรูปธรรมหรือมีลักษณะเฉพาะของความตั้งใจมากเท่าใด ความตั้งใจนั้นก็ยิ่งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมมากขึ้นเท่านั้น

1.1) ความสอดคล้องระหว่างความตั้งใจและพฤติกรรม การใช้ความตั้งใจทำนายพฤติกรรมให้มีความเที่ยงตรงนั้นจำเป็นจะต้องวัดความจำเพาะทั้ง 4 คือ การกระทำ ที่หมาย บริบท และเวลา ความสอดคล้องระหว่างความตั้งใจและพฤติกรรมแบ่งเป็น

1.1.1) ความสอดคล้องกับการกระทำเดียว ความตั้งใจที่มีต่อการกระทำเดียว วัดได้โดยถามว่าเขาตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมหรือไม่

1.1.2) ความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่มีหลายทางเลือก เป็นการวัดจำนวนทางเลือกของพฤติกรรมที่กระทำพฤติกรรมต่างกัน เช่น จำนวนเงินที่บริจาค

1.1.3) ระดับการวัดความตั้งใจเชิงปริมาณ เป็นการวัดเชิงอัตนัยที่เลือกกระทำพฤติกรรมแต่ละอย่าง และทำนายทางเลือกได้

1.1.4) ความสอดคล้องกับพฤติกรรม ต้องวัดที่ความตั้งใจที่มีต่อการกระทำเดียว โดยจะต้องสอดคล้องกัน 4 อย่าง คือ การกระทำ บริบท เวลา และสามารถหาดัชนีความตั้งใจเชิงพฤติกรรมได้

1.2) ความคงอยู่ของความตั้งใจ การวัดไม่ได้อยู่ที่พฤติกรรมอย่างเดียว ความตั้งใจสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอด ยิ่งการวัดความตั้งใจและพฤติกรรมระยะเวลาห่างกัน ก็ยิ่งทำ

ให้ความเที่ยงตรงลดลง เพราะสถานการณ์ที่เข้ามาทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนไป ดังนั้นจะให้เกิดความเที่ยงตรง ต้องวัดความตั้งใจในระยะเวลาใกล้เคียงกับพฤติกรรม (ดารีกา บิลไล้ะ และ จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2557)

ความหมายของความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ

เบิร์ต (Bird, 1988) ได้ให้ความหมาย ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Intention) ไว้ว่าเป็นสภาวะความคิดที่มุ่งมั่นตรงต่อความตั้งใจของบุคคลนั้น ๆ เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายในการสร้างกิจการ ส่วนทอมป์สัน (Thompson, 2009) กล่าวว่ามีความตระหนักและมั่นใจของบุคคลว่ามีแนวโน้มที่จะสร้างกิจการและมีแผนที่จะทำกิจกรรมนั้นในอนาคต และอัลทีเน มาดานอกลู ดาเนียล และลาชเลย์ (Altinay, Madanoglu, Daniele, & Lashley, 2012) กล่าวว่าคือ สภาวะทางจิตใจของบุคคลที่บ่งชี้ให้เห็นว่าบุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเริ่มต้นธุรกิจของตนเอง และมีแผนที่จะเริ่มต้นธุรกิจในอนาคต นอกจากนี้ คาราบูลูท (Karabulut, 2016) ได้ให้ความหมายว่าเป็น ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการจะแสดงให้เห็นเจตนาของบุคคลในการเลือกประกอบอาชีพการเป็นผู้ประกอบการ โดยบุคคลที่มีความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการชอบที่จะวิเคราะห์ความเสี่ยงทางธุรกิจ และรวบรวมทรัพยากรที่จำเป็นในการประกอบกิจการเพื่อเริ่มต้นธุรกิจของตนเอง

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องจึงขอให้ความหมายของความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ว่าหมายถึง ความมีเจตนาและความมุ่งมั่น แน่วแน่ เพื่อวางแผนหรือตอบสนองต่อเป้าหมายในการสร้างกิจการ และชอบการคิดวิเคราะห์ความเสี่ยงทางธุรกิจ และรวบรวมทรัพยากรเพื่อเริ่มต้นกิจการของตนเอง

การวัดความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ พบว่า จริยา กอสุขทวีคุณ (2561) ได้ทำการสร้างแบบวัดความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ โดยพบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.944 ลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าลิเคอร์ท 5 ระดับ ตั้งแต่ มากที่สุด (5 คะแนน) ถึง น้อยที่สุด (1 คะแนน) โดยมีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ “ฉันมีความพร้อมที่จะทำทุกอย่างเพื่อให้ได้เป็นผู้ประกอบการ” “เป้าหมายในชีวิตของฉันคือการได้เป็นผู้ประกอบการ” “ฉันตั้งใจที่จะสร้างธุรกิจใหม่ในอนาคต” “ฉันคิดว่าไว้อย่างจริงจังว่าจะต้องเริ่มต้นทำธุรกิจ” และ “ฉันมีความตั้งใจที่จะสร้างกิจการให้ได้ภายใน 5 ปี หลังจากจบการศึกษา” ขณะที่ พรทิพย์ ม่วงมี (2555) ได้ทำการสร้างแบบวัดความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยสร้างแบบวัดแยกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ความมุ่งมั่น 2)

ความพยายาม 3) การวางแผน โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.8789 ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึง ไม่จริงเลย (1 คะแนน) โดยมีข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถามเช่น “ฉันตั้งใจที่จะพัฒนานานตนเองให้มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ทักษะ และทุน ในการเป็นผู้ประกอบการในอนาคต” “ฉันมุ่งมั่นที่จะแสวงหาข้อมูลเพื่อให้ตนเองเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในอนาคตได้” ขณะที่ คมกริช นันทะโรจพงศ์ และ อื่นๆ (2561) ได้ปรับใช้ข้อคำถาม Entrepreneurial Intention Questionnaire (EIQ) ของ ไลแนและเชน (Liñán & Chen, 2006) ลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 6 ข้อ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ความมุ่งมั่น และความต้องการ ตัวอย่างข้อคำถามเช่น “ฉันมีเป้าหมายที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเมื่ออาชีพ” “ฉันมุ่งมั่นที่จะสร้างกิจการของฉันที่มั่นคง” ค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.05 ขึ้นไป อำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.331-0.821 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.76-0.92 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.38-0.57

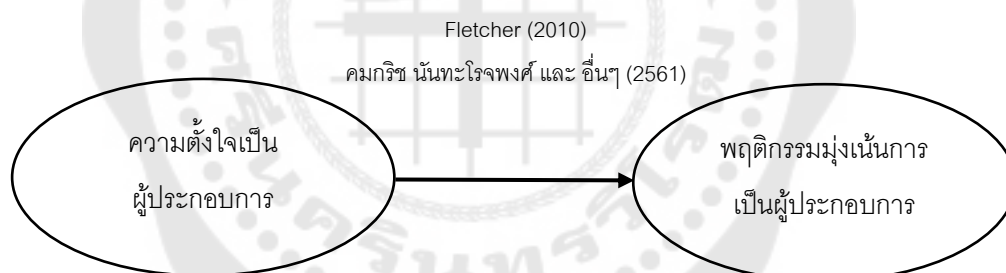
สำหรับการวัดความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ของงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ของไอเซ็น (Ajzen, 1991, 2002) ร่วมกับการศึกษาแบบวัดของ ไลแนและเชน (Liñán & Chen, 2009) และแบบวัดของ จริยา กอสุขทวีคุณ (2561) นำมาปรับภาษาและสร้างข้อคำถามเพิ่มให้เหมาะสมกับงานวิจัย ลักษณะมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เห็นด้วยน้อยที่สุด (1 คะแนน) ถึง เห็นด้วยมากที่สุด (5 คะแนน) ข้อคำถามทางบวกให้คะแนน 1-5 และข้อคำถามเชิงลบให้คะแนน 5-1 ผู้ตอบแบบวัดที่ได้คะแนนรวมมากแสดงว่าเป็นผู้ที่มีความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการมากกว่าผู้ตอบแบบวัดที่ได้คะแนนรวมน้อยกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

เฟล็ตเชอร์ (Fletcher, 2010) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มตัวอย่าง 250 คน เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงของเจตคติต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (subjective norm) และการรับรู้อำนาจการควบคุมพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการที่มีต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ผลการวิเคราะห์ multilevel structural equation model (ML-SEM) พบว่า โมเดลสมการเชิงโครงสร้างตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เพื่อทำนายพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square = 170.761, df=1, p<.001) ขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพลของเจตคติต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (subjective norm) และการรับรู้อำนาจการควบคุมพฤติกรรม การเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็น

ผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาลเรียงตามลำดับคือ .260, .473, .591 และผลการวิจัยยังพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล กล่าวคือ 1) เจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ 2) การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน และ 3) การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการด้วยขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพล .52, .31, .45 ตามลำดับ และ คมกริช นันทะโรจพงษ์ และ อื่นๆ (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการของวัยรุ่นไทย โดยเป็นวิจัยแบบผสมผสานวิธี แบบคู่ขนาดเข้าหากัน จำนวน 376 คน พบว่า ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ มีอิทธิพลทางตรงโดยรวมต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ เท่ากับ .82 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการประมวลเอกสารดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าเจตนาเชิงพฤติกรรมเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้นจึงทำให้มีสารสนเทศเพียงพอที่ทำให้ผู้วิจัยคาดการณ์ว่าเจตนาเชิงพฤติกรรม มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ จึงได้กำหนดไว้เป็นสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ ภาพแสดงเส้นทางความสัมพันธ์ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่าง ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

3.2 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม กับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

ความหมายของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

ทฤษฎีการกระทำตามแผนของไอเซน (Ajzen, 1991, 2002) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม คือ การรับรู้ความยากหรือง่ายของสิ่งที่สนใจ การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมจะไม่สะท้อนความสามารถถ้าบุคคลขาดความพร้อม ทรัพยากร และโอกาส หรือสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่คุ้นเคยในสถานการณ์นั้น การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม หมายถึง

ความเชื่อมั่นของบุคคลว่าสามารถจะดำเนินการในฐานะผู้ประกอบการจนสามารถบรรลุเป้าหมายของการสร้างกิจการของตนเองได้ การรับรู้ความสามารถควบคุมพฤติกรรม (Ajzen, 1991, 2002) แนวคิดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีความสอดคล้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเองของแบนดูรา ที่เชื่อว่าจะมีผลต่อบุคคลในด้านต่าง ๆ (Ajzen, 1991; Bandura, 1989)

จากความหมายข้างต้น ได้มีการนำทฤษฎีไปใช้เพื่อศึกษาอย่างแพร่หลาย และปรับให้เข้ากับการศึกษาแต่ละบริบท อาทิ นักวิชาการต่างประเทศ แมทธิวสัน (Mathieson, 1991) กล่าวว่าคือ การรับรู้ของบุคคลถึงการควบคุมการแสดงพฤติกรรมของตน ในขณะที่ เลา เซน และ เยน (Liao, Chen, & Yen, 2007) กล่าวว่า เป็นการรับรู้ของบุคคลถึงความยากง่ายในการกระทำพฤติกรรมที่สนใจ ส่วนนักวิชาการไทยได้ปรับให้เข้ากับบริบทเพื่อศึกษาพฤติกรรมต่าง ๆ อาทิ ชูชัย สมितिไกร (2548) ได้ให้ความหมายว่า การรับรู้ความง่ายและความยากของการกระทำพฤติกรรมซึ่งสะท้อนถึงประสบการณ์ในอดีต รวมถึงอุปสรรคและสิ่งกีดขวางที่คาดการณ์ไว้ อีกทั้งเป็นระดับการรับรู้ของบุคคลต่อความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้มากน้อยเพียงใด และ อนงค์ รุ่งสุข (2559) ให้ความหมายว่าเป็น การประเมินว่าตนเองมีความสามารถที่จะประกอบกิจการให้ประสบความสำเร็จหรือไม่ มีความกล้าเสี่ยงที่จะทำงานนั้นเมื่อเผชิญกับอุปสรรคเขาจะมีความอดทน มุ่งมั่นต่อการทำงานนั้น

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ในงานวิจัยนี้จึงขอให้ความหมายของ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ว่าหมายถึง การรับรู้ของบุคคลถึงความยากและความง่ายในแสดงพฤติกรรม มีความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายของตนเองได้ และการควบคุมการแสดงพฤติกรรมที่สนใจ รวมถึงการประเมินผลว่าสามารถที่จะประสบความสำเร็จหรือไม่ แม้ต้องเจอกับอุปสรรค

การวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ที่ผ่านมาพบว่า นักวิจัยที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำตามแผน เพื่อกำหนดตัวแปรในการวิจัย ได้สร้างแบบวัดตัวแปรตามแนวคิดของไอเซ็น ซึ่งสามารถวัดได้ โดยการใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น (Ajzen, 1991, 2002) ทั้งนี้ไอเซ็น (Ajzen, 1991) ได้ให้เหตุผลความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง ไว้ 2 ประการ คือ 1) ถ้าความตั้งใจมีความคงที่ จะมีความพยายามในการกระทำพฤติกรรมที่ตั้งเป้าหมายไว้ มากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับความเชื่อของตน ว่าสามารถทำพฤติกรรมนั้นได้ มากกว่าคนที่ขาดความเชื่อมั่นในการ

ควบคุมพฤติกรรม 2) ความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีเกี่ยวกับความสำเร็จของการกระทำว่า ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถในการควบคุม ซึ่งการกระทำพฤติกรรมของบุคคลจะเกิดขึ้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความพร้อม โอกาส และทรัพยากรที่สนับสนุนหรือขัดขวางการกระทำ จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม พบว่า เฟลทเชอร์ (Fletcher, 2010) ได้ประยุกต์ใช้ใช้ทฤษฎีการกระทำตามแผนในการกำหนดตัวแปร และสร้างแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม จำนวน 3 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.76 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.58 ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ ไม่เห็นด้วยที่สุด (1 คะแนน) ถึง เห็นด้วยมากที่สุด (6 คะแนน)

ตัวอย่างข้อคำถามเช่น “ฉันมั่นใจว่าสามารถเริ่มทำงานเป็นผู้ประกอบการได้ ถ้าตนเองต้องการ” “ฉันเชื่อว่าการเริ่มทำงานเป็นผู้ประกอบการขึ้นอยู่กับพิจารณาของตัวเองทั้งหมด” “ฉันเห็นว่าการเริ่มเป็นผู้ประกอบการเป็นเรื่องที่ยากหรือง่ายสำหรับฉัน” และ “ฉันคิดว่าการตัดสินใจเริ่มเป็นผู้ประกอบการอยู่นอกเหนือการควบคุมของตนเอง” ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล กล่าวคือ การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการด้วยขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพลที่ระดับ .45 และ จริยา กอสุขทวิคุณ (2561) ได้ดัดแปลงแบบวัดจากของไอเซ็น (Ajzen, 2002) แบบวัดความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .847 ลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าลิเคอร์ท์ 5 ระดับ ตั้งแต่ มากที่สุด (5 คะแนน) ถึง น้อยที่สุด (1 คะแนน) โดยมีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ ตัวอย่างเช่น “ถ้าฉันต้องการเป็นผู้ประกอบการ ฉันสามารถเป็นผู้ประกอบการได้อย่างง่ายดาย” และ “ในการเป็นผู้ประกอบการ ฉันมีประสิทธิภาพที่จะควบคุมธุรกิจของฉันได้” และ ชาญชัย พรหมมี และ สิริมา นาคสาย (2563) ได้สร้างแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยพะเยา โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคพบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.806-0.946 โดยแบบวัดเป็นแบบมาตราประมาณค่า 7 ระดับ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และ 7 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

สำหรับการวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดโดยประยุกต์มาจากแนวคิดของไอเซ็น (Ajzen, 1991, 2002) ร่วมกับการศึกษาแบบวัดของ เฟลทเชอร์ (Fletcher, 2010) แบบวัดของ จริยา กอสุขทวิคุณ (2561) และ

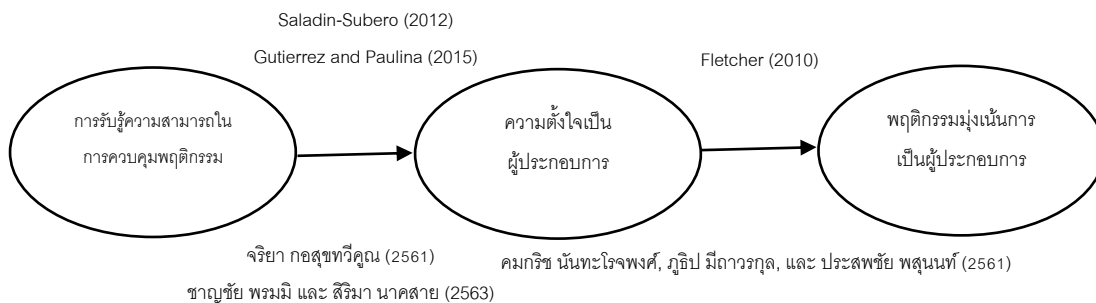
แบบวัดของ ชาญชัย พรมมิ และ สิริมา นาคสาย (2563) นำมาปรับภาษาและสร้างข้อคำถามเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับบริบทของงานวิจัย ทำการวัด 1 องค์ประกอบ คือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จาก เห็นด้วยน้อยที่สุด (1 คะแนน) ถึง เห็นด้วยมากที่สุด (5 คะแนน) โดยข้อคำถามทางบวกให้คะแนน 1-5 และข้อคำถามเชิงลบให้คะแนน 5-1 ผู้ตอบแบบวัดที่ได้คะแนนรวมมากแสดงว่าเป็นผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ มากกว่าผู้ที่ตอบแบบวัดที่ได้คะแนนรวมน้อยกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ตามทฤษฎีการกระทำตามแผนนั้น การกระทำพฤติกรรมจะได้รับอิทธิพลทางตรงจากความตั้งใจ และความตั้งใจได้รับอิทธิพลทางตรงจากการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Ajzen, 1991, 2002) และจากการทบทวนเอกสาร พบว่า ผลการวิจัยส่วนใหญ่ที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำตามแผน อาทิ งานวิจัยของกาเทียเรสและปาลิน่า (Gutierrez & Paulina, 2015) ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการศึกษาด้านความเป็นผู้ประกอบการ และปัจจัยเชิงสาเหตุตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน 2,047 คน ผลการวิจัยพบว่า โมเดลสมการเชิงโครงสร้างตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเพื่อทำนายความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 225.761, df=7, p < .001$) ขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพลของการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนที่ระดับ .488 และซาลาดิน (Saladin-Subero, 2012) ได้ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเจตคติ บรรทัดฐาน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนและทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลต่อความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการ เจ้าของกิจการชาวลาตินและสเปน 74 คน พบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการ แต่ละพฤติกรรมมีความแตกต่างกันไป ทั้งจำนวนพฤติกรรมที่ได้รับอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่มีอย่างน้อย 1 พฤติกรรม ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรมอยู่ในช่วงตั้งแต่ .29 - .69 ส่วนนักวิชาการไทย มีดังนี้ ชาญชัย พรมมิ และ สิริมา นาคสาย (2563) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยพะเยา กับนิสิตจำนวน 202 คน พบว่า ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนและคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์และมี

อิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.612 และ 0.541 ตามลำดับ ตัวแบบสามารถพยากรณ์ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการได้ร้อยละ 73.40 โดยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด และ คมกริช นันทะโรจพงษ์ และ อื่นๆ (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการของวัยรุ่นไทย วิจัยแบบผสมผสานวิธี 376 คน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ เท่ากับ 0.81 และยังพบอีกว่าความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการผู้ประกอบการ เท่ากับ 0.66 และเฟล็ตเชอร์ (Fletcher, 2010) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มตัวอย่าง 250 คน เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงของเจตคติต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (subjective norm) และการรับรู้อำนาจการควบคุมพฤติกรรมเป็นผู้ประกอบการที่มีต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ผลการวิเคราะห์ multilevel structural equation model (ML-SEM) พบว่า โมเดลสมการเชิงโครงสร้างตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เพื่อทำนายพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 170.761, df=1, p < 0.001$) ขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพลของการรับรู้อำนาจการควบคุมพฤติกรรมความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ อยู่ที่ระดับ .591 และผลการวิจัยยังพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล กล่าวคือ ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการด้วยขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพล .45 ตามลำดับ

จากการประมวลเอกสารดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้นจึงทำให้มีหลักฐานเพียงพอที่ทำให้ผู้วิจัยคาดการณ์ว่า 1) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ 2) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ สามารถเขียนเป็นแผนภาพแสดงเส้นทางความสัมพันธ์ได้ ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

3.3 การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน กับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

ความหมายของการรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน

การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน คือ การรับรู้ถึงความกดดันจากสังคมเพื่อกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด ๆ (Ajzen, 1991) ความกดดันนั้นอาจมาจากสมาชิกในกลุ่มที่อยู่ใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน คู่สมรส และบุคคลอื่นที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้น หากกระทำตนเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐาน หรือการกระทำนั้นไม่สอดคล้องกับบรรทัดฐานของกลุ่ม จะส่งผลให้บุคคลนั้นรู้สึกไม่สบายใจ เป็นกังวล มีความกดดันเกิดขึ้น (อนุวัตร จลินทร, ดุษฎี โยเหลา, และ เพ็ชรรัตน์ ไสยสมบัติ, 2563) และ วชิร โอภากุล (2541) กล่าวว่า การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน หมายถึง การที่บุคคลได้รับรู้ถึงความคาดหวังของบุคคลอื่น ที่อยู่รอบ ๆ ตัว และมีความสำคัญต่อบุคคลนั้น และ มนทกานต์ เมฆธา (2546) กล่าวว่า บรรทัดฐาน คือ กฎเกณฑ์ มาตรฐาน หรือข้อยอมรับ เช่น การพูด การคิด และความรู้สึก ที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล ของกลุ่ม เพื่อเป็นข้อปฏิบัติร่วมกัน เป็นที่คาดหวังของกลุ่ม ให้ทุกคนปฏิบัติตามอย่างเหมาะสม บุคคลจะรู้สึกไม่ปลอดภัยหรือไม่มั่นคงในอารมณ์เมื่อไม่ปฏิบัติตาม และ ชูชัย สมितिไกร (2548) กล่าวว่าคือ การรับรู้ความคาดหวังที่ครอบครัวมีต่อตนเอง ซึ่งหากไม่กระทำตามจะทำให้ไม่สบายใจ ชัดชัดใจ

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการรับรู้บรรทัดฐาน เป็นการรับรู้ของบุคคลที่มีความสำคัญกับเขามีความคาดหวังหรือต้องการต่อการกระทำพฤติกรรมหรือไม่ทำพฤติกรรมของเขาอย่างไร สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของการรับรู้บรรทัดฐาน ว่าหมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาปริญญาตรี ต่อการรับรู้ความคาดหวังของกลุ่มที่

มีต่อตนเอง เช่น พ่อ แม่ ญาติ พี่น้อง เพื่อน และอาจารย์ผู้สอน รวมถึงบุคคลที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้น หากไม่กระทำการให้สอดคล้องกับกลุ่ม จะทำให้รู้สึกไม่สบายใจ เป็นต้น

ประเภทของการรับรู้บรรทัดฐาน

การรับรู้ต่อบรรทัดฐาน (perceived norm) ในกรอบแนวคิดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ฟิชบายและไอเซ็น (Fishbein, & Ajzen, 2010: 130-152) ได้อธิบายเกี่ยวกับการรับรู้ต่อบรรทัดฐาน (perceived norm) ว่าเป็นการรับรู้ของบุคคลต่อการบีบคั้นทางสังคม (social pressure) ที่มีผลต่อการจะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด ๆ โดยที่การรับรู้ต่อบรรทัดฐานจะส่งผลเชิงบวกร่วมกับเจตคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม แต่เดิมของแนวคิดใช้คำว่าบรรทัดฐานของบุคคล (subjective norm) หมายถึง การรับรู้ของแต่ละบุคคลต่ออิทธิพลของคนสำคัญรอบข้างที่มีต่อความคิดของเขาว่าควรจะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด ๆ ต่อมาภายหลังทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลได้พัฒนาแนวคิดจากเดิมที่ใช้คำว่าแรงกดดันทางสังคมมาใช้คำว่า แรงกดดันทางบรรทัดฐาน (normative pressure) ที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมอย่างชัดเจน ดังนั้นบรรทัดฐานของบุคคล (subjective norms) จึงถูกอธิบายแทนด้วยแนวคิดของบรรทัดฐาน 2 ประเภท คือ บรรทัดฐานเชิงชี้แนะ (Injunctive norms) และบรรทัดฐานเชิงบรรยาย (descriptive norms) ที่มีความหมายต่างกัน คือ บรรทัดฐานเชิงชี้แนะ (Injunctive norms) หมายถึง การตระหนัก รับรู้ของแต่ละคนต่อความต้องการของบุคคลสำคัญรอบข้างว่าต้องการให้ตนเองกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด ๆ มากน้อยเพียงไร ในการสร้างเครื่องมือวิจัยสำหรับวัดบรรทัดฐานเชิงชี้แนะดังกล่าว บรรทัดฐานเชิงบรรยาย (descriptive norms) หมายถึง การรับรู้ของแต่ละคนต่อบุคคลสำคัญรอบข้างว่าได้กระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด มากน้อยเพียงไร (Fishbein, & Ajzen, 2010: 131)

การวัดการรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน

องค์ประกอบด้านการรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายและตอบสนองต่อแรงกดดันทางสังคมหรือบุคคลรอบข้างที่มีความสำคัญหรือใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ เพื่อน เป็นต้น ที่มีความคิดเห็นและการสนับสนุนต่อการเป็นหรือไม่เป็นผู้ประกอบการ ซึ่งสามารถวัดได้ โดยการใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนตามแผนของ (Ajzen, 1991, 2002) ร่วมกับแบบวัดของ เฟรทเชอร์ (Fletcher, 2010) ซึ่งมีตัวชี้วัดสำคัญคือ “การคาดว่าจะมีส่วนร่วมในการริเริ่มในการเป็นผู้ประกอบการ” “การรู้สึกกดดันทางสังคมเมื่อจะเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการ” และ “การที่บุคคลซึ่งมีความสำคัญต้องการให้ฝึกฝนเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ” มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.85 และค่าน้ำหนักขององค์ประกอบ เท่ากับ 0.69 ลักษณะแบบวัดเป็นมาตรประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ ไม่เห็นด้วยที่สุด (1 คะแนน) ถึง เห็น

ด้วยมากที่สุด (6 คะแนน) โดยมีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ คือ “คนรอบข้างคาดหวังว่าฉันจะสามารถเริ่มการเป็นผู้ประกอบการด้านการพยาบาล” “ฉันรู้สึกว่สังคมคาดหวังให้ฉันเริ่มต้นการเป็นผู้ประกอบการด้านการพยาบาล” “คนที่มีความสำคัญต่อฉัน อยากให้ฉันเริ่มฝึกการเป็นผู้ประกอบการด้านการพยาบาล” และ พรทิพย์ ม่วงมี (2555) ได้ทำการสร้างแบบวัดการรับรู้บรรทัดฐานเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.842 ลักษณะแบบวัดเป็นมาตรประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ ไม่จริงที่สุดเลย (1 คะแนน) ถึง จริงที่สุด (6 คะแนน) โดยมีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น “คนที่มีความสำคัญต่อฉัน ส่วนมากคิดว่า ฉันควรมีความรู้สึกที่ดีต่อการประกอบอาชีพเป็นผู้ประกอบการ” “คนที่มีความสำคัญต่อฉัน ส่วนมาก มีความรู้สึกที่ดีต่อการประกอบอาชีพเป็นผู้ประกอบการ” และ จริญญา กอสุขทวิคุณ (2561) ได้ดัดแปลงแบบวัดจาก คอลเวอร์ไคและไอซัคเซน (Kolvereid & Isaksen, 2006) แบบวัดการรับรู้บรรทัดฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .774 ลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ น้อยที่สุด (1 คะแนน) ถึง มากที่สุด (5 คะแนน) โดยมีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ ตัวอย่างเช่น “สมาชิกในครอบครัวของฉันคิดว่าฉันควรมีอาชีพเป็นผู้ประกอบการ” และ “เพื่อนสนิทของฉันคิดว่าฉันควรมีอาชีพเป็นผู้ประกอบการ” และ ชาญชัย พรหมมี และ สิริมา นาคสาย (2563) ได้พัฒนาแบบวัดการรับรู้บรรทัดฐานต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยพะเยา มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.806-0.946 โดยแบบวัดเป็นแบบมาตรประมาณค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) และ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (7 คะแนน) โดยมีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ

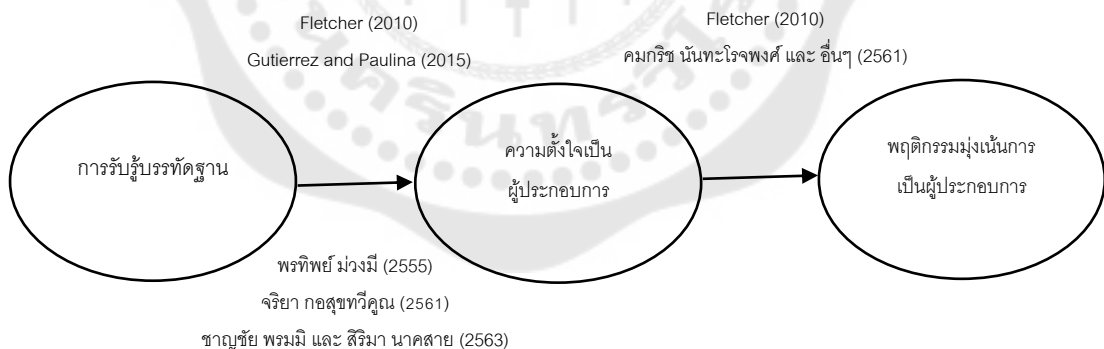
สำหรับการวัดการรับรู้บรรทัดฐาน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดโดยประยุกต์มาจากแนวคิดของไอเซ็น (Ajzen, 1991, 2002) และแบบวัดของ เฟลชีเชอร์ (Fletcher, 2010) และแบบวัดของ ชาญชัย พรหมมี และ สิริมา นาคสาย (2563) นำมาปรับสำนวนภาษาและสร้างข้อคำถามเพิ่มเติมให้เข้ากับบริบทของศึกษา ทำการวัด 2 ด้าน คือ 1) การรับรู้บรรทัดฐานเชิงชี้แนะ 2) การรับรู้บรรทัดฐานเชิงบรรยาย ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบวัดเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จาก เห็นด้วยน้อยที่สุด (1 คะแนน) ถึง เห็นด้วยมากที่สุด (5 คะแนน) โดยข้อคำถามทางบวกให้คะแนน 1-5 และข้อคำถามเชิงลบให้คะแนน 5-1 ผู้ตอบแบบวัดที่ได้คะแนนรวมมาก แสดงว่าเป็นผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ มากกว่าผู้ที่ตอบแบบวัดที่ได้คะแนนรวมน้อยกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้บรรทัดฐาน ความตั้งใจ เป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรทัดฐาน ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ การกระทำตามทฤษฎีการกระทำตามแผนนั้น การแสดงพฤติกรรมจะได้รับอิทธิพลทางตรงจากความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ทั้งนี้ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการก็ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการรับรู้บรรทัดฐานเช่นกัน (Ajzen, 1991, 2002) จากการศึกษาพบว่า ผลการวิจัยส่วนใหญ่ที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำตามแผน ในการกำหนดตัวแปร แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลทางตรงของการรับรู้บรรทัดฐานที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่งานวิจัยของ กูเทียเรซและพาลินา (Gutierrez & Paulina, 2015) ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผลฐานวิธี เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการศึกษาด้านความเป็นผู้ประกอบการ และปัจจัยเชิงสาเหตุตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน 2,047 คน พบว่า โมเดลสมการเชิงโครงสร้างตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เพื่อทำนายความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square = 225.761, df=7, p<.001) และมีขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพลของการรับรู้บรรทัดฐานที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน ที่ระดับ .520 และเฟลทเชอร์ (Fletcher, 2010) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล จำนวน 250 คน เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงของเจตคติต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้อำนาจการควบคุมพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการที่มีต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า โมเดลสมการเชิงโครงสร้างตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เพื่อทำนายพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square = 170.761, df=1, p<.001) ขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพลของการรับรู้บรรทัดฐานการเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล ที่ระดับ 0.473 และผลการวิจัยยังพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล กล่าวคือ การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการด้วยขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพล ที่ระดับ 0.31 และ ซาญชัย พรหมมี และ สิริมา นาคสาย (2563) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ 202 คน พบว่า ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนและคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.612 และ 0.541 ตามลำดับ ตัวแบบสามารถพยากรณ์ความตั้งใจเป็น

ผู้ประกอบการได้ร้อยละ 73.40 โดยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด และ พรทิพย์ ม่วงมี (2555) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา 320 คน ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรการรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ และ คมกริช นันทะโรจพงศ์ และ อื่นๆ (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการของวัยรุ่นไทย พบว่า การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ เท่ากับ 0.63 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ผ่านความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ เท่ากับ 0.51

จากการประมวลเอกสารดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการรับรู้บรรทัดฐาน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้นจึงทำให้มีหลักฐานเพียงพอที่ทำให้ผู้วิจัยคาดการณ์ว่า 1) การรับรู้บรรทัดฐาน มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ 2) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ สามารถเขียนเป็นแผนภาพแสดงเส้นทางความสัมพันธ์ได้ ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรทัดฐาน ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

3.4 เจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ กับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

ความหมายของเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ

เจตคติต่อพฤติกรรม หมายถึง การตัดสินของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมว่าเป็นสิ่งที่ดี หรือเลว ซึ่งเขาสนับสนุนหรือต่อต้านการกระทำนั้น หรือหมายถึง การประเมินทางบวกหรือทางลบของแต่ละบุคคลที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมนั้น และความรู้เชิงประเมินค่าทางบวกหรือลบ มีประโยชน์หรือโทษ และความรู้ดีชอบหรือไม่ชอบต่อการเป็นผู้ประกอบการ และยังหมายถึง การประเมินสิ่งของแนวคิดหรือพฤติกรรมตามมิติของความชอบไม่ชอบ ดีหรือเลว หรือชอบหรือไม่ชอบ” สำหรับการก่อให้เกิดเจตคติและการเปลี่ยนแปลง เจตคตินั้น ระดับที่บุคคลมีการประเมินพฤติกรรมที่น่าพอใจและไม่พอใจ “ความเชื่อ” เป็นสิ่งที่กำหนดเจตคติ (Ajzen, 1991, 2002; Ajzen & Cote, 2011) สอดคล้องกับ บากอสซี (Bagozzi, 1981) ที่ได้ให้ความหมายว่าเป็น การประเมินผลด้านความชอบหรือไม่ชอบ หรือการประเมินค่าของพฤติกรรม และยังเป็นที่ระดับความรู้ดีความเชื่อหรือแนวโน้มที่บุคคลมีต่อการกระทำหรือพฤติกรรมใด ๆ เจตคติอาจเกิดได้จากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ส่วนบุคคล ซึ่งเป็นโครงสร้างทางจิตวิทยาที่มีความซับซ้อน รวมถึงมีผลต่อความคิดและพฤติกรรม (นันทพร เขียนดวงจันทร์ และ ขวัญกมล ดอนขวา, 2562) ในขณะที่ พิมพิกา พูลสวัสดิ์ และ วิษณุพงษ์ โพธิพิรุฬห์ (2562) กล่าวว่า เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการเป็นกระบวนการคิดที่ทำให้รู้สึกว่ายากเป็นหรือไม่อยากเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการเชิงบวก ก็จะเกิดเจตนาหรือความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ และเจตคติต่อพฤติกรรม ยังหมายถึง การตัดสินของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมว่าเป็นสิ่งที่ดี หรือเลว ซึ่งเขาสนับสนุนหรือต่อต้านการกระทำนั้น หรือหมายถึง การประเมินทางบวกหรือทางลบของแต่ละบุคคลที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมนั้น และยังมีผู้ให้ความหมายเจตคติว่า หมายถึง คำที่ใช้ในการอ้างอิงถึงแนวโน้มระดับของการชอบหรือไม่ชอบกับวัตถุทางจิตวิทยา ที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง แต่เป็นการอนุมานจากการสังเกตปฏิกริยาตอบสนองทางจิตวิทยา ความเอนเอียงที่สะท้อนให้เห็นจากระยะเวลาในการตอบสนองเป็นต้น ในด้านการก่อให้เกิดเจตคติไม่ได้มีมาแต่กำเนิด แต่ได้รับอิทธิพลมาจากภูมิหลังและประสบการณ์ โดยบุคคลจะได้รับ ความเชื่อที่แตกต่างหลากหลายต่อวัตถุ การกระทำ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ และยังหมายถึงผลรวมของความเชื่อต่าง ๆ ที่เรียกว่า ความเชื่อที่เข้าถึงได้หรือความเชื่อเด่นชัดของการกระทำพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นการประเมินผลในด้านต่าง ๆ เมื่อกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ที่เมื่อกระทำพฤติกรรมแล้วคาดว่าจะเกิดขึ้น ประเมินร่วมกับโอกาสที่ผลดีและผลร้ายดังกล่าวจะเกิดขึ้นจริง ดังนั้น ความเชื่อจึงมีความเชื่อมโยงกับคุณสมบัติต่าง ๆ และภายใต้แบบจำลองการคาดหวังและการให้คุณค่านี้ ความเชื่อ

หรือคุณสมบัติที่เชื่อมโยงไปยังวัตถุประสงค์ด้านจิตวิทยาเหล่านี้ถูกกำหนดค่าขึ้นโดยอาจเป็นค่าทางบวกทางลบ เราสามารถหาเจตคติต่อสิ่งหรือเรื่องต่าง ๆ ของบุคคลได้ โดยค่าทางบวกจะเป็นเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่มีลักษณะที่เราชอบ และค่าทางลบต่อเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งที่มีลักษณะที่เราไม่ชอบ ความเชื่อเหล่านี้ที่เข้าถึงได้นี้ จึงเป็นตัวกำหนดของเจตคติในแต่ละบุคคล (อนุวัตร จุลินทร และ อื่นๆ , 2563)

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยให้ความหมายของเจตคติต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ว่าหมายถึง การประเมินหรือตัดสินใจของบุคคล ในการเรื่องของการเป็นผู้ประกอบการหรือมีพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการไปในทิศทางใด ทิศทางหนึ่ง ทางบวกหรือทางลบ เป็นประโยชน์หรือเป็นโทษ รู้สึกชอบหรือไม่ชอบ รู้สึกสนับสนุนหรือต่อต้าน สิ่งดีหรือสิ่งไม่ดี ต่อการเป็นผู้ประกอบการ หรือประกอบกิจการของตนเอง โดยเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) การประมาณค่า 2) ความรู้สึก 3) แนวโน้มพฤติกรรม

การวัดเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ

มาตรวัดเจตคติที่นิยมนำมาใช้ในการวัดตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลคือมาตรจำแนกความหมาย ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติเริ่มต้นจากการหาคำคุณศัพท์คู่และลักษณะประชากรที่จะศึกษา โดยใช้คำที่ใช้แพร่หลาย 20-30 คำที่มีแนวโน้มว่าประเมินค่าได้ไปใช้สำรวจเบื้องต้น (Osgood, Suci, & Tannenbaum, 1957 อ้างถึงใน Ajzen, 2006)

จากนั้นเลือกคำที่สอดคล้องกันสูง เพื่อใช้เป็นแบบวัดเจตคติสำหรับพฤติกรรม ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวัดความสอดคล้องภายใน คือ การวัดค่าความเชื่อมั่น คำที่ใช้สำรวจเบื้องต้นควรมีคุณศัพท์ 2 แบบ คือ สามารถประเมินได้โดยอัตโนมัติ เช่น มีคุณค่า ไม่มีคุณค่า และสามารถใช้ได้ เช่น ดี ไม่ดี ทั้งนี้จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า พรทิพย์ ม่วงมี (2555) ได้ทำการสร้างแบบวัดเจตคติต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 โดยสร้างแบบวัดแยกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านความคิด 2) ด้านความรู้สึก 3) ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ ไม่จริงเลย (1 คะแนน) ถึง จริงที่สุด (6 คะแนน) โดยมีข้อคำถามจำนวน 37 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถามเช่น “อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ทำหายความสามารถ” “นักศึกษารู้สึกพอใจหากนักเรียนได้ประกอบอาชีพอิสระ” “เมื่อมีเวลาว่างนักศึกษารวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ” มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.76 และ แบบวัดของเฟลทเชอร์ (Fletcher, 2010) ได้ทำการศึกษา ความตั้งใจและการรับรู้ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการด้านการพยาบาลของนักศึกษาคณะพยาบาล ซึ่งมีตัวชี้วัดสำคัญได้แก่ “การคิดว่า

อาชีพผู้ประกอบการเป็นอาชีพที่มีคุณค่า” “การคิดว่าการเป็นผู้ประกอบการสามารถสร้างประโยชน์ให้ได้ทั้งกับตนเอง องค์กร ครอบครัวและสังคมรอบข้าง” “การที่ผู้ประกอบการคืออาชีพในฝัน” และ “การรู้สึกมีความสุขเมื่อคิดว่าจะได้เป็นผู้ประกอบการ” ลักษณะแบบวัดเป็นมาตรฐานประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ ไม่เห็นด้วยที่สุด (1 คะแนน) ถึง เห็นด้วยมากที่สุด (6 คะแนน) ผลการวิจัยพบว่า เจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.86 และ จริยา กอสุขทวีคุณ (2561) ได้ดัดแปลงแบบวัดจาก กันดรีและเวลช์ ร่วมกับ คอลเวรี่และไอชัคเซ็น (Gundry & Welch, 2001; Kolvereid & Isaksen, 2006) แบบวัดเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .763 ลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าลิเคอร์ท 5 ระดับ ตั้งแต่ มากที่สุด (5 คะแนน) ถึง น้อยที่สุด (1 คะแนน) โดยมีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ ตัวอย่างเช่น “การเป็นผู้ประกอบการมีข้อดีมากกว่าข้อเสีย” และ “ถ้าฉันมีโอกาสและมีแหล่งทรัพยากร เช่น เงินทุน ฉันจะตัดสินใจทำธุรกิจ” และ ชาญชัยพรหมมี และ สิริมา นาคสาย (2563) ได้พัฒนาแบบวัดเจตคติต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยพะเยา โดยแบบวัดเป็นแบบมาตราประมาณค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 0.806-0.946

สำหรับการวัดเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดโดยประยุกต์มาจากแนวคิดของไอเซ็น (Ajzen, 1991, 2002) และการศึกษาแบบวัดของเฟล็ตเชอร์ (Fletcher, 2010) และแบบวัดของ จริยา กอสุขทวีคุณ (2561) นำมาปรับปรุงจำนวนภาษาและสร้างข้อคำถามเพิ่มให้เหมาะสมกับบริบทของงานวิจัย ทำการวัด 3 องค์ประกอบ คือ 1) การประมาณค่า 2) ความรู้สึก 3) แนวโน้มพฤติกรรม ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบวัดเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จาก เห็นด้วยน้อยที่สุด (1 คะแนน) ถึง เห็นด้วยมากที่สุด (5 คะแนน) โดยข้อคำถามทางบวกให้คะแนน 1-5 และข้อคำถามเชิงลบให้คะแนน 5-1 ผู้ตอบแบบวัดที่ได้คะแนนรวมมากแสดงว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ มากกว่าผู้ที่ตอบแบบวัดที่ได้คะแนนรวมน้อยกว่า

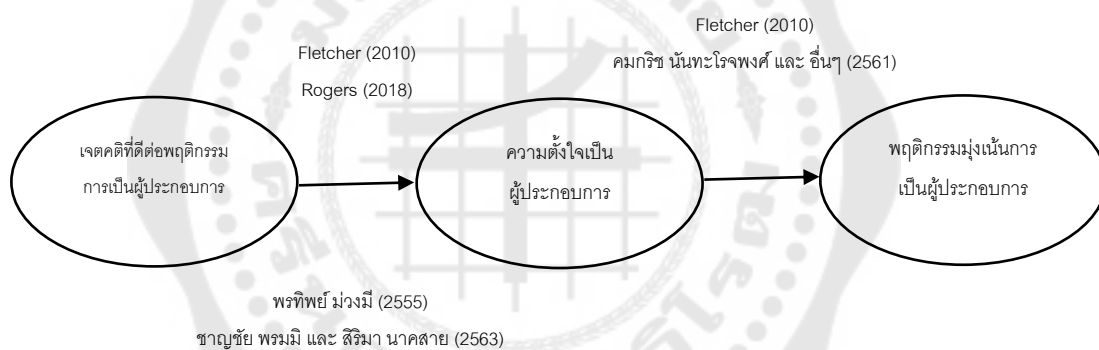
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ การกระทำตามทฤษฎีการกระทำตามแผนนั้น การแสดงพฤติกรรมจะได้รับอิทธิพลทางตรงจากความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ทั้งนี้

ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการก็ได้รับอิทธิพลทางตรงเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ เช่นกัน (Ajzen, 1991, 2002) และจากการประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผลการวิจัยส่วนใหญ่ที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำตามแผน แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลทางตรงของเจตคติต่อพฤติกรรมที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการและพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยโรเจอร์ (Rogers, 2018) ศึกษาเชิงสหสัมพันธ์เพื่อทำนายความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ นักศึกษาปีที่ 4 ระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 263 คน ข้อค้นพบว่าตัวแปรทำนายทุกตัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และตัวแปรทำนายแต่ละตัวสามารถอธิบายความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาได้ระหว่างร้อยละ 16-62 โดยที่เจตคติส่วนบุคคล ได้ร้อยละ 62 และพรทิพย์ ม่วงมี (2555) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 320 คน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรเจตคติต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .329 และเฟล็ตเซอร์ (Fletcher, 2010) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงของเจตคติต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (subjective norm) และการรับรู้อำนาจการควบคุมพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการที่มีต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ผลการวิเคราะห์ multilevel structural equation model พบว่า โมเดลสมการเชิงโครงสร้างตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เพื่อทำนายพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square = 170.761, df=1, p < .001) ขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพลของเจตคติต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล อยู่ที่ระดับ .260 และผลการวิจัยยังพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล กล่าวคือ เจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการด้วยขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพล ที่ระดับ .52 ในขณะที่ ชาญชัย พรหมมี และ สิริมา นาคสาย (2563) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยพะเยา โดยใช้นิสิตเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 202 คน เพื่อศึกษาอิทธิพลของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนและคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิต พบว่า ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนและคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.612 และ 0.541 ตามลำดับ ตัวแบบสามารถพยากรณ์ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการได้ร้อยละ 73.40 โดยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด

จากการประมวลเอกสารดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าเจตคติต่อพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้นจึงทำให้มีหลักฐานเพียงพอที่ทำให้ผู้วิจัยคาดการณ์ว่า 1) เจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ 2) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ จึงได้กำหนดไว้เป็นสมมติฐานของการศึกษาในครั้งนี้ เขียนเป็นแผนภาพแสดงเส้นทางความสัมพันธ์ได้ ดังภาพประกอบ 5

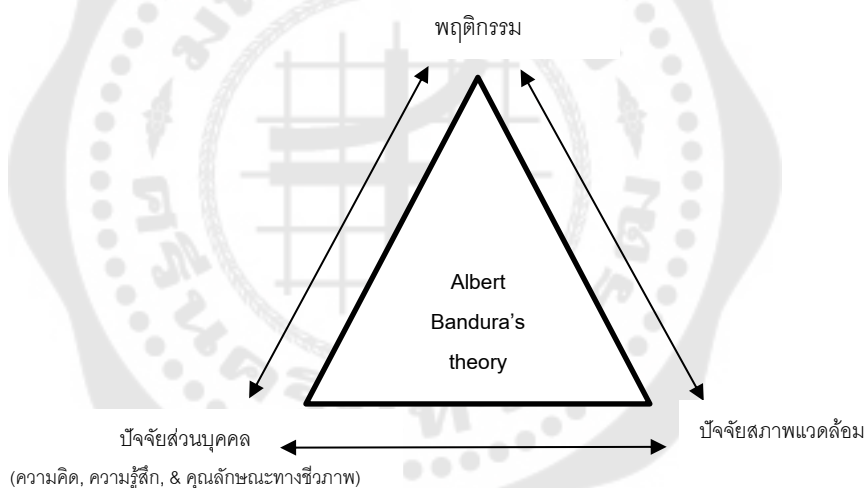

ภาพประกอบ 5 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการ ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

3.5 สภาพแวดล้อมทางการศึกษา กับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

สภาพแวดล้อมทางการศึกษาทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ได้แก่ สภาพการเรียนรู้การสอน หลักสูตรผู้ประกอบการ ครูอาจารย์ผู้สอน การสนับสนุนของฝ่ายบริหาร นโยบายส่งเสริมการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการภายในสถาบันการศึกษา รวมถึงความพร้อมและคุณลักษณะภายในของผู้เรียน เป็นต้น ล้วนส่งผลแบบทางตรงหรือทางอ้อมต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีปัญญาสังคม (social cognitive theory) ที่มีความเชื่อพื้นฐานว่าพฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นและ

เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งแยกได้ 3 ด้าน คือ ด้านชีวบุคคล เช่น เพศ ลักษณะทางพันธุกรรม พื้นอารมณ์แต่กำเนิด ด้านสติปัญญา และด้านอารมณ์ความรู้สึก อาทิเช่น ความเชื่อ ความตั้งใจ เจตคติ และการรับรู้ความสามารถของตนเอง (perceived self-efficacy) ผ่านกระบวนการการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้โดยการสังเกตและการเลียนแบบพฤติกรรมซึ่งเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม สอดคล้องกับ ทรรศนีย์ วราห์คำ และ พวงรัตน์ เกษรแพทย์ (2554) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อม คือ สิ่งเร้าที่ทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมที่มนุษย์อาศัยในสภาพแวดล้อมเกิดความสนใจ และแรงกระตุ้นในการเรียนรู้ ดังนั้นทั้งสภาพแวดล้อมและคุณลักษณะภายในส่วนบุคคลจึงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ ซึ่ง แบนดูรา (Bandura, 1989) ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อม ปัจจัยส่วนบุคคล และพฤติกรรมของบุคคลตามทฤษฎีปัญญาสังคม (social cognitive theory) ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม สภาพแวดล้อม และปัจจัยส่วนบุคคลตามทฤษฎีปัญญาสังคม (Social cognitive theory) (Bandura, 1977 อ้างถึงใน Nabavi, 2012)

ความหมายของสภาพแวดล้อมทางการศึกษา

สภาพแวดล้อมทางการศึกษา หมายถึง องค์รวมในการจัดการด้านต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของนิสิตในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม ร่างกาย และจิตใจ Matthiesen, Gregory, Jensen, and Sørensen (2004) ที่ได้อธิบายถึงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาไว้ว่า หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ทางด้านการศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ ทรรศนีย์ วราห์คำ และ พวงรัตน์ เกษรแพทย์ (2554)

ยังได้อธิบายเพิ่มเติมว่าความสำคัญของการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจะมีความสมบูรณ์ที่สุด ถ้าสมองได้รับการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อม จะมีไอคิวหรือระดับสติปัญญาที่เพิ่มสูงขึ้น ในกลุ่มคนที่ได้เรียนรู้หรือได้รับการศึกษาสูง ๆ จากข้อมูลข้างต้นทำให้เกิดความสนใจและให้ความสำคัญในการเตรียมสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อความใคร่รู้ และการค้นพบของผู้เรียน โดยรูปแบบนี้ทำให้เกิดการเพิ่มพูนทางสติปัญญาของผู้เรียน สอดคล้องกับ ประวีณา โภควณิช (2556) ได้ให้ความหมาย สภาพแวดล้อมทางการศึกษา หมายถึง สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ อาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งปลูกสร้าง ต่าง ๆ เช่น อาคารเรียน สโมสร ห้องสมุด ห้องน้ำ โรงอาหาร ห้องฝึกปฏิบัติการ เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา หมายถึง การจัดการสอนในและนอกห้องเรียน เพื่อเสริมสร้างผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองทุกด้าน การสร้างบรรยากาศ การแสดงออก การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน และการส่งเสริมการมีความสามัคคีที่ดีในการทำกิจกรรม จากการศึกษาประมวลเอกสารผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบและความหมายของตัวแปรย่อยของสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ไว้ดังนี้

1) ด้านหลักสูตร หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ด้านหลักสูตรนั้นต้องออกแบบและพัฒนาให้เหมาะสม สิ่งที่สำคัญมากที่สุดคือการสร้างหลักสูตรที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อมุ่งเน้นให้นักศึกษามีพัฒนาการในทุกด้าน เช่น การลงมือทำ เพื่อฝึกฝนทักษะทางสังคม ชีวิต วิชาชีพ และการคิดขั้นสูง ดังนั้น การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านหลักสูตรที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง (ปาจารย์ สิริปริญา, 2558) สอดคล้องกับ ปิยวรรณ สีเขียง, สุชาดา สุธรรมรักษ์, และ อรรถพร โพธิสุข (2556) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านหลักสูตรนั้น ต้องออกแบบและพัฒนาให้เหมาะสม ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาทุกด้าน เช่น เนื้อหา การฝึกปฏิบัติ ทักษะด้านชีวิตและสังคม การฝึกคิด วิเคราะห์เชิงลึก หลักสูตรที่ดีจะพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการดียิ่งขึ้น การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านหลักสูตรที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา (จากการสำรวจในปี ค.ศ. 1955-2005) การศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจาก 1 หลักสูตรที่ถูกเสนอจนกลายเป็นโอกาสทางการศึกษาที่มีเพิ่มมากถึง 1,500 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาทั่วโลก แสดงให้เห็นว่าการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว (Charney & Libecap, 2000) มหาวิทยาลัยในประเทศไทยได้มีการเปิดสอนวิชาที่มีความเกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ และงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจำนวน 6 มหาวิทยาลัย

โดยข้อมูลนำมาจากระเบียบการหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2562 มีการอธิบายหลักสูตรและรายวิชา ดังนี้

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ คณะการสร้างเจ้าของธุรกิจและบริหารกิจการ สาขาวิชาการเป็นเจ้าของธุรกิจ จำนวน 132 หน่วยกิต เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นสู่นาตของการเป็นเจ้าของธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างธุรกิจของตนเอง หรือสืบทอดกิจการครอบครัวอย่างมั่นใจกับหลักสูตรแรกและหลักสูตรเดียวของประเทศไทยที่สอนให้ “คิด” “สร้าง” และ “ขยาย” ธุรกิจ สอนโดยคณาจารย์มากประสบการณ์และเจ้าของธุรกิจตัวจริง ตลอดจนเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายที่กว้างขวางของเจ้าของธุรกิจ องค์กร บริษัท และสถาบันชั้นนำต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เป็นมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่เป็นพันธมิตรกับ Babson College สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกด้านความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อให้นักศึกษาเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในอนาคตอันใกล้ (แผนกทะเบียน ศูนย์กิจการนักศึกษาและทะเบียน, 2562) ตัวอย่างรายวิชา ดังนี้

EPT151	การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการให้คำปรึกษาทางธุรกิจ 1
EPT153	การสร้างกิจการใหม่
EPT353	ศิลปะการขายและการเจรจาต่อรอง
EPT354	กลยุทธ์เศรษฐกิจดิจิทัลสำหรับเจ้าของกิจการ
EPT355	ประสบการณ์การเป็นเจ้าของธุรกิจ 1
EPT357	การจัดการทางการตลาดเชิงกลยุทธ์สำหรับเจ้าของธุรกิจ

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี สาขาการจัดการและการเป็นผู้ประกอบการดิจิทัล จำนวน 126 หน่วยกิต เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ในศาสตร์การจัดการและการประกอบการดิจิทัล รู้จักการจัดการ การวางแผน พร้อมทั้งผสมผสานแนวคิดทางวิชาการสมัยใหม่กับการปฏิบัติจริง ฝึกฝนการดำเนินธุรกิจจริงในหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน จนสามารถนำความรู้ไปประกอบธุรกิจ ตลอดจนมีพื้นฐานความรู้เพียงพอที่จะศึกษาต่อในระดับสูง (ฝ่ายทะเบียนและวัดผล วิทยาลัยบริหารธุรกิจ นวัตกรรมและการบัญชี, 2562) ตัวอย่างรายวิชา ดังนี้

MS302	การจัดการนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงในสังคมยุคดิจิทัล
MS305	การเป็นผู้ประกอบการและการสร้างโมเดลทางธุรกิจ
MS306	การจัดการธุรกิจและเป็นผู้ประกอบการเพื่อสังคม

MS308	การแสวงหาโอกาสและนวัตกรรมในการประกอบการเพื่อการจัดตั้งธุรกิจ
MS316	การบริหารการตลาดอย่างสร้างสรรค์สำหรับผู้ประกอบการใหม่
MS401	หัวข้อพิเศษเกี่ยวกับการเริ่มต้นการประกอบการธุรกิจและนวัตกรรม

มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ มีจำนวน 128 หน่วยกิต เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการสร้างบัณฑิตให้เป็นผู้ประกอบการ เริ่มจากการที่นักศึกษารู้จักและเข้าใจตนเองเป็นพื้นฐาน เพื่อนำสู่การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจและลงมือทำ รวมทั้งสามารถประยุกต์ใช้ศาสตร์ทางด้านการบริหารธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นด้านการตลาด การผลิต การจัดการ การเงิน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการประกอบการ การดำเนินธุรกิจภายใต้สภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปได้ ตลอดทั้งเสริมสร้างและปลูกฝังความสามารถและคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการที่ดีให้กับนักศึกษา (สำนักบริหารวิชาการและทะเบียน, 2562) ตัวอย่างรายวิชา ดังนี้

ENT101	การประกอบการและการสร้างสรรค์ธุรกิจใหม่
ENT201	การประกอบการระดับองค์กรและการจัดการเชิงประกอบการ
ENT202	การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้ประกอบการ
ENT204	การคิดค้นพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการประกอบการ
ENT305	การประกอบการสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ENT510	โครงการการประกอบการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ วิชาเอกการประกอบการธุรกิจ มีจำนวน 129 หน่วยกิต (ฝ่ายทะเบียนและประมวลผล, 2562) ตัวอย่างรายวิชา ดังนี้

ENT1203	พื้นฐานของการเป็นผู้ประกอบการ
ENT1204	การเป็นผู้ประกอบการและการสร้างธุรกิจใหม่
ENT2202	ภาวะผู้นำและการจัดการการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ประกอบการ
ENT3315	การจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ENT4202	การบ่มเพาะธุรกิจสำหรับผู้ประกอบการ
ENT4703	สัมมนาปัญหาการจัดการสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจ

สถาบันอาศรมศิลป์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาผู้ประกอบการเพื่อสังคม จำนวน 129 หน่วยกิต มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาต้นแบบผู้ประกอบการในระดับชุมชน ระดับประเทศ และระดับโลก เพื่อถอดความหมายของการเป็นผู้ประกอบการเพื่อสังคม และสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและสังคมที่ยั่งยืน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงการบริหารรูปแบบที่เหมาะสมกับธุรกิจที่มีความยืดหยุ่นเพื่อความสำเร็จ (สาขาวิชาผู้ประกอบการสังคม, 2562) ตัวอย่างรายวิชา ดังนี้

SEP30508	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการสังคม
SEP30510	การพัฒนาผลิตภัณฑ์ บริการ และการตลาดเพื่อสังคม
SEP30607	การตลาดดิจิทัล และการสร้างสรรค์เนื้อหา
SEP30608	การสื่อสารทางการตลาดสำหรับผู้ประกอบการเพื่อสังคม
SEP40609	องค์กรและการบริหารสำหรับผู้ประกอบการสังคม
SEP40610	การพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการสังคมเฉพาะด้าน 1

2) ด้านการเรียนการสอน หมายถึง คุณสมบัตินิสัยและพฤติกรรมของผู้สอนในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย การเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งส่งเสริมความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ตลอดจนทักษะทางวิชาการ เน้นให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ รู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา พร้อมทั้งมีอุดมการณ์ มุ่งพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรได้ตั้งไว้ กล่าวคือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีการวัดประเมินผลอย่างเป็นระบบพร้อมทั้งตรวจสอบได้ รวมทั้งมีบรรยากาศในห้องเรียนที่ดี เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน เป็นต้น (Matthiesen et al., 2004; นันทพัทธ์ โนนศรีเมือง และ อัมภาศิริ พอค้า, 2558; ประวีณา โภควณิช, 2556; ปาจารย์ สิริปริญา, 2558; ปิยวรรณ สีเชียง และ อื่นๆ, 2556)

3) ด้านอาจารย์ผู้สอน หมายถึง เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ รู้ลึกและถูกต้องในสิ่งที่สอน พร้อมทั้งชวนขยายความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมเสมอ มีการเตรียมการสอน เทคนิคการสอนที่ช่วยสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้ส่งเสริมพัฒนาการแก่นักศึกษา พร้อมทั้งมีอาจารย์ผู้สอนมีการกำหนดจุดประสงค์ในการสอนชัดเจน ตั้งแต่ นักศึกษาการเข้าศึกษาจนกระทั่งจบการศึกษา อีกทั้งอาจารย์ผู้สอนยังเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักศึกษา เช่น การแต่งกาย การตรงต่อเวลา คุณธรรม จริยธรรม นอกจากนี้ อาจารย์ผู้สอนยังเป็นตัวกลางในการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้รับความรู้ ความเข้าใจ สนับสนุนให้คิดเอง เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สนใจเอา

ใจใส่นักศึกษา ส่งเสริมสนับสนุน ชี้นำแนวทาง พร้อมทั้งกระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักศึกษา เพื่อให้มีความสามารถเป็นพื้นฐานความรู้และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งการส่งเสริมให้ทุกคนในชั้นมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เช่น อาจารย์กับนักศึกษาหรือนักศึกษากับนักศึกษาเอง (ประวีณา โภควณิช, 2556; ปาจารย์ สิริปริญา, 2558; ปิยวรรณ สีเขียง และ อื่นๆ 2556) นอกจากนี้ Eggen, Kauchak, and Garry (2007) ยังได้กล่าวว่า อาจารย์ผู้สอนที่ดีควรมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ 1) มีเจตคติที่ดีในการให้ความรู้ 2) มีความสามารถในการสื่อสารที่ดี และ 3) มีความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการสอน ลักษณะดังกล่าวส่งผลต่อประสิทธิภาพของการสอน ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นแนะนำบทเรียน ช่วงระหว่างการสอน และช่วงปิดท้าย ดังนั้นคุณลักษณะของผู้สอนจึงมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

4) ด้านกิจกรรมนักศึกษา หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านกิจกรรมนักศึกษา เป็นกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยตรง แต่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการ และสถาบันการศึกษาสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ อีกทั้งการจัดการกิจกรรมของนักศึกษายังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม (ปาจารย์ สิริปริญา, 2558) สอดคล้องกับ ปิยวรรณ สีเขียง และ อื่นๆ (2556) ที่ได้ให้ความหมายว่าเป็น กิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนโดยตรง เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ ศักยภาพ และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา ด้านวิชาการ ด้านส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ด้านบำเพ็ญประโยชน์ ด้านกีฬา และด้านนันทนาการ

5) ด้านการบริการนักศึกษา หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านบริการผู้เรียน เป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยส่งเสริมประสบการณ์ให้ผู้เรียน นอกเหนือไปจากการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นการอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้น และควรจัดให้เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน (ปาจารย์ สิริปริญา, 2558) สอดคล้องกับ ปิยวรรณ สีเขียง และ อื่นๆ (2556) ได้ให้ความหมายว่าเป็น งานด้านการให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน ด้านการเล่าเรียนและความเป็นอยู่เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

6) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านอาคารสถานที่ที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษาทุกคน ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์ระหว่างเจตคติและพฤติกรรมของนักศึกษา การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในสถาบัน เช่น ความสะอาด บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทต่าง ๆ การจัดภูมิทัศน์ให้น่าชื่นชม จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดความภูมิใจ

ในสถาบัน และส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต (ปาจารย์ สิริปริญา, 2558) สอดคล้องกับ ปิยวรรณ สีเขียว และ อื่นๆ (2556) ที่ให้ความหมายว่าเป็น สภาพเกี่ยวกับอาคารสถานที่ภายใน มหาวิทยาลัยที่มีผลต่อการรับรู้และพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา และช่วยกระตุ้นให้เกิด แรงจูงใจในการเรียน ทั้งยังมีส่วนเกื้อกูลต่อการเรียนของผู้เรียน และ Matthiesen et al. (2004) ได้ ใช้คำว่า สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ได้แก่ อาคารเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด สื่อต่าง ๆ ที่ สามารถช่วยสร้างบรรยากาศกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ นอกจากนั้นโรงอาหาร หอพัก สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ รวมถึงเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ก็มีผลเกื้อกูลการเรียนรู้ เพราะช่วยให้ผู้เรียนสดชื่น กระตือรือร้น เกิดแรงจูงใจอยากมาสถาบันนำไปสู่การตั้งใจศึกษาเล่า เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน นอกจากนี้สภาพแวดล้อมด้านกายภาพที่ถูกหลัก สอดคล้องกับ ประโยชน์ใช้สอยสามารถแสดงถึงการบริหารจัดการของสถานศึกษา เพราะช่วยพัฒนาผู้เรียนและ ยังส่งเสริมสมรรถภาพการทำงานของคนในสถานศึกษานั้นด้วย

7) สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร หมายถึง นโยบายการบริหารงานโดยเฉพาะ อย่างยิ่งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เป็นสิ่งกระตุ้นที่สำคัญประการหนึ่งที่จะส่งผลให้ระบบการ บริหารมีคุณภาพที่สูงขึ้น เกิดความคล่องตัวหรือเกิดสภาพในทางตรงกันข้ามเกี่ยวกับการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนภายในสถาบัน การบริหารงานที่ให้ความสำคัญกับระดับผู้เรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนด ทิศทางเกี่ยวกับการพัฒนาตัวเองด้วย การบริหารจัดการที่มีความยืดหยุ่นไม่ยึดติดในรูปแบบ มากจนเกินไปสามารถที่จะปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนสามารถช่วยยกระดับการ เรียนการสอนของสถาบันได้ (Matthiesen et al., 2004)

8) สภาพแวดล้อมด้านสังคม หมายถึง กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญกับวัยนักศึกษา มากกว่าครอบครัว ในวัยนี้สภาพแวดล้อมทางสังคมที่ใกล้ชิดโดยตรงคือเพื่อน ซึ่งมีอิทธิพลต่อ ความรู้ ความคิด ความสามารถ และบุคลิกภาพ และมีความสำคัญต่อพัฒนาการด้านสมอง จิตใจ และสังคมของนักศึกษามาก รวมถึงส่งอิทธิพลถึงความเป็นอยู่ ลักษณะการปรับตัว และอุดมคติใน การใช้ชีวิตประจำวันด้วย (Matthiesen et al., 2004)

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางการ ศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ความหมาย สภาพแวดล้อมทางการศึกษา หมายถึง การจัดองค์ประกอบ ด้านต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้นักศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ ทั้ง ภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ พัฒนาตนเองในทุกด้าน

การวัดของสภาพแวดล้อมทางการศึกษา

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา พบว่า จริยา กอสุขทวีคุณ (2561) ได้สร้างแบบวัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ด้านการศึกษาการเป็นผู้ประกอบการ ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ ตั้งแต่ น้อยที่สุด ถึง มากที่สุด จำนวน 13 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม “หลังจากที่ฉันได้เรียนวิชาเกี่ยวกับผู้ประกอบการ ฉันได้เรียนรู้ไ้เกี่ยวกับการสร้างธุรกิจขั้นพื้นฐาน” “การศึกษาด้านการประกอบการทำให้ฉันรับรู้ทางเลือกด้านอาชีพ” “การศึกษาด้านการประกอบการเพิ่มความสามารถของฉันในการแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจและสังคม” “ฉันได้รับทักษะความรู้ และความสามารถที่ต้องการสร้าง พัฒนา และจัดการธุรกิจผ่านการเรียนวิชาด้านการประกอบการ” มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น เท่ากับ .781-.924 และ ปาจารย์ สิธิปริญญา (2558) ได้สร้างแบบวัดสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ น้อยที่สุด ถึง มากที่สุด จำนวน 60 ข้อ โดยแบ่งการวัดออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านอาจารย์ผู้สอน 2) ด้านการเรียนการสอน 3) ด้านหลักสูตร 4) ด้านกิจกรรมนักศึกษา 5) ด้านการบริการนักศึกษา และ 6) ด้านอาคารสถานที่ ตัวอย่างข้อคำถาม “หลักสูตรส่งเสริมการเตรียมพร้อมให้นักศึกษาสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม” “การจัดการเรียนการสอนมีการเชื่อมโยงความรู้ทั้งด้านทฤษฎีกับด้านปฏิบัติ” “อาจารย์ผู้สอนส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษามีพัฒนาการในการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ทันสมัยเกี่ยวกับวิชาที่สอนอยู่เสมอ” “นักศึกษามีโอกาสประเมินการให้บริการด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย” และ “อาคารสถานที่พร้อมต่อการใช้จัดการเรียนการสอน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น และอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน มีแสงสว่าง และอากาศถ่ายเท” โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.97 และ ประวีณา โภควณิช (2556) ได้สร้างแบบวัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ ตั้งแต่ น้อยที่สุด ถึง มากที่สุด จำนวน 57 ข้อ โดยแบ่งการวัดออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) ด้านภูมิทัศน์ 2) ด้านอาคารสถานที่ 3) ด้านความปลอดภัย 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านการเรียนการสอน และ 6) ด้านการปฏิสัมพันธ์บุคคล ตัวอย่างข้อคำถาม “สถานศึกษาจัดพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมนันทนาการและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับนักศึกษาที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ” “สถานศึกษาจัดอาคาร ห้องเรียน และห้องปฏิบัติการเพียงพอตามลักษณะการใช้งานที่เหมาะสม” และ “สถานศึกษาสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น มีการประสานความร่วมมือกับชุมชน เพื่อร่วมพัฒนานักศึกษาที่มีความต้องการตามศักยภาพ” มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

เท่ากับ 0.90 และ ปิยวรรณ สีเชียง และ อื่นๆ (2556) ได้สร้างแบบวัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ น้อยที่สุด ถึง มากที่สุด จำนวน 58 ข้อ โดยแบ่งการวัดออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านผู้สอน 2) ด้านการจัดการสอน 3) ด้านสถานที่ 4) ด้านบริการนักศึกษา และ 5) ด้านกิจกรรมนักศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 ในขณะที่ วนิดา หนูเที่ยง และณกมล จันทรสม (2553) ได้สร้างแบบวัดความรู้การเป็นผู้ประกอบการ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.831 ลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตรประมาณค่าลิเคิร์ต 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

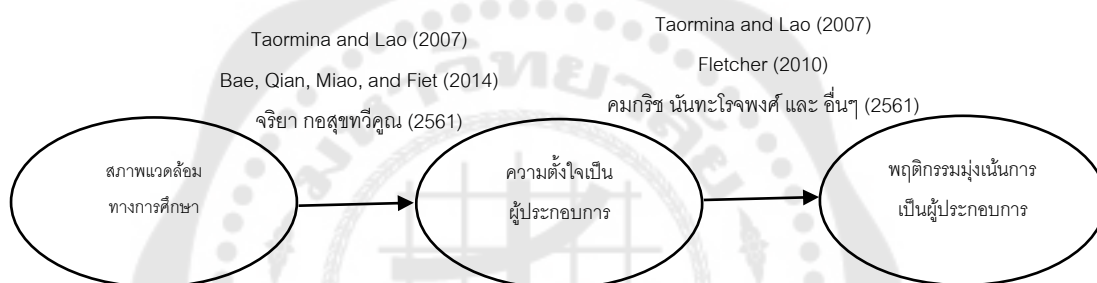
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการศึกษา

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า แบ และ อื่นๆ (Bae et al., 2014) ได้ทำการวิเคราะห์ห่อภิมาณเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการกับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ จากการศึกษาวิเคราะห์งานวิจัยจำนวน 74 เรื่อง ตัวอย่างวิจัยรวมทั้งหมด 37,285 คน ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หลังจากปรับแก้ความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการวัดแล้ว เท่ากับ .143 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และ กาเทียเรชและพาลิน่า (Gutierrez & Paulina, 2015) ระบุว่าโปรแกรมการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการแยกออกเป็น 4 ส่วน คือ (1) ปรัชญาการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการ (2) ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ (3) วิธีการสอนด้านการเป็นผู้ประกอบการ และ (4) การเสริมสร้างประสบการณ์ด้านการเป็นผู้ประกอบการ เขาได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed method) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการกับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาจากมหาวิทยาลัย 10 แห่งในประเทศชิลีจำนวน 270 คน ผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมทางการศึกษาด้านหลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการไม่ส่งผลต่อความตั้งใจของผู้เรียน อย่างไรก็ตามผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และ ฟาโยล์และกิลลี (Fayolle & Gailly, 2015) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการศึกษาความเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurship education programs (EEPs) ซึ่งเป็นโปรแกรมที่มีผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการและตัวแปรทำนายความตั้งใจ ตัวอย่างวิจัยคือ นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาการจัดการในประเทศฝรั่งเศสจำนวน 239 คน หลังจากการฝึกอบรมตามโปรแกรมเป็นเวลา 3 วัน ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้เรียนระหว่างก่อนฝึกอบรมกับหลังฝึกอบรม พบว่า EEP ไม่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อระดับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการแต่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 ต่อเจตคติต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเมื่อทำการวัดซ้ำหลังสิ้นโปรแกรม 6 เดือน รวมถึงทามินาและเลา (Taormina & Lao, 2007) ได้ศึกษาการวัดแรงจูงใจและความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของชาวจีนในการเป็นผู้ประกอบการ: บุคลิกภาพและสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพล กลุ่มตัวอย่างคือชาวจีนจำนวน 337 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม โดยกลุ่มแรกคือผู้ที่ไม่ต้องการเริ่มต้นกิจการ กลุ่มที่สองคือผู้ที่วางแผนจะเปิดกิจการ และกลุ่มที่สามคือผู้เริ่มต้นธุรกิจได้และประสบความสำเร็จ โดยได้ศึกษาตัวแปรสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการทำกิจการ ซึ่งให้เห็นว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลอย่างสูงต่อบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อมสามารถสนับสนุนให้บุคคลสามารถผันตัวเองเป็นผู้ประกอบการได้ ในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำธุรกิจ ในขณะที่หากมีสภาพแวดล้อมที่ไม่ส่งเสริมกิจกรรมทางธุรกิจก็อาจทำให้เกิดปัจจัยขัดขวางการผันตัวไปเป็นผู้ประกอบการได้ ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบรายกลุ่มพบว่าคุณลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อม เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติ และคุณลักษณะทางจิตมีอิทธิพลอย่างมากต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการถึงร้อยละ 54 และสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยมีผลต่อการประกอบกิจการหรือการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ในส่วนนักวิชาการไทย มีดังนี้ จริญญา กอสุขทวีคุณ (2561) ได้ทำการศึกษาแรงจูงใจและความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาที่ผ่านการศึกษาด้านการประกอบการ (entrepreneurial program) จำนวน 231 คน พบว่า ตัวแปรสาเหตุที่ศึกษาทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า สภาพแวดล้อม ด้านการศึกษาการประกอบการ (แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ ความรู้ทั่วไปในการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้โอกาส และความรู้ที่ได้รับ) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .781, .895 และ .924 ตามลำดับ และ วิเลิศ ภูริวัชร, สุชาติ ไตรภพสกุล, และ ชาคกริต พิษญาญกูร (2559) ได้ทำการศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมเกื้อหนุนต่อการสร้างสังคมแห่งการเป็นผู้ประกอบการความ: กรณีศึกษาประเทศไทย ของประเทศไทยกับประเทศในกลุ่มเอเชียจำนวน 8 ประเทศ โดยอาศัยข้อมูลitudinalของโครงการ GEM กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่อยู่ใน 9 ธุรกิจในแต่ละประเทศ รวม 36 คน ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีปัจจัยสภาพแวดล้อมเกื้อหนุนที่พร้อมสำหรับผู้ประกอบการในการทำกิจการ ในด้านระบบโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ ระดับการประเมินเฉลี่ย เท่ากับ 3.83 ด้านความเท่าเทียมทางสังคมและวัฒนธรรม เท่ากับ 3.35 และด้านการเปิดกว้างของตลาด เท่ากับ 3.15 รวมถึง ฌภัศพิชชา สุรวาทกุล และ ชยุดม ภิรมย์สมบัติ (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมการฝึกวิจัยและการรับรู้สิทธิอันพึงได้รับทางวิชาการ ต่อความตั้งใจในการทำงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพและความซื่อสัตย์ทาง

วิชาการของบัณฑิตศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษา จำนวน 136 คน ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง พบว่า โมเดลการวัดของทุกตัวแปรมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

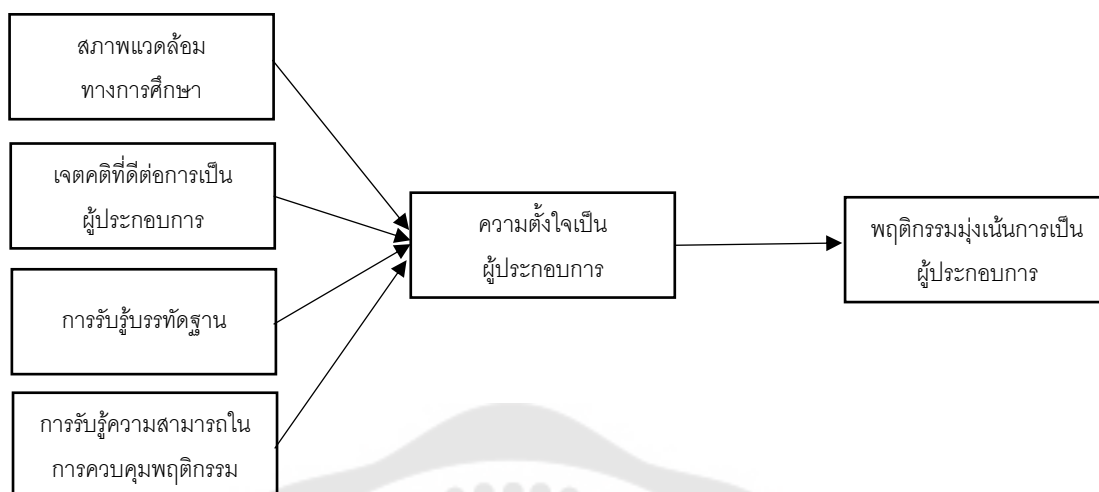
จากการประมวลเอกสารดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมทางการศึกษา เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้น ผู้วิจัยคาดการณ์ว่า 1) สภาพแวดล้อมทางการศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ 2) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ จึงได้กำหนดไว้เป็นสมมติฐานของการศึกษาในครั้งนี้ ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ของนักศึกษาสาขาผู้ประกอบการ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องร่วมกับการประยุกต์ใช้ปัจจัยทางจิตตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ของไอเซ็น (Ajzen, 1991, 2002) ที่เชื่อว่าพฤติกรรมของแต่ละบุคคลได้รับแรงขับเคลื่อนมาจากความตั้งใจ โดยมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจ ประกอบด้วย เจตคติที่มีต่อพฤติกรรม การรับรู้บรรทัดฐาน และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ยังพบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ยังเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ดังภาพประกอบ 8

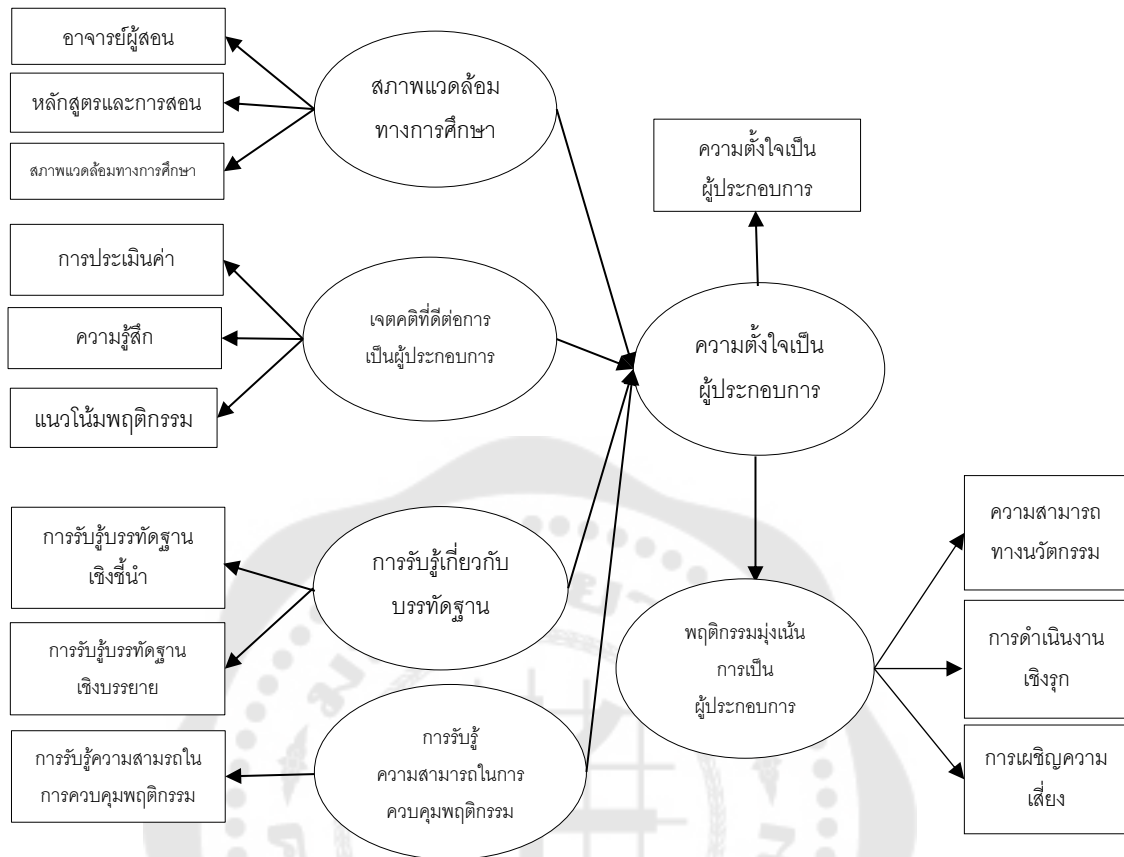

ภาพประกอบ 8 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

จากกรอบแนวคิดการวิจัยและโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการข้างต้น สรุปเป็นสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

1. โมเดลอิทธิพลของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษา เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาผู้ประกอบการมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ
3. เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ
4. การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานมีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ
5. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ
6. สภาพแวดล้อมทางการศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ

ภาพประกอบ 9 แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อของพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายคือ 1) เพื่อพัฒนาโมเดลการวัดและเครื่องมือวิจัยสำหรับวัดความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการและพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาผู้ประกอบการ และ 2) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษาคูณลักษณะทางจิต และสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการที่มีต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาผู้ประกอบการ โดยผู้วิจัยได้นำเอาเทคนิคการวิจัยแบบการสร้างความสัมพันธ์เชิงเส้น (Structural Equation Model, SEM) เข้ามาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยเริ่มต้นจากการศึกษาทบทวนเอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบจำลองสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ตามสมมติฐานการวิจัย ศึกษาถึงการสร้างมาตรวัดตัวแปร ตลอดจนการสร้างแบบสอบถามตามหลักการความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ในงานวิจัยนี้ประชากรคือ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่มีหลักสูตรสาขาวิชาผู้ประกอบการ ในชั้นปี 3-4 ขึ้นไป ปีการศึกษา 2562 จากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 2) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ 3) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 4) มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 5) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และ 6) สถาบันอาศรมศิลป์ ผู้ที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 3-4 จำนวนรวมทั้งสิ้น 456 คน (แผนกทะเบียน ศูนย์กิจการนักศึกษาและทะเบียน, 2562; ฝ่ายทะเบียนและประมวลผล, 2562; ฝ่ายทะเบียนและวัดผลวิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี, 2562; สาขาวิชาผู้ประกอบการสังคม, 2562; สำนักทะเบียนและประมวลผล, 2562; สำนักบริหารวิชาการและทะเบียน, 2562)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในงานวิจัยนี้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตในมหาวิทยาลัยที่มีหลักสูตรสาขาวิชาผู้ประกอบการ ในชั้นปี 3-4 ขึ้นไป ปีการศึกษา 2562 จากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 2) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ 3) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 4) มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 5) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และ 6) สถาบันอาศรมศิลป์ โดยมีผู้ที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 3-4 จำนวนรวมทั้งสิ้น 456 ราย โดยมีรายละเอียดของการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างและวิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างสำหรับในงานวิจัย ดังนี้

การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) และโมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) จึงจำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) โดย (Bentler, & Chou, 1987 อ้างถึงใน Schumaker & Lomax, 1996) กำหนดว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมไม่ควรต่ำกว่า 10 หน่วยต่อ 1 ตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการประมาณค่าพารามิเตอร์สำหรับโมเดลสมการโครงสร้างที่มีการแจกแจงแบบปกติและตัวแปรแฝงวัดจากตัวแปรสังเกตได้หลายตัว สอดคล้องกับ Kline (1998) ที่ระบุว่า การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ขนาดตัวอย่างควรอยู่ในระหว่าง 10-20 คนต่อหนึ่งตัวแปรสังเกตได้ โมเดลสมการโครงสร้างในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้จำนวน 13 ตัว ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 18 คนต่อหนึ่งตัวแปร ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทั้งหมดเท่ากับ 456 คน และเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 5 เป็นจำนวน 246 คน เพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและป้องกันข้อมูลผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการเก็บข้อมูล

วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Sampling) โดยขั้นตอนที่ 1 ใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยผู้วิจัยแบ่งประชากรตามมหาวิทยาลัย จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 2) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ 3) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 4) มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 5) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และ 6) สถาบันอาศรมศิลป์ ขั้นตอนที่ 2 ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยกำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นตัวแทนชั้นภูมิ จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3-4 ตามสัดส่วนประชากรที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละมหาวิทยาลัย ทั้ง 6 แห่ง ให้ครบทั้ง 12 กลุ่ม รวมกลุ่มตัวอย่างที่ได้ 246 คน และเก็บจริงได้แบบสอบถามตอบกลับที่มีความสมบูรณ์เท่ากับ 240 ฉบับ

ตาราง 2 จำนวนนักศึกษาหลักสูตรผู้ประกอบการ จำแนกตามสถาบันมหาวิทยาลัย

ที่	สถาบัน/ มหาวิทยาลัย	สาขา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
			ปี 3	ปี 4	ปี 3	ปี 4
1	ราชภัฏบ้านสมเด็จ	การประกอบการธุรกิจ	47	34	40	32
2	กรุงเทพ	ความเป็นผู้ประกอบการ	58	42	20	18
3	ธุรกิจบัณฑิต	การจัดการและการเป็น ผู้ประกอบการดิจิทัล	23	27	11	11
4	ฟาร์อีสเทอร์น	การประกอบการ	24	16	20	12
5	หอการค้าไทย	การประกอบการ	64	63	12	12
6	อาศรมศิลป์	ผู้ประกอบการสังคม	32	26	28	24
รวม			456		240	

ที่มา: แผนกทะเบียน ศูนย์กิจการนักศึกษาและทะเบียน (2562); (ฝ่ายทะเบียนและประมวลผล, 2562; สาขาวิชาผู้ประกอบการสังคม, 2562; สำนักทะเบียนและประมวลผล, 2562; สำนักบริหารวิชาการและทะเบียน, 2562)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางชีวสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา และมหาวิทยาลัยที่สังกัด เป็นคำถามปลายเปิดชนิดตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ วัดโดยมาตรวัดแบบลิเคอร์ท์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่โดยใช้สถานการณ์สมมติในบริบทของการเป็นผู้ประกอบการเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายตอบคำถามด้วยการตัดสินใจเลือกการแสดงออกโต้ตอบต่อสถานการณ์นั้น ๆ ที่ตรงกับตนเองมากที่สุด วิธีการวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย ไม่จริงที่สุด (1 คะแนน) ถึง จริงที่สุด (5 คะแนน) มีข้อคำถามทั้งหมด 14 ข้อ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.430 - 0.730 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.915 ดังตัวอย่างข้อคำถาม

ฉันสามารถเริ่มต้นทำกิจกรรมใหม่ ๆ จริงที่สุด จริง ปานกลาง ไม่จริง ไม่จริงเลย
ได้ทั้งที่ยังไม่มีใครทำมาก่อน (5) (4) (3) (2) (1)

ตอนที่ 3 ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ วัดด้วยแบบวัดที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ Ajzen (1991); (Ajzen, 2002) วิธีการวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประเมินค่า 5 ระดับประกอบด้วย ไม่จริงที่สุด (1 คะแนน) ถึง จริงที่สุด (5 คะแนน) มีข้อความทั้งหมด 5 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.539 - 0.733 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.861 ตัวอย่างข้อความ

ฉันตั้งใจไว้ว่าหลังจบการศึกษาจะต้อง เป็นเจ้าของธุรกิจให้ได้	จริงที่สุด	จริง	ปานกลาง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

ตอนที่ 4 สภาพแวดล้อมทางการศึกษา เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น วิธีการวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประเมินค่า 5 ระดับประกอบด้วย ไม่จริงที่สุด (1 คะแนน) ถึง จริงที่สุด (5 คะแนน) มีข้อความทั้งหมด 14 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.565 - 0.847 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.954 ตัวอย่างข้อความ

อาจารย์ให้คำแนะนำที่ดี เมื่อนักศึกษาไม่เข้าใจหรือสอบถาม เกี่ยวกับวิชาที่เรียน	จริงที่สุด	จริง	ปานกลาง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

ตอนที่ 5 เจตคติต่อสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ (Ajzen, 1991, 2002) วิธีการวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประเมินค่า 5 ระดับประกอบด้วย ไม่จริงที่สุด (1 คะแนน) ถึง จริงที่สุด (5 คะแนน) มีข้อความทั้งหมด 16 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.632 - 0.837 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.931 ตัวอย่างข้อความ

ฉันชื่นชมคนที่ประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว	จริงที่สุด	จริง	ปานกลาง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

ตอนที่ 6 การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ (Ajzen, 1991, 2002) วิธีการวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประเมินค่า 5 ระดับประกอบด้วย 'ไม่จริงที่สุด (1 คะแนน) ถึง 'จริงที่สุด (5 คะแนน) มีข้อความทั้งหมด 8 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.471 - 0.677 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.853 ดังตัวอย่างข้อความ

ฉันมองว่าการทำธุรกิจส่วนตัวเป็นอาชีพที่ไม่ดี	จริงที่สุด	จริง	ปานกลาง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

ตอนที่ 7 การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ (Ajzen, 1991, 2002) วิธีการวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประเมินค่า 5 ระดับประกอบด้วย 'ไม่จริงที่สุด (1 คะแนน) ถึง 'จริงที่สุด (5 คะแนน) มีข้อความทั้งหมด 4 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.432 - 0.660 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.724 ข้อความ

การที่จะเป็นหรือไม่เป็นผู้ประกอบการขึ้นอยู่กับทัศนคติของฉันเท่านั้น	จริงที่สุด	จริง	ปานกลาง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายละเอียดขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของงานวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในงานวิจัย เพื่อทำความเข้าใจและสร้างข้อความที่มีความสอดคล้องกับหลักวิชาการมากที่สุด
2. ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาแต่ละตัวแปรจากงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับข้อความ และประเมินความเหมาะสมของมาตรวัดตัวแปรในแต่ละงานวิจัย
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัยมาสร้างตารางโครงสร้างเนื้อหาของพฤติกรรมที่ต้องการวัดและจำนวนข้อความ (table of specification)

4. นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ พร้อมด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับงานวิจัยประกอบด้วยชื่อเรื่อง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา คำถามวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย นิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย และกรอบแนวคิดในการวิจัย ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และความถูกต้องชัดเจนของภาษา เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยให้เกณฑ์พิจารณาค่า IOC มากกว่า .5 จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์โดยให้คะแนน ดังนี้

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยาม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

+1 หมายถึง ข้อคำถามสอดคล้องกับนิยาม

6. ปรับแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

6.1 อำนาจจำแนกรายข้อ (discrimination power) เป็นการตรวจสอบว่าข้อคำถามสามารถจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามระหว่างกลุ่มที่มีคุณลักษณะต่ำกับกลุ่มที่มีคุณลักษณะสูงได้หรือไม่พิจารณาจากค่า item-total correlation ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมรายด้านของแต่ละด้าน

6.2 ความเชื่อมั่น (reliability) เป็นการตรวจสอบความคงเส้นคงวาหรือความคงที่ของผลที่ได้จากการวัดซ้ำ งานวิจัยนี้ใช้วิธีการตรวจสอบความสอดคล้องภายใน (internal consistency) โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

7. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) เป็นขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยว่าเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นตามโมเดลการวัดตามทฤษฎีที่กำหนดในกรอบแนวคิดการวิจัยนั้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการเก็บข้อมูลจริง มากน้อยเพียงไร (goodness-of-fit : GOF) สามารถตรวจสอบได้โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง

ยืนยัน (confirm factor analysis) ควบคู่กับการพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading) และค่า ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน เพื่อนำข้อมูลมาทำการตรวจสอบความเชื่อมั่นของการวัด ด้วยการพิจารณาค่าสัดส่วนความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตที่ได้อธิบายตัวแปรสังเกต โดยพิจารณาร่วมกับค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง (Construct Reliability) และค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ (Average Variable Extracted)

สำหรับในงานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง ถ้าโมเดลการวัดตามทฤษฎีที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แสดงว่าเครื่องมือวิจัยมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อระดับความสอดคล้องระหว่างโมเดลการวัดกับข้อมูลเชิงประจักษ์นั้นสามารถพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Fitness indices) ซึ่งมีนักวิจัยเสนอเกณฑ์สำหรับพิจารณาไว้จำนวนมาก ดัชนีความสอดคล้องที่นิยมใช้สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ได้แก่ chi-square root mean square residual (RMR), root mean square residual (RMSEA), goodness-of-fit index (GFI) and the adjusted goodness-of-fit index (AGFI) (Brown, 2015; Byrne & Stewart, 2006; Schumacker & Lomax, 2016) ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานหลังจากที่ทำการปรับแบบจำลองตัวแปรแต่ละตัวแล้วพบว่า พฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการมีค่าอยู่ระหว่าง .59 - .78 ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ มีค่าอยู่ระหว่าง .58-.96 สภาพแวดล้อมทางการศึกษา มีค่าอยู่ระหว่าง .68-.89 เจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีค่าอยู่ระหว่าง .71-.87 การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน มีค่าอยู่ระหว่าง .59-.79 และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีค่าอยู่ระหว่าง .48-.88 เมื่อพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง (CR) ควรค่ามากกว่า .7 พบว่า เกือบทุกตัวแปรมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ยกเว้น ตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ที่มีค่า CR เท่ากับ .57 และเมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ ควรค่ามากกว่า .5 พบว่า มีตัวแปรพฤติกรรมการมุ่งเน้นเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่มีค่าน้อยกว่าเกณฑ์ คือ .46 .48 และ .43 ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน ข้อ	IOC	ค่าอำนาจ จำแนก	ค่าความ เชื่อมั่นทั้งฉบับ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	CR	AVE
พฤติกรรมกรมมุ่งเน้นการเป็น ผู้ประกอบการ	14			.915			
ความสามารถทางนวัตกรรม	5	.67-1.00	.606-.730	.845	.59-.78	.84	.46
การเผชิญความเสี่ยง	4	.67-1.00	.564-.630	.778			
การดำเนินงานเชิงรุก	5	.67-1.00	.470-.651	.797			
$\chi^2 = 154.50$, $df = 62$, $p\text{-value} = 0.00000$, $\chi^2 / df = 2.491$; $RMSEA = 0.079$; $CFI = 0.98$; $GFI = 0.92$ และ $AGFI = 0.86$							
ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ	5			.861	.58-.96	.78	.56
ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ	5	.67-1.00	.539-.733	.861			
$\chi^2 = 5.17$, $df = 4$, $p\text{-value} = 0.27029$, $\chi^2 / df = 1.285$; $RMSEA = 0.035$; $CFI = 1.00$; $GFI = 0.99$ และ $AGFI = 0.97$							
สภาพแวดล้อมทางการศึกษา	14			.954			
อาจารย์ผู้สอน	5	.67-1.00	.742-.795	.920	.68-.89	.95	.65
หลักสูตรและการสอน	5	.67-1.00	.780-.847	.937			
สภาพแวดล้อมทางการศึกษา	4	.67-1.00	.565-.750	.844			
$\chi^2 = 154.50$, $df = 62$, $p\text{-value} = 0.00000$, $\chi^2 / df = 2.491$; $RMSEA = 0.079$; $CFI = 0.98$; $GFI = 0.92$ และ $AGFI = 0.86$							
เจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ	16			.931	.58-.96	.78	.56
การประเมินค่า	4	.67-1.00	.632-.703	.840			
ความรู้สึกรัก	5	.67-1.00	.657-.767	.882	.71-.87	.94	.62
แนวโน้มพฤติกรรม	6	.67-1.00	.770-.837	.929			
$\chi^2 = 190.38$, $df = 84$, $p\text{-value} = 0.00000$, $\chi^2 / df = 2.266$, $RMSEA = 0.073$, $CFI = 0.99$, $GFI = 0.90$ และ $AGFI = 0.86$							
การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน	8			.858			
บรรทัดฐานเชิงชี้แนะ	5	.67-1.00	.569-.677	.835	.59-.79	.78	.48
บรรทัดฐานเชิงบรรยาย	3	.67-1.00	.471-.561	.691			
$\chi^2 = 36.42$, $df = 18$, $p\text{-value} = 0.00623$, $\chi^2 / df = 2.023$, $RMSEA = 0.065$, $CFI = 0.99$, $GFI = 0.96$ และ $AGFI = 0.93$							
การรับรู้ความสามารถในการควบคุม พฤติกรรม	4			.724	.48-.88	.57	.43
การรับรู้ความสามารถในการควบคุม พฤติกรรม	4	.67-1.00	.432-.660	.724			
$\chi^2 = 2.28$, $df = 2$, $p\text{-value} = 0.31991$, $\chi^2 / df = 1.14$, $RMSEA = 0.024$, $CFI = 1.00$, $GFI = 1.00$ และ $AGFI = 0.98$							

6. นำข้อคำถามมาปรับปรุงแก้ไขและรวบรวมเป็นแบบสอบถามเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

1. ขอใบรับรองการทำวิจัยในมนุษย์จากสถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย และผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย โดยเก็บข้อมูลด้วยตนเองและผ่านผู้ประสานงานแต่ละมหาวิทยาลัย
3. ผู้วิจัยประสานงานไปยังเจ้าหน้าที่ประสานงานของแต่ละมหาวิทยาลัยพร้อมทั้งให้ข้อมูลรายละเอียดในการทำแบบสอบถาม
4. พบผู้ประสานงานในแต่ละมหาวิทยาลัยพร้อมนำแบบสอบถามไปให้ และระบุวัน เวลา ในการขอรับแบบสอบถามคืน
5. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งหมด 234 ชุด แต่ในการเก็บข้อมูลจริงผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 257 ชุด สำหรับชุดที่ใช้ไม่ได้คิดเป็นสัดส่วน 5% ของแบบสอบถามทั้งหมด และดำเนินการเก็บข้อมูลภายใน 16 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่ 4 มีนาคม 2564 - 30 มิถุนายน 2564
6. ดำเนินการเก็บรวบรวมนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาลงรหัสเพื่อเตรียมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากที่ได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบจำนวนของแบบสอบถาม และตรวจสอบคุณภาพของการตอบแบบสอบถาม แล้วทำการแก้ไขในส่วนที่เสียหายโดยการเก็บเพิ่มเติมด้วยตนเอง แล้วทำการลงรหัสข้อมูล แล้วคีย์ข้อมูลลงในโปรแกรม จากนั้น ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าสถิติอื่น ๆ เพื่อตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
2. วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเพื่อคุณิทธิพลของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษา คุณลักษณะทางจิต และสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการที่มีต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาผู้ประกอบการ มีขั้นตอนการดำเนินการ 5 ขั้นตอน (พุลพงษ์ สุขสว่าง, 2557) ประกอบด้วย 1) การกำหนดข้อมูลเฉพาะของโมเดล 2) การระบุค่าความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดล 3) การประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดล 4) การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล (goodness-of-fit : GOF) โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องต่าง ๆ ได้แก่ chi-square root mean square residual

(RMR), standardized root mean square residual (RMSEA), goodness-of-fit index (GFI) and the adjusted goodness-of-fit index (AGFI) (Brown, 2015; Byrne & Stewart, 2006; Schumacker & Lomax, 2016) ในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ดัชนีความสอดคล้องตามคำแนะนำของ J. F. Hair Jr, Howard, and Nitzl (2020) ดังนี้ ค่า chi-square ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ, ค่า Relative Chi-Square มากกว่า 2 แต่น้อยกว่า 5 ค่า CFI GFI และ AGFI มากกว่า 0.90 และค่า RMSEA มากกว่า 0.7 และ 5) การปรับโมเดลให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความยินยอมในการวิจัยนี้ และได้ดำเนินการจัดทำหนังสืออธิบายและขอความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (ตามใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC/E/G -342/2563)

ซึ่งอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย กระบวนการต่าง ๆ ของการศึกษา การสำรวจและการเก็บรักษาข้อมูลในครั้งนี้จะมีความลับ ในการตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบสามารถตอบหรือไม่ตอบ หรือยุติการให้ข้อมูลได้ เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ และเปิดโอกาสให้มีการซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ และให้เวลาการทบทวนข้อคำถามก่อนตอบคำถาม พร้อมชี้แจงว่าผลการสำรวจนี้จะนำเสนอในภาพรวม ไม่เปิดเผยหรือระบุตัวผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลทั้งหมดใช้เพื่อประโยชน์ในเชิงวิชาการเท่านั้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการเพื่อตอบสนองสมมติฐานการวิจัยได้นำเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบจำลองสมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structure Equation Model, SEM) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL) Version 8.72 พร้อมกับได้ดำเนินการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาในแบบจำลอง
3. การวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาหลักสูตรสาขาผู้ประกอบการ ชั้นปีที่ 3-4 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 240 คน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น เพื่อตอบสนองต่อสมมติฐานการวิจัย

ตาราง 4 ค่าความถี่ และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา (n = 240)

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	106	44.20
หญิง	134	55.80
รวม	240	100.00
มหาวิทยาลัย		
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	72	30.00
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	38	15.83
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	22	9.17
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	32	13.33

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	24	10.00
สถาบันอาศรมศิลป์	52	21.67
รวม	240	100.00
ชั้นปีที่กำลังศึกษา		
ปีที่ 3	128	53.30
ปีที่ 4	112	46.70
รวม	240	100.00
เกรดเฉลี่ยสะสม		
ไม่เกิน 2.00	2	0.80
2.01-2.50	52	21.70
2.51-3.00	74	30.80
3.01-3.50	78	32.50
3.51-4.00	34	14.20
รวม	240	100.00

ตาราง 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 55.80 อายุมีค่าเฉลี่ยที่ 22.24 ปี มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 3.97 ศึกษาอยู่มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 30 และมีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 3.01-3.51 จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาในแบบจำลอง

ตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น ได้กำหนดให้ดำเนินการตรวจสอบการกระจายของตัวแปรสังเกต (Manifest Variable) ข้อมูลที่เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคดังกล่าวควรมีการแจกแจงเป็นแบบปกติ (Normal Distribution) และต้องทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาทุกคู่เพื่อทำการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นรายคู่ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation, r) เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าตัวแปรสังเกต มีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงเกินไปหรือไม่จนกระทั่งเกิดปัญหาตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูงเกินไป (Multicollinearity Problem, ค่า r ในเมตริกซ์สหสัมพันธ์มีค่าเกิน .80)

ตาราง 5 การตรวจสอบแจกแจงของตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาในแบบจำลอง (n = 240) พิสัย
คะแนนอยู่ระหว่าง 1-6

ตัวแปรสังเกต	X	S.D	Skewness	Kurtosis	Chi-Square
ความสามารถทางนวัตกรรม (INN)	3.83	0.67	-0.54	0.83	15.56*
การเผชิญความเสี่ยง (RISK)	3.66	0.67	-0.21	1.07	8.39*
การดำเนินงานเชิงรุก (PRO)	3.84	0.76	-0.01	-0.67	9.65*
ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (AT)	3.90	0.75	-0.32	-0.55	9.49*
อาจารย์ผู้สอน (TEACHER)	3.71	0.79	-0.88	1.89	38.03*
หลักสูตรและการสอน (COURSE)	3.48	0.74	-0.13	0.49	2.82
สภาพแวดล้อมทางการศึกษา (PLACE)	3.52	0.67	0.35	0.86	9.83*
การประเมินค่า (KNOW)	3.82	0.81	-0.67	0.96	21.41*
ความรู้สึกลึก (AFF)	3.71	0.75	-0.51	0.76	13.86*
แนวโน้มพฤติกรรม (WBEH)	3.55	0.72	-0.35	1.23	12.75*
บรรทัดฐานเชิงชี้แนะ (CLUE)	3.52	0.73	-0.33	1.33	7.11*
บรรทัดฐานเชิงบรรยาย (DES)	3.36	0.78	0.02	-0.12	0.10
การรับรู้ความสามารถควบคุมพฤติกรรม	3.38	0.71	0.09	-0.59	6.83*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 การตรวจสอบคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่ทำการศึกษา พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง
3.36 - 3.90 เมื่อทำการตรวจสอบการกระจายของข้อมูลด้วยการพิจารณาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 - 0.81 สำหรับตัวแปรที่มีการกระจายน้อยที่สุดคือ การเผชิญความเสี่ยง
สภาพแวดล้อมทางการศึกษา และความสามารถทางวัฒนธรรม มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เท่ากับ 0.67 ตามลำดับ สำหรับตัวแปรที่มีการกระจายตัวมากที่สุดคือ การประเมินค่า อาจารย์
ผู้สอน และ บรรทัดฐานเชิงบรรยาย มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81, 0.79 และ 0.78

เมื่อทำการตรวจสอบค่าความเบ้ (Skewness) ของตัวแปรสังเกตพบว่า ตัวแปรที่มีค่า
ความเบ้ติดลบซึ่งแสดงว่าข้อมูลค่อนข้างเบ้ไปทางซ้ายหรือค่าเฉลี่ยมีค่าน้อยกว่าค่ามัธยฐาน
ประกอบด้วยตัวแปร การดำเนินงานเชิงรุก หลักสูตรและการสอน การเผชิญความเสี่ยง ความตั้งใจ
เป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานเชิงชี้แนะ แนวโน้มพฤติกรรม ความรู้สึกลึก ความสามารถทางนวัตกรรม

การประเมินค่า และอาจารย์ผู้สอน มีค่าอยู่ระหว่าง -0.01 ถึง -0.88 สำหรับตัวแปรสังเกตที่เหลืออยู่นั้น ที่มีค่าความเบ้เป็นบวกซึ่งแสดงว่าข้อมูลค่อนข้างเบ้ไปทางขวา หรือ ค่าเฉลี่ยมีค่ามากกว่าค่ามัธยฐาน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.02 - 0.35 พบว่าตัวแปรที่มีค่าความเบ้ขวาน้อยที่สุดคือ บรรทัดฐานเชิงบรรยาย การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และมีค่าเท่ากับ 0.02 และ 0.09 และตัวแปรที่มีค่าเบ้ขวานมากที่สุดคือ สภาพแวดล้อมทางการศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.35

เมื่อทำการตรวจสอบค่าความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปรสังเกตพบว่า ตัวแปรที่มีค่าความโด่งผิดปกติ ซึ่งแสดงว่าข้อมูลโด่งน้อยกว่าปกติ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.12 - 0.67 ได้แก่ บรรทัดฐานเชิงบรรยาย ความตั้งใจจะเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และการดำเนินงานเชิงรุก มีค่าเท่ากับ -0.12, -0.55, -0.59, และ -0.67 ตามลำดับ สำหรับตัวแปรที่มีค่าความโด่งเป็นบวกซึ่งแสดงว่าข้อมูลโด่งมากกว่าปกติ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.49 - 1.89 ตัวแปรที่มีค่าความโด่งเป็นบวกมากที่สุดคือ อาจารย์ผู้สอน บรรทัดฐานเชิงชี้นำ และแนวโน้มพฤติกรรม มีค่าเท่ากับ 1.89, 1.33 และ 1.23

เมื่อทำการตรวจสอบค่าสถิติ Chi-Square ซึ่งใช้สำหรับการทดสอบลักษณะของการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) ของตัวแปรสังเกตโดยพิจารณาจากค่านัยสำคัญทางสถิติ หากตัวแปรใดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวแปรดังกล่าวมีการแจกแจงแบบไม่ปกติ ผลการตรวจสอบพบว่าบางตัวแปร ได้แก่ หลักสูตรและการสอน และ บรรทัดฐานเชิงบรรยาย มีการแจกแจงปกติ ตัวแปรนอกเหนือจากนี้พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แปลว่ามีการแจกแจงแบบไม่ปกติ

ตาราง 6 การตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสองทางในแบบจำลอง (n = 240)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. ความสามารถนวัตกรรม	1												
2. การเผชิญความเสี่ยง	.754*	1											
3. การดำเนินงานเชิงรุก	.673*	.685*	1										
4. ความตั้งใจของผู้ประกอบการ	.524*	.440*	.459***	1									
5. อาจารย์ผู้สอน	.522*	.523*	.385*	.468*	1								
6. หลักสูตรและการสอน	.488*	.614*	.412*	.341*	.718*	1							
7. สภาพแวดล้อมศึกษา	.532*	.535*	.431*	.390*	.572*	.610*	1						
8. การประเมินค่า	.506*	.493*	.397*	.566*	.443*	.408*	.467*	1					
9. ความรู้สึก	.474*	.452*	.352*	.485*	.399*	.453*	.405*	.744*	1				
10. แนวโน้มพฤติกรรม	.508*	.537*	.459*	.482*	.598*	.617*	.545*	.621*	.584*	1			
11. บรรทัดฐานเชิงชี้นำ	.502*	.523*	.452*	.350*	.442*	.457*	.408*	.398*	.417*	.485*	1		
12. บรรทัดฐานเชิงบรรยาย	.354*	.416*	.359*	.201*	.290*	.378*	.358*	.291*	.360*	.413*	.385*	1	
13. การรับรู้ความสามารถ	.382*	.399*	.370*	.439*	.356*	.384*	.357*	.259*	.373*	.439*	.273*	.409*	1
ในการควบคุมพฤติกรรม													
Mean	3.83	3.65	3.84	3.90	3.71	3.48	3.52	3.82	3.71	3.55	3.52	3.36	3.38
SD	0.66	0.67	0.76	0.75	0.79	0.74	0.67	0.81	0.75	0.72	0.73	0.78	0.71

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาในแบบจำลองด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาในแบบจำลองจะไม่มีความสัมพันธ์กันสูงจนเกิดปัญหา Multicollinearity (ค่า r ไม่เกิน 0.80)

ผลการตรวจสอบพบว่า ตัวแปรแต่ละคู่มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก อยู่ระหว่าง .201 - .754 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถือว่าเป็นข้อมูลที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้นได้ และยังไม่ละเมิดข้อตกลงเบื้องต้น (Kelloway, 1998)

3. การวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง

การทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องนำมาซึ่งการสร้างแบบจำลองโครงสร้าง ความสัมพันธ์เชิงเส้นสมมุติฐาน ของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน ปัจจัยด้านจิตลักษณะที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ได้ดำเนินการวิเคราะห์แบบจำลองด้วยโปรแกรมลิสเรลในการวิเคราะห์แบบจำลองดังกล่าวผู้วิจัยได้ทำการแปลงคะแนนของมาตรวัดตัวแปรสังเกตจากมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้กลายเป็นตัวแปรต่อเนื่อง Continue Variable แล้วทำการตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลทุกตัวแปรสังเกตว่ามีการแจกแจงเป็นแบบปกติหรือไม่ ก็พบว่าในการวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างในครั้งนี้ยังพบว่าการกระจายตัวของตัวแปรสังเกตที่ทำการวัดส่วนใหญ่ตัวแปรยังเป็นแบบไม่ปกติ (Non Normal Distribution) ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับคะแนนดังกล่าวให้อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐานแล้วทำการทดสอบการกระจายตัวของข้อมูลตัวแปรสังเกตใหม่ พบว่าข้อการแจกแจงของตัวแปรสังเกตเป็นแบบปกติทุกตัวแปร และได้ดำเนินการสร้างเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วม (Covariance Matrix) เพื่อความแปรปรวนร่วมดังกล่าวมาใช้ในการดำเนินการวิเคราะห์สมการโครงสร้างตามสมมุติฐานในครั้งนี้ เมื่อดำเนินการวิเคราะห์เสร็จสิ้นแล้วจึงได้ทำการตรวจสอบค่าความสอดคล้องของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกันอย่างเป็นที่ยอมรับหรือไม่โดยพิจารณาจากค่าสถิติดังนี้ ค่าไค - สแควร์ (χ^2) , df , p-value ; RMSEA ; CFI ; GFI และค่า AGFI ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างตามสมมุติฐาน พบว่าแบบจำลองยังไม่มี ความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า $\chi^2 = 214.89$, $df = 56$, $p\text{-value} = 0.000$; $RMSEA = 0.110$; $CFI = 0.97$; $GFI = 0.88$; $AGFI = 0.81$; ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการปรับแบบจำลอง (Modification Model) โดยยอมให้ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตในแบบจำลองสมการโครงสร้างบางคู่มีความสัมพันธ์กันได้ ตามคำแนะนำของโปรแกรมลิสเรลประกอบกับการพิจารณาความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎีประกอบ

หลังจากที่ได้ทำการวิเคราะห์แบบจำลองตามสมมุติฐานด้วยโปรแกรมลิสเรล ทั้งสิ้น จำนวน 5 ครั้ง รายละเอียดการปรับแบบจำลองนำเสนอตาราง 8

ตาราง 7 รายละเอียดของการปรับแบบจำลองโดยให้ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปร บางคูโนแบบจำลองมีความสัมพันธ์กัน

ครั้งที่	คู่ความสัมพันธ์ของ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ทำการปรับ	χ^2	df	P- value	RMSEA
1	SEF กับ CLUE	200.13	55	<.001	0.105
2	RISK กับ AT	176.33	54	<.001	0.097
3	AFF กับ KNOW	154.50	53	<.001	0.090
4	KNOW กับ SEF	141.98	52	<.001	0.085
5	KNOW กับ COURSE	129.08	51	<.001	0.080
6	INN กับ AT	118.97	50	<.001	0.076

เมื่อทำการปรับแบบจำลองจนถึงครั้งที่ 39 ก็พบว่าแบบจำลองปรับแก้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี โดยพิจารณาจากค่า $\chi^2 = 118.97$, $df = 50$, $p\text{-value} = 0.00000$, $\chi^2 / df = 2.445$; $RMSEA = 0.076$; $CFI = 0.98$; $GFI = 0.93$ และ $AGFI = 0.87$ จากที่กล่าวมาจึงสามารถสรุปได้ว่าแบบจำลองปรับแก้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ดีกว่าแบบจำลองสมมุติฐาน ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบความเหมาะสมระหว่างแบบจำลองสมมุติฐานกับแบบจำลองปรับแก้ไว้ดังตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบความเหมาะสมของแบบจำลองสมมุติฐานกับแบบจำลองปรับแก้ที่จะนำไปใช้ในการอ่านผลค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (Hair Jr & F, 2006)

รายการ	ค่าสถิติ	แบบจำลอง สมมุติฐาน	แบบจำลอง ปรับแก้
Chi-Square	***ต่ำใกล้ 0	214.89	118.97
	***เท่ากับ df	56	50
Relative Chi-Square	ผลหารด้วย df <5	3.837	2.379
GFI	มากกว่า.90	0.88	0.93

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการ	ค่าสถิติ	แบบจำลอง สมมุติฐาน	แบบจำลอง ปรับแก้
AGFI	มากกว่า.90	0.81	0.87
RMSEA	น้อยกว่า.08	0.11	0.076
CFI	มากกว่า .90	0.97	0.98

ตาราง 8 ได้ทำการเปรียบเทียบความเหมาะสมระหว่างแบบจำลองตามสมมุติฐาน และแบบจำลองปรับแก้ เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมในการนำแบบจำลองไปใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพและการอภิปรายผลการวิจัยต่อไป ผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาถึงความเหมาะสมของแบบจำลองทั้ง 2 จากค่าสถิติที่กำหนดไว้ตามรายละเอียดดังนี้

1) ค่าสถิติไค - สแควร์ (Chi-square statistics) เป็นค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยภาพรวม พิจารณาจากการนำ Chi-Square / df ซึ่งจะต้องน้อยกว่า 5 จึงจะถือว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลประจักษ์ จากการพิจารณาพบว่าค่าสถิติ ไค - สแควร์ ในแบบจำลองปรับแก้มีค่าเท่ากับ 2.379 แต่ในแบบจำลองสมมุติฐานมีค่าเท่ากับ 3.837 ในประเด็นนี้นับได้ว่าแบบจำลองปรับแก้มีความเหมาะสมกว่า(สุภมาส อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และ รัชนีกุล ภิญญภาณุวัฒน์, 2552)

2) ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of fit index: GFI) เป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความสอดคล้องจากรูปแบบโครงสร้าง ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลก่อนและหลังปรับกับฟังก์ชันความสอดคล้องก่อนปรับรูปแบบ โครงสร้างความสัมพันธ์ ค่า GFI หากมีค่ามากกว่า 0.90 แสดงว่ารูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากการพิจารณาพบว่า ค่า GFI ของแบบจำลองปรับแก้มีค่าเท่ากับ 0.87 แต่ค่า GFI ของแบบจำลองสมมุติฐานมีค่าเท่ากับ 0.81 ประเด็นนี้นับว่าแบบจำลองปรับแก้มีความเหมาะสมกว่า

3) ดัชนีวัดความสอดคล้องที่ปรับแล้ว (Adapted goodness - pf - fit index: AGFI) ซึ่งนำ GFI มาปรับแก้และคำนึงขนาดของตัวแปรและกลุ่มตัวอย่าง ค่านี้ ใช้เช่นเดียวกับ GFI ค่า GFI และ AGFI ที่เข้าใกล้ 1 แสดงว่ารูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากการพิจารณาพบว่า ค่า GFI ของแบบจำลองปรับแก้ มีค่าเท่ากับ 0.93 ค่า GFI ของแบบจำลองสมมุติฐาน มีค่าเท่ากับ 0.88 ค่า AGFI ของแบบจำลองปรับแก้ มีค่าเท่ากับ 0.86 ค่า AGFI ของแบบจำลองสมมุติฐานเท่ากับ 0.81 ในประเด็นนี้นับได้ว่าแบบจำลองปรับแก้มีความ

เหมาะสมกว่า ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แม้จะมีค่า AGFI ยังไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด แต่เมื่อพิจารณาจากการศึกษาของ (Wan et al., 2020) ที่พบว่าค่า GFI และ AGFI จะมีปัญหาในการประมาณค่า หากมีกลุ่มตัวอย่างน้อยจะประมาณค่าออกมาได้น้อยลงตามไปด้วย โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มากถึง 400 ตัวอย่างขึ้นไปจะทำให้การประมาณค่ามีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น

4) ค่าดัชนีรากของกำลังสองค่าเฉลี่ยของค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เป็นค่าที่บ่งบอกถึง ความไม่สอดคล้องของรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร ค่า RMSEA ที่น้อยกว่า .08 แสดงว่ามีความสอดคล้องสนิท (close fit) จากการพิจารณาพบว่าค่า RMSEA ของแบบจำลองปรับแก้มีค่าเท่ากับ 0.076 ค่า RMSEA ของแบบจำลองสมมุติฐานมีค่าเท่ากับ 0.110 ในประเด็นนี้นับได้ว่าแบบจำลองปรับแก้มีความเหมาะสมกว่า

5) ค่า CFI (Comparative fit Index) เป็นค่าดัชนีที่บอกว่าโมเดลที่นำมาตรวจสอบตัวแปรมีความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด ดัชนีต้องมีค่าตั้งแต่ 0 - 1 ค่าที่เข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยทั่วไปแล้วค่า CFI ที่ดีควรมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ, 2551) จากการพิจารณาพบว่า ค่า CFI ของแบบจำลองปรับแก้มีค่าเท่ากับ 0.98 ค่า CFI ของแบบจำลองสมมุติฐานมีค่าเท่ากับ 0.97 ในประเด็นนี้นับได้ว่าแบบจำลองปรับแก้มีความเหมาะสมกว่า

ตาราง 9 คะแนนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม อิทธิพลรวมของแบบจำลองปรับแก้

ตัวแปรตาม	R2		ตัวแปรอิสระ				
	ตาม สมการ โครงสร้าง	ความ สัมพันธ์	ความตั้งใจ เป็น ผู้ประกอบการ	สภาพแวดล้อม ทางการศึกษา	เจตคติที่ดีต่อ การเป็น ผู้ประกอบการ	การรับรู้ เกี่ยวกับ บรรทัด ฐาน	การรับรู้ ความสามารถ ในการควบคุม พฤติกรรม
พฤติกรรมกรมการ มุ่งเน้นการ เป็น ผู้ประกอบการ	0.84	DE IE TE	0.92* - 0.92*	- 0.37* 0.37*	- 0.40* 0.40*	- -0.22 -0.22	- 0.33 0.33

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	R2	ตัวแปรอิสระ					
		ความสัมพัทธ์	ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ	สภาพแวดล้อมทางการศึกษา	เจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ	การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน	การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม
ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ	0.71	DE	-	0.41*	0.44*	-0.24	0.36
		IE	-	-	-	-	-
		TE	-	0.40*	0.44*	-0.24	0.35

$\chi^2 = 118.97$, $df = 50$, $p\text{-value} = 0.00000$, $\chi^2 / df = 2.445$, $RMSEA = 0.076$, $CFI = 0.98$, $GFI = 0.93$ และ $AGFI = 0.87$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 พบว่าแบบจำลองสมการโครงสร้างมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ยอมรับได้ โดยพิจารณาจากค่าสถิติ $\chi^2 = 118.97$, $df = 50$, $p\text{-value} = 0.00000$, $\chi^2 / df = 2.445$; $RMSEA = 0.076$; $CFI = 0.98$; $GFI = 0.93$ และ $AGFI = 0.87$ ผลการทดสอบสมมติฐานของแบบจำลองสมการโครงสร้างมีรายละเอียดดังนี้

1. โมเดลอิทธิพลของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษา เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาผู้ประกอบการ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากการทดสอบแบบจำลองสมการโครงสร้างทางเลือก พบว่ามีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ยอมรับได้ โดยพิจารณาจากค่าสถิติ $\chi^2 = 118.97$, $df = 50$, $p\text{-value} = 0.00000$, $\chi^2 / df = 2.445$; $RMSEA = 0.076$; $CFI = 0.98$; $GFI = 0.93$ และ $AGFI = 0.87$

2. ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ที่ระดับ 0.92 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

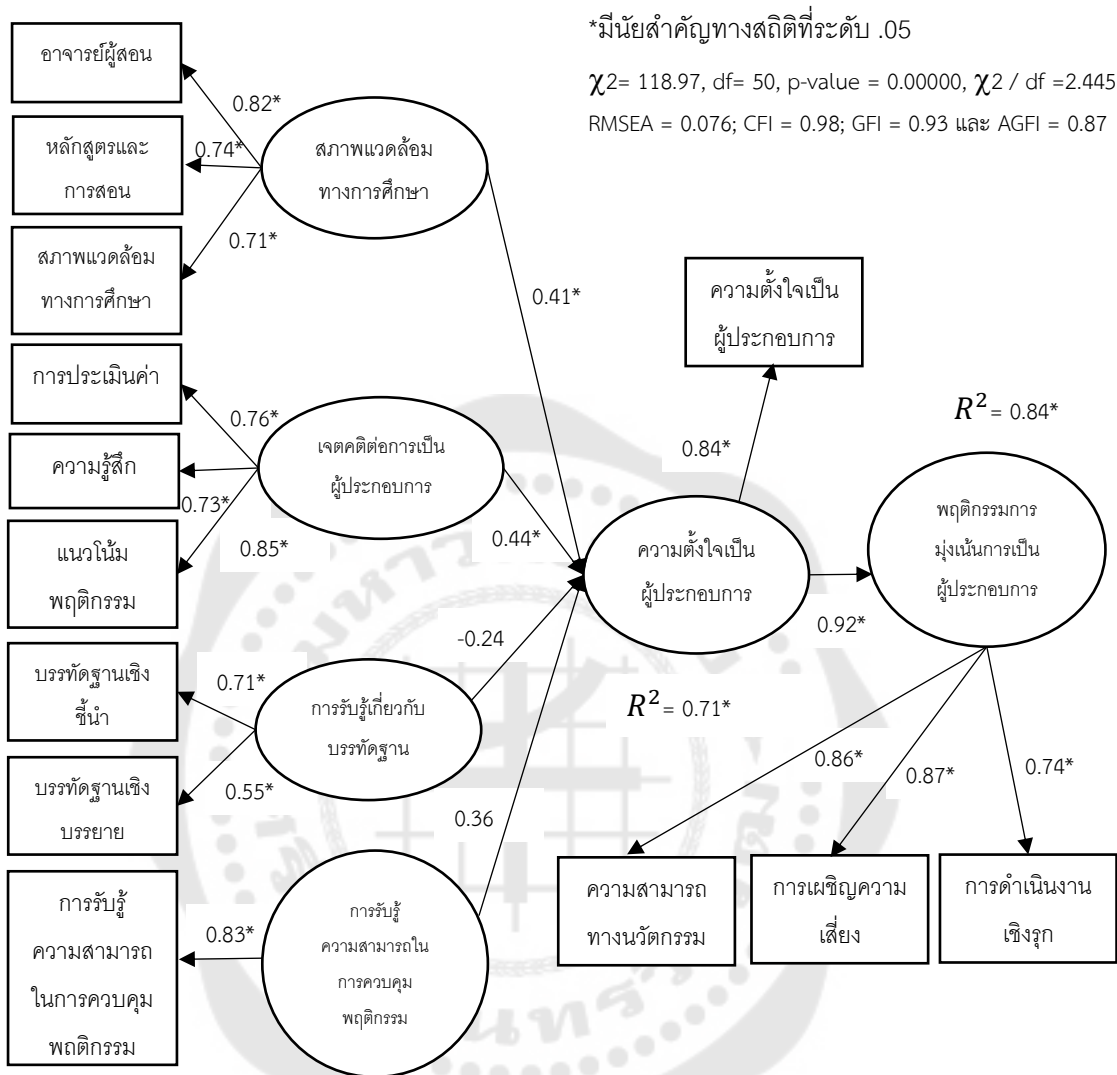
3. เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ที่ระดับ .40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานมีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ที่ระดับ -0.22 แต่เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปว่าการรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

5. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ที่ระดับ 0.33 แต่เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

6. สภาพแวดล้อมทางการศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ที่ระดับ 0.37 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาพประกอบ 10 แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อ
 ของพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้านคุณลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ของนักศึกษาสาขาผู้ประกอบการ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์แบบจำลองการวัด (Measurement Model) และแบบจำลองสมการโครงสร้าง การนำเสนอผลการวิจัยในส่วนนี้แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่

1. การสรุปผลการวิจัย
2. การอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยหลักที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ คือตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้านคุณลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ของนักศึกษาสาขาผู้ประกอบการ พบว่า

1. โมเดลอิทธิพลของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษา เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาผู้ประกอบการมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับดี พิจารณาจากสถิติที่กำหนดคือ $\chi^2 = 118.97$, $df = 50$, $p\text{-value} = 0.00000$, $\chi^2 / df = 2.445$; $RMSEA = 0.076$; $CFI = 0.98$; $GFI = 0.93$ และ $AGFI = 0.87$

2. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของตัวแปรแฝงที่ทำการศึกษาในแบบจำลอง มีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ที่ระดับ 0.92 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ที่ระดับ .40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานมีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ที่ระดับ -0.22 แต่เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปว่าการรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

2.4 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ที่ระดับ 0.33 แต่เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

2.5 สภาพแวดล้อมทางการศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ที่ระดับ 0.37 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการอภิปรายผลตามข้อค้นพบจากสมมติฐานการวิจัยที่เรียงลำดับไว้ ดังนี้

อภิปรายผลตามสมมติฐานข้อที่ 1 ผลการตรวจสอบพบว่า ในช่วงแรกโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แต่เมื่อผู้วิจัยดำเนินการปรับรูปแบบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยยอมให้ความคลาดเคลื่อนสัมพันธ์กันได้ ทำให้ข้อมูลตามสภาพจริงมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น (Bollen, 1989, Joreskog & Sorbom, 1989 อ้างถึงใน นางลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) โมเดลอิทธิพลของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษา เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยเกิดจากการผสานแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซน (Ajzen, 1991) ร่วมกับการเพิ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการและส่งผลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ทำให้สามารถอธิบายอิทธิพลของตัวแปรสภาพแวดล้อมที่

ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรม และพบผลการศึกษาที่สอดคล้องกับ หลิว หลิน โจว และ โจว (Liu, Lin, Zhao & Zhao, 2019) สอดคล้องกับ บุษกร วิเศษสมบัติ (2564) สอดคล้องกับผล การศึกษาของ ลอยส์ (Lorz, 2011) ซึ่งทั้งสามงานนี้ พบผลการศึกษาว่า ปัจจัยทางการจัด สภาพแวดล้อมทางการศึกษา มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจต่อพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของที่ศึกษาความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการต่อพฤติกรรมการ มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ เช่น การศึกษาของคมกริช นันทะโรจวงศ์ ภูธิป มีภาวกรกุล และ ประสพชัย พสุนนท์ (2561) ที่พบศึกษาพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการของวัยรุ่นไทยโดยใช้ แนวคิดพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็นควบคู่กับการเสริมการสนับสนุนทางสังคมต่อความตั้งใจ เป็นผู้ประกอบการและส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการและพบว่าแนวคิดทฤษฎีของ ไอเซ็นสามารถอธิบายการเกิดพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ มา มั่น นาวิ โมฮุนดิลซามซูดิน และฟาเซล (Mamun, Naw, Mohiuddin Shamsudin & Fazal, 2017) ที่ศึกษาความตั้งใจการเป็นผู้ประกอบการเพื่อไปสู่พฤติกรรมเตรียมพร้อมการเป็นผู้ ประกอบการและพบผลการศึกษาว่า ความตั้งใจการเป็นผู้ประกอบการสามารถทำนายการเกิด พฤติกรรมเตรียมพร้อมการเป็นผู้ประกอบการได้

อภิปรายผลตามสมมติฐานข้อที่ 2 ผลการตรวจสอบสมมติฐาน พบว่า ความตั้งใจ เป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ที่ ระดับ 0.92 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าผลการวิจัยมีความสอดคล้อง กับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษาที่มีระดับของความตั้งใจที่จะเป็น ผู้ประกอบการที่สูงขึ้นมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น ทั้งในมิติ ของการมีความสามารถทางนวัตกรรมที่สามารถเกิดขึ้นได้จากรายวิชาที่ตัวนักศึกษาสนใจแล้วเรียน ความกล้าที่จะเผชิญกับความเสี่ยงจากบทเรียนหรือประสบการณ์ได้เรียนรู้วิธีรับมือกับความเสี่ง และผลกระทบที่เกิดจากความเสี่งจากผู้ประกอบการท่านอื่น รวมไปถึงการทำงานเชิงรุกที่เกิด จากแรงขับภายในตัวนักศึกษาที่มีความตั้งใจที่เป็นผู้ประกอบการด้วยตนเองแต่ต้น สอดคล้องกับ แนวคิดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่อธิบายไว้ว่า การตัดสินใจทำสิ่งใดของมนุษย์ขึ้นกับ ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม หากบุคคลมีความตั้งใจสูง จะมีโอกาสในการแสดงพฤติกรรม นั้นออกมา (อนุวัตร จุลินทร คุษฎี โยเหลา และ เพ็ชรรัตน์ ไสยสมบัติ, 2562 อ้างถึงใน Ajzen, 2011b; ภัทรวัด ปิติวรรณ อนงค์นาฏ ศรีวิหค และ เทพฤทธิ์ บัณฑิตวัฒนาวงศ์, 2557) จากผล การศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับ Fayolle and Gaill (2015) ที่ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการศึกษา ความเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurship education programs (EEPs) ซึ่งเป็นโปรแกรมที่มี

ผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาการจัดการในประเทศฝรั่งเศส หลังจากการฝึกอบรมตามโปรแกรมเป็นเวลา 3 วัน พบว่าระดับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการส่งผลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเมื่อทำการวัดซ้ำหลังจากสิ้นสุดโปรแกรม 6 เดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัจฉราพรรณ กันสุยะ เสกสรรค์ ทองคำบรรจง และ วาสนา ประवालพุกษ์ (2551) ที่ศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของการเล่นพนันฟุตบอลตามทฤษฎีตามแผนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าความตั้งใจที่จะเล่นการพนันฟุตบอลสามารถทำนายพฤติกรรมการเล่นฟุตบอล โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงที่ระดับ .79 ทำนายได้ร้อยละ 46.4 ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปิยะ บุษชา (2561) ที่ศึกษาพัฒนารูปแบบเชิงสาเหตุและประสิทธิผลของโปรแกรมส่งเสริมคุณลักษณะทางจิตที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับปริญญาตรี พบว่าความตั้งใจเชิงพฤติกรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ระดับ .52 และสามารถทำนายร่วมกับตัวแปรอื่นได้ ร้อยละ 82

อภิปรายผลตามสมมติฐานข้อที่ 3 ผลการตรวจสอบสมมติฐาน พบว่า เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ที่ระดับ .40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ นักศึกษาที่มีความรู้สึกที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีการประเมินถึงคุณค่าของการเป็นผู้ประกอบการ และมีแนวโน้มของพฤติกรรมที่จะเป็นผู้ประกอบการจะเกิดความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ส่งผลให้มีพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการที่สูงตามไปด้วยจากผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซน (Ajzen, 1991) ที่พัฒนามาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ของฟิชบายและไอเซน (Fishbein & Aizen, 1975) ไอเซนมองว่าการเกิดพฤติกรรมเกิดขึ้นมาจาก ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม ในความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม ไอเซนอธิบายว่าความตั้งใจ คือ ความต้องการของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ยิ่งเป็นพฤติกรรมที่บุคคลนั้นเชื่อว่าเขาสามารถควบคุมได้ มีเพียงความตั้งใจเพียงอย่างเดียวก็เพียงพอแล้วที่จะทำนายการเกิดพฤติกรรมได้ แต่หากเป็นพฤติกรรมที่บุคคลไม่สามารถควบคุมได้ ความตั้งใจเพียงอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอในการทำนายพฤติกรรม ในขณะเดียวกัน ไอเซนมองต่อไปอีกว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อความตั้งใจ และปัจจัยเหล่านั้น คือ เจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน และ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ในส่วนของเจตคติต่อพฤติกรรม ไอเซนอธิบายว่า เจต

คติเป็นผลรวมของความรู้สึกหรือการรับรู้คุณค่าของการกระทำนั้น ผ่านการประเมินผลดีและผลเสียต่าง ๆ ว่า เมื่อกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ แล้ว คาดว่าสิ่งที่จะเกิดมีผลดีและผลเสียในด้านต่าง ๆ อย่างไร รวมถึง โอกาสที่ผลดีและผลเสียจะเกิดขึ้นตามมา หากบุคคลประเมินว่าเป็นผลบวกมากกว่าลบ จะส่งผลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมที่ดีขึ้นและส่งผลต่อความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม และนำไปสู่การแสดงออกพฤติกรรม การพบผลอิทธิพลทางอ้อมของเจตคติต่อพฤติกรรมผ่านความตั้งใจไปสู่การแสดงออกของพฤติกรรมจึงเป็นสิ่งยืนยันคำกล่าวของไอเซนเป็นอย่างดี ซึ่งผลการศึกษาหลายงานต่างพบผลการศึกษาที่สอดคล้องกับคำกล่าวของไอเซน (กรรณิการ์ กันธะรักษา และ ปรียกมล เลิศตระการนนท์, 2558; อนุวัตร จุลินทร ดุษฎี โยเหลา และ เพ็ชรรัตน์ ไสยสมบัติ, 2562) เช่น การศึกษาของ เบเกอร์ และ ซินคูลา (Baker & Sinkula, 2009) ที่พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลระหว่างตัวแปร 1) เจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ 2) การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน และ 3) การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ต่ออิทธิพลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ โรเจอร์ (Rogers, 2018) ที่ใช้เจตคติส่วนบุคคลในการทำนายความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเจตคติส่วนบุคคลสามารถอธิบายได้สูงที่สุดในกลุ่มตัวแปรที่เลือกใช้ที่ ร้อยละ 62 และการศึกษาของ เฟล็ตเชอร์ (Fletcher, 2010) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิเคราะห์ multilevel structural equation model (ML-SEM) พบว่า โมเดลสมการเชิงโครงสร้างตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผนเพื่อทำนายความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square = 170.761, df=1, p<.001) ขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพลของเจตคติต่อพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (subjective norm) และการรับรู้อำนาจการควบคุมพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งยังครอบคลุมไปถึงการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ดังการศึกษาของ ซีพีดา (Zepeda, 2015) ที่พบว่า โมเดลสมการเชิงโครงสร้างตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผนเพื่อทำนายความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพลของเจตคติต่อพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (subjective norm) และการรับรู้อำนาจการควบคุมพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน หรือแม้แต่ในกลุ่มของผู้ประกอบการเองก็ยังสามารถพบที่สอดคล้องกันตามการศึกษาของ ซาลาดิน-ซูเบโร (Saladin-Subero, 2012) ที่ได้ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเจตคติ บรรทัดฐาน และ ความเชื่อเชิงควบคุม ตาม

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผนและทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลต่อความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการ จากการศึกษาพบว่า อิทธิพลของเจตคติ บรรทัดฐานและความเชื่อเชิงควบคุมต่อพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการแต่ละพฤติกรรมมีความแตกต่างกันไปทั้งจำนวนพฤติกรรมที่ได้รับอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่มีอย่างน้อย 1 พฤติกรรม รวมถึงความแตกต่างของรูปแบบและขนาดของสัมประสิทธิ์อิทธิพลก็มีเช่นเดียวกัน

อภิปรายผลตามสมมติฐานข้อที่ 4 ผลการตรวจสอบสมมติฐาน พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานมีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ที่ระดับ -0.22 แต่เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปว่าการรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ กล่าวคือ การที่นักศึกษาที่มีบรรทัดฐานด้านผู้ประกอบการทั้งในเชิงชี้แนะและเชิงบรรยายก็ไม่มีผลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีหลายงานวิจัยที่พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจ ไม่ว่าจะเป็นผลการศึกษาของอารีวรรณ รุ่งทิวณิช (2541) พบว่า การรับรู้บรรทัดฐานในการใช้เคล็ดลับเผยแพร่ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการใช้เคล็ดลับเผยแพร่ การศึกษาของ ศิริวรรณ โพธิ์วัน (2546) พบว่าการรับรู้บรรทัดฐานในการบริโภคอาหารเพื่อการออกกำลังกายไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะทำพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อการออกกำลังกาย การศึกษาของ มารยาท โยทองยศ และ ทองวาด สุขเมืองมา (2559) ที่พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ การศึกษาของปิยะ บุษชา (2561) ที่พบว่า การรับรู้บรรทัดฐานไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจ เช่นกัน การศึกษาของ อัลฟานีโม โอโพริ และ อาร์เธอร์ (Appiah-Nimo, Ofori & Arthur, 2018) ที่พบว่า การรับรู้บรรทัดฐานไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจ แต่หลายการศึกษาพบว่า การรับรู้บรรทัดฐานมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจ เช่น เบเกอร์ และ ซินคูลา (Baker & Sinkula, 2009) ที่ระบุว่า การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งหมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายและตอบสนองต่อแรงกดดันทางสังคมหรือบุคคลรอบข้างที่มีความสำคัญหรือใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ เพื่อน เป็นต้น ที่มีความคิดเห็นและการสนับสนุนต่อการเป็นหรือไม่เป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการด้วยขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพล $.31$ สาเหตุที่พบผลแตกต่างกันมีสาเหตุมาจากตัวของพฤติกรรมที่ศึกษาที่บางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากเจตคติมากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง บางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากการรับรู้บรรทัดฐานมากกว่าเจตคติ แต่บางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากทั้งสองปัจจัยได้ (Ajzen & Fishbein, 1980 อ้างถึงใน กมลวรรณ ประภาศรีสุข, เสกสรรค์ ทองคำ

บรรจง และ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช, 2557) และ อัลพานีโม โอฟริ และ อาร์เธอร์ (Appiah-Nimo, Ofori & Arthur, 2018) ได้อธิบายว่า ในบางพฤติกรรม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรม อาจจะมาจกปัจจัยภายในตัวบุคคล มากกว่าปัจจัยภายนอกตัวบุคคล รวมทั้ง ต้องพิจารณาจากสภาพสังคมในช่วงเวลานั้นอีกด้วย เพราะจากการศึกษาของเขาพบว่า การรับรู้บรรทัดฐานไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจนั้นเป็นเพราะว่า สภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงที่มีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อของกลุ่มคน นอกนั้น อย่างเช่น การปรับตัวจากสถานการณ์ โควิด-19 ในขณะนี้ที่ส่งผลต่อภาคธุรกิจมากมายทั่วทุกมุมโลก นอกจากนั้น ยังมีอีกสาเหตุสำคัญคือ ในช่วงเวลานี้กลุ่มที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษานั้น คือ กลุ่มเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ (สิทธิโชค วรรณสุนติกุล, 2546) ประกอบกับ ในนิยามปฏิบัติการ ไม่ได้กำหนดนิยามเฉพาะเจาะจงที่กลุ่มเพื่อนเป็นหลัก แต่นิยามครอบคลุมไปถึง ครอบครัว และครูอาจารย์ แทนที่จะนิยามไปยังผู้ประกอบการที่มีอิทธิพลทางความคิด ทำให้อิทธิพลจากกลุ่มอ้างอิงไม่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

อภิปรายผลตามสมมติฐานข้อที่ 5 ผลการตรวจสอบสมมติฐาน พบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ที่ระดับ 0.33 แต่เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ จากผลการศึกษาดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของโรเจอร์ (Rogers, 2018) ที่ศึกษาความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาปีที่ 4 สาขาศิลปศาสตร์ ธุรกิจ วิทยาศาสตร์ ซึ่งพบว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมสามารถอธิบายความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ได้ร้อยละ 46 และก็ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของเบเกอร์ และ ซินคูลา (Baker & Sinkula, 2009) ที่ได้ข้อค้นพบไปในแนวทางเดียวกันว่า การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งหมายถึงความเชื่อมั่นของบุคคลว่าสามารถจะดำเนินการในฐานะผู้ประกอบการจนสามารถบรรลุเป้าหมายของการสร้างกิจการของตนเองได้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการด้วยขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพล .45 แต่เมื่อทบทวนวรรณกรรมเพิ่มเติมพบว่า มีหลายการศึกษาที่พบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจและพฤติกรรม เช่น การศึกษาของ จิระนันท์ พากเพียร (2540) ที่พบว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อบางพฤติกรรม การศึกษาของอารีวรรณ รุ่งทิวณิช (2541) พบว่าการรับรู้ความสามารถในการริ่ใช้เคลขยะมูลฝอยไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการริ่ใช้เคลขยะมูลฝอย การศึกษาของซาฮาและซุมโร (Shah

& Soomro, 2017) ที่พบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจ การศึกษาของโจว อั่น และ แพทริค (Choo, Ahn & Prtrick, 2014) พบว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจ และการศึกษาของเหมาและหลู (Mao & Lyu, 2017) พบว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความใจ สาเหตุที่บางการศึกษา การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจ มีหลากหลายประเด็นที่น่าสนใจ โดยทั่วไป การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เกิดมาจากความเชื่อของบุคคลว่า มีปัจจัยส่งเสริม โอกาส และมีอุปสรรคมากเพียงใด และสามารถควบคุมพฤติกรรมได้มากน้อยเพียงใด ทำให้การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม สถานการณ์ เหตุการณ์ต่าง ๆ ส่งผลต่อการประเมินความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเป็นอย่างยิ่ง และอาจทำให้การรับรู้ความสามารถไม่คงที่และไม่สามารถทำนายพฤติกรรมได้ ตามที่ ไอเซน (Ajzen, 1991) กล่าวว่าหากมีเหตุการณ์บางอย่างทำให้ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเปลี่ยนไปจากเดิมจะทำให้ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมไม่สามารถทำนายพฤติกรรมได้ต่อไป แต่การศึกษาของลอซ (Lorz, 2011) ที่พบว่า ผลของการให้การศึกษาเพื่อการเป็นผู้ประกอบการต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา เขาได้เก็บข้อมูลของเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้บรรทัดฐาน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเอง ระหว่างที่ได้รับการจัดการเรียนการสอน โดยเขาเก็บข้อมูลทั้งหมด 6 ช่วงเวลา ผลการศึกษาพบว่า ในระยะแรกของการศึกษา เจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการและการรับรู้บรรทัดฐาน มีคะแนนอยู่ในระดับสูง ตั้งแต่ได้รับการศึกษา และมีระดับที่ใกล้เคียงกันในทุก 6 ช่วงเวลา ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกลับพบว่า ค่อย ๆ เพิ่มขึ้นในแต่ละช่วงเวลา โดยเฉพาะในช่วงแรกที่จะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่เมื่อเวลาผ่านไปหลังจากจบการเรียนการสอน การรับรู้ความสามารถจะค่อย ๆ ลดลง สาเหตุสำคัญคือ ช่วงแรกนักศึกษายังไม่เคยมีประสบการณ์ใด ๆ เมื่อได้รับการศึกษา ทำให้เกิดความรู้ และค่อย ๆ พัฒนาความสามารถขึ้น แต่เมื่อการเรียนรู้สิ้นสุด การรับรู้ความสามารถจะค่อย ๆ ลดลง เพราะหมดเนื้อหาที่จะเรียนรู้และขาดความท้าทายในการศึกษา แต่เมื่อการศึกษาเรื่องใหม่ ๆ จะก่อให้เกิดการเรียนรู้และเกิดการเพิ่มขึ้นของการรับรู้ความสามารถ เมื่อพิจารณาจากช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลพบว่า ช่วงเวลาที่เก็บใกล้เคียงกับช่วงเวลาภาคเรียนที่ 2 ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 ทำให้การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกำลังลดลงเพราะขาดเรื่องที่สนใจและท้าทาย จึงเป็นคำอธิบายว่าเพราะการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมจึงไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

อภิปรายผลตามสมมติฐานข้อที่ 6 ผลการตรวจสอบสมมติฐาน พบว่า สภาพแวดล้อมทางการศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ที่ระดับ 0.37 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ การที่นักศึกษาอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่สนับสนุนการเป็นผู้ประกอบการทั้งด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านหลักสูตรการสอน ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และการที่นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการจะส่งผลให้นักศึกษาเกิดความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการและเมื่อเกิดความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการทำให้มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ตามแนวคิดที่ ไอเซน (Ajzen, 1991) ได้เสนอเอาไว้ สอดคล้องกับที่ หลิว หลิน โจว และ โจว (Liu, Lin, Zhao & Zhao, 2019) ได้อธิบายว่า การเรียนการสอนเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีกิจกรรมและการเตรียมการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาความรู้ทักษะ และการฝึกประสบการณ์ที่จำเป็นต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุษกร วิเศษสมบัติ (2564) ที่อธิบายว่า การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากการสังเกตและลงมือปฏิบัติด้วย จะทำให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ ต่อยอด จนนำไปสู่การประกอบอาชีพได้ และส่งผลให้เกิดการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้นด้วย

3. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำปฏิบัติ

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างเชิงเส้นอิทธิพลของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษา เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาผู้ประกอบการ ซึ่งทำให้ทราบค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรที่ทำการศึกษาในแบบจำลอง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเสนอแนวทางการนำผลวิจัยไปใช้ในเชิงปฏิบัติ ดังนี้

1. การส่งเสริมการจัดการสภาพแวดล้อมทางการศึกษาและพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการและนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ และจะก่อให้เกิดธุรกิจขึ้นมาในอนาคต
2. สถานศึกษาและผู้ประกอบการควรร่วมมือจัดกันในการจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ทั้งจากอาจารย์ในเรื่องของแนวคิดทฤษฎี และแนวทางการประยุกต์ปฏิบัติจากทฤษฎีผ่านผู้ประกอบการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเกิดเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ และก่อให้เกิดความตั้งใจจะเป็นผู้ประกอบการต่อไป

3. สถานศึกษาและอาจารย์ผู้สอนสามารถประเมินการจัดหลักสูตรจากการวัดความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการผ่านแบบสอบถามความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ เพื่อสามารถปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนหรือแต่ละกลุ่มเรียนได้

4. นักศึกษาที่มีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในอนาคต สามารถนำแบบสอบถามความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการนี้ไปประเมินตนเองได้ เพื่อพิจารณาจุดแข็ง จุดที่ต้องปรับปรุงของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยที่ได้อธิบายถึงค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรที่อยู่ในแบบจำลองสมการโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการรวมนักวิทยากรวิจัยเชิงคุณภาพเข้ามาใช้ประกอบในการวิจัยเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับปัจจัยที่ผลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการให้มีรายละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการสนทนากลุ่มหรือการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมไปถึงการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในบริบทการเรียนการสอนจริงของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาผู้ประกอบการ

2. ควรมีการเพิ่มตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ รวมไปถึงศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องตัวแปรที่เป็นตัวแปรส่งผ่าน หรือการศึกษาเพิ่มในส่วนของตัวแปรปรับ เพื่อให้สามารถอธิบายพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาผู้ประกอบการได้ครอบคลุมมากที่สุด

3. ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาในหลักสูตรหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ เช่น ด้านการจัดการ การบริหาร การตลาด เป็นต้น เพราะบริบทของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ทั้งรายวิชา รูปแบบการเรียนการสอนและจุดเน้นของหลักสูตรอาจส่งผลให้ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มอาจแตกต่างกัน

4. ควรมีการขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างไปสู่กลุ่มที่อยู่ในช่วงอายุอื่น เช่น นักศึกษาชั้นปีที่ 1-2 กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มผู้ประกอบการรายใหม่ เพื่อให้ได้มีองค์ความรู้ที่ครอบคลุมสำหรับการพัฒนาและส่งเสริมพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

5. ควรมีการศึกษาเชิงลึกด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบเหตุผลและแนวทางปฏิบัติที่ดีของนักศึกษาที่สามารถเป็นผู้ประกอบการได้ในขณะศึกษาหรือกับนักศึกษาจบ

ใหม่ที่มีความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อได้แนวทางในการปรับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุความสำเร็จของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อจำกัดในการนำผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง มีนักศึกษาจากสถาบันอาศรมศิลป์ ร้อยละ 21.67 โดยนักศึกษาสถาบันนี้มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากนักศึกษามหาวิทยาลัยอื่น คือเป็นที่มีอายุแตกต่างจากที่อื่น ๆ ทำให้มีผลต่อผลการวิจัย ดังนั้น จึงควรพิจารณาในส่วนนี้
2. สภาพแวดล้อมทางการศึกษาของแต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างกัน นักศึกษาแต่ละสถานศึกษามีการรับรู้สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ในกรณีที่น่าผลการศึกษาไปใช้ในสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันในการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในการศึกษา

บรรณานุกรม

- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational behavior and human decision processes*, 50(2), 179-211.
- Ajzen, I. (2002). Constructing a TPB questionnaire: Conceptual and methodological considerations.
- Ajzen, I. (2006). Constructing a theory of planned behavior questionnaire. In: Amherst, MA.
- Ajzen, I. (2011). The theory of planned behaviour: Reactions and reflections. In: Taylor & Francis.
- Ajzen, I., & Cote, N. G. (2011). THE COGNITIVE FOUNDATION OF ATTITUDES. *Attitudes and Attitude Change*.
- Altinay, L., Madanoglu, M., Daniele, R., & Lashley, C. (2012). The influence of family tradition and psychological traits on entrepreneurial intention. *International Journal of hospitality management*, 31(2), 489-499.
- Astray-Caneda, V., Busbee, M., & Fanning, M. (2013). Social learning theory and prison work release programs.
- Bae, T. J., Qian, S., Miao, C., & Fiet, J. O. (2014). The relationship between entrepreneurship education and entrepreneurial intentions: A meta-analytic review. *Entrepreneurship theory and practice*, 38(2), 217-254.
- Bagozzi, R. P. (1981). Attitudes, intentions, and behavior: A test of some key hypotheses. *Journal of personality and social psychology*, 41(4), 607.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological review*, 84(2), 191.
- Bandura, A. (1989). Human agency in social cognitive theory. *American psychologist*, 44(9), 1175.
- Bird, B. (1988). Implementing entrepreneurial ideas: The case for intention. *Academy of management Review*, 13(3), 442-453.
- Bolton, B., & Thompson, J. (2015). *The entrepreneur: The all-in-one entrepreneur-leader-manager*. Routledge.

- Bolton, D. L., & Lane, M. D. (2012). Individual entrepreneurial orientation: Development of a measurement instrument. *Education+ Training*.
- Brown, T. A. (2015). *Confirmatory factor analysis for applied research*: Guilford publications.
- Byrne, B. M., & Stewart, S. M. (2006). Teacher's corner: The MACS approach to testing for multigroup invariance of a second-order structure: A walk through the process. *Structural equation modeling*, 13(2), 287-321.
- Campos, H. M., la Parra, J. P. N. d., & Parellada, F. S. (2012). The entrepreneurial orientation-dominant logic-performance relationship in new ventures: an exploratory quantitative study. *BAR-Brazilian Administration Review*, 9(SPE), 60-77.
- Caruana, A., Morris, M. H., & Vella, A. J. (1998). The effect of centralization and formalization on entrepreneurship in export firms. *Journal of Small Business Management*, 36(1), 16.
- Charney, A., & Libecap, G. D. (2000). The impact of entrepreneurship education: an evaluation of the Berger Entrepreneurship Program at the University of Arizona, 1985-1999. Available at SSRN 1262343.
- Covin, J. G., & Slevin, D. P. (1989). Strategic management of small firms in hostile and benign environments. *Strategic management journal*, 10(1), 75-87.
- Covin, J. G., & Slevin, D. P. (1991). A conceptual model of entrepreneurship as firm behavior. *Entrepreneurship theory and practice*, 16(1), 7-26.
- Eggen, P. D., Kauchak, D. P., & Garry, S. (2007). *Educational psychology: Windows on classrooms*: Pearson/Merrill/Prentice Hall.
- Entrialgo, M. (2002). The impact of the alignment of strategy and managerial characteristics on Spanish SMEs. *Journal of Small Business Management*, 40(3), 260-270.
- Fayolle, A., & Gailly, B. (2015). The impact of entrepreneurship education on entrepreneurial attitudes and intention: Hysteresis and persistence. *Journal of Small Business Management*, 53(1), 75-93.

- Fayolle, A., Gailly, B., & Lassas-Clerc, N. (2006). Assessing the impact of entrepreneurship education programmes: a new methodology. *Journal of European industrial training*.
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1976). Misconceptions about the Fishbein model: Reflections on a study by Songer-Nocks. *Journal of Experimental Social Psychology*, 12(6), 579-584.
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1977). Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research. *Philosophy and Rhetoric*, 10(2).
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1980). Understanding Attitudes and Predicting Social Behaviour. Preventive-Hall. Inc., Englewood Cliffs.
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (2010). *Predicting and changing behavior: The reasoned action approach*: Psychology press.
- Fletcher, S. N. E. (2010). *Nurse faculty and students' behavioral intentions and perceptions toward entrepreneurship in nursing*. University of Rochester School of Nursing.
- George, B. A., & Marino, L. (2011). The epistemology of entrepreneurial orientation: Conceptual formation, modeling, and operationalization. *Entrepreneurship theory and practice*, 35(5), 989-1024.
- Gutierrez, Z., & Paulina, A. (2015). Exploring Relationships Between Entrepreneurship Education and Students' Entrepreneurial Intentions: A Mixed Method Study of Entrepreneurial Pedagogies at Chilean Universities.
- Hair Jr, & F, J. (2006). *Successful strategies for teaching multivariate statistics*. Paper presented at the Proceedings of the 7th international conference on teaching statistics.
- Hair Jr, J. F., Howard, M. C., & Nitzl, C. (2020). Assessing measurement model quality in PLS-SEM using confirmatory composite analysis. *Journal of Business Research*, 109, 101-110.
- Ireland, R. D., Hitt, M. A., & Sirmon, D. G. (2003). A model of strategic entrepreneurship: The construct and its dimensions. *Journal of management*, 29(6), 963-989.

- Joaquín, A., & Ricardo, C. (2009). Entrepreneurial orientation, organizational learning capability and performance in the ceramic tiles industry. *Instituto Valenciano de Investigaciones Económicas, S.A.*
- Karabulut, A. T. (2016). Personality traits on entrepreneurial intention. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 229*, 12-21.
- Kelley, D., Bosma, N. S., & Amorós, J. E. (2011). Global Entrepreneurship Monitor 2010 Executive Report. In: Global Entrepreneurship Research.
- Kelloway, E. K. (1998). *Using LISREL for structural equation modeling: A researcher's guide*: Sage.
- Kline, R. B. (1998). Software review: Software programs for structural equation modeling: Amos, EQS, and LISREL. *Journal of psychoeducational assessment, 16*(4), 343-364.
- Koop, S., De Reu, T., & Frese, M. (2000). Entrepreneurial orientation and personal initiative. *Success and Failure of Microbusiness Owners in Africa: A Psychological Approach; Greenwood Publishing Group: Westport, CT, USA, 55.*
- Lee, S. M., & Lim, S. (2009). Entrepreneurial orientation and the performance of service business. *Service business, 3*(1), 1.
- Lee, S. M., & Peterson, S. J. (2000). Culture, entrepreneurial orientation, and global competitiveness. *Journal of world business, 35*(4), 401-416.
- Liao, C., Chen, J.-L., & Yen, D. C. (2007). Theory of planning behavior (TPB) and customer satisfaction in the continued use of e-service: An integrated model. *Computers in human behavior, 23*(6), 2804-2822.
- Liñán, F., & Chen, Y. W. (2009). Development and cross-cultural application of a specific instrument to measure entrepreneurial intentions. *Entrepreneurship theory and practice, 33*(3), 593-617.
- Lumpkin, G. T., & Dess, G. G. (1996). Clarifying the entrepreneurial orientation construct and linking it to performance. *Academy of management Review, 21*(1), 135-172.

- Mathieson, K. (1991). Predicting user intentions: comparing the technology acceptance model with the theory of planned behavior. *Information systems research*, 2(3), 173-191.
- Matthiesen, H., Gregory, D., Jensen, P., & Sørensen, B. (2004). Environmental monitoring at Nydam, a waterlogged site with weapon sacrifices from the Danish Iron age. I: A comparison of methods used and results from undisturbed conditions. *Journal of Wetland Archaeology*, 4(1), 55-74.
- Miller, D. (1983). The correlates of entrepreneurship in three types of firms. *Management science*, 29(7), 770-791.
- Miller, D., & Friesen, P. H. (1982). Innovation in conservative and entrepreneurial firms: Two models of strategic momentum. *Strategic management journal*, 3(1), 1-25.
- OECD. (2012). A Guiding Framework for Entrepreneurial Universities. Retrieved from <https://www.oecd.org/site/Entrepreneurial%20Universities%20Framework.pdf>
- Pearce, J. A., Fritz, D. A., & Davis, P. S. (2010). Entrepreneurial orientation and the performance of religious congregations as predicted by rational choice theory. *Entrepreneurship theory and practice*, 34(1), 219-248.
- Peter, B., & Noel, L. (2010). *Innovation capability, entrepreneurial orientation and performance in Australian hotels: An empirical study*. Gold Coast, Australia: Cooperative Research Centre for Sustainable Tourism.
- Porter, M. E. (1996). Competitive advantage, agglomeration economies, and regional policy. *International regional science review*, 19(1-2), 85-90.
- Rogers, B. K. (2018). *A correlational study on the predictors of entrepreneurial intention among final-year undergraduates*. Grand Canyon University.
- Russell Merz, G., & Sauber, M. H. (1995). Profiles of managerial activities in small firms. *Strategic management journal*, 16(7), 551-564.
- Saladin-Subero, R. (2012). *Factors that predict Hispanic/Latino entrepreneurs' intentions to use thirteen entrepreneurial behaviors*. Clemson University.
- Schumacker, E., & Lomax, G. (2016). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling*. 4th edtn. In: New York, NY: Routledge.

- Schumaker, R., & Lomax, R. (1996). notdef] modeling. Mahwah, NJ: L. In: Erlbaum Associates.
- Slevin, D. P., & Covin, J. G. (1998). Time, growth, complexity, and transitions: Entrepreneurial challenges for the future. *Entrepreneurship theory and practice*, 22(2), 53-68.
- Taormina, R. J., & Lao, S. K. M. (2007). Measuring Chinese entrepreneurial motivation: Personality and environmental influences. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*.
- Thompson, E. R. (2009). Individual entrepreneurial intent: Construct clarification and development of an internationally reliable metric. *Entrepreneurship theory and practice*, 33(3), 669-694.
- Wan, L., Wang, Y., Tang, Y., Tan, Y., He, F., Zhang, Y., . . . Gu, R. (2020). Gefitinib-induced cutaneous toxicities in brown Norway rats are associated with macrophage infiltration. *Inflammation*, 43(6), 2137-2146.
- William, E. B., & James, M. S. (2019). The complementary effects of market orientation and entrepreneurial orientation on profitability in small businesses. *Journal of Small Business Management*, 47(4), 443-464.
- Zainol, F. A., & Ayadurai, S. (2011). Entrepreneurial orientation and firm performance: the role of personality traits in Malay family firms in Malaysia. *international Journal of Business and social science*, 2(1).
- แผนกทะเบียน ศูนย์กิจการนักศึกษาและทะเบียน. (2562). วิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2562. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- คมกริช นันทะโรจพงษ์, ภูธิป มีถาวรกุล, & ประสพชัย พสุนนท์. (2561). พฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการของวัยรุ่นไทย: อิทธิพลของการรับรู้ความสามารถตนเองและการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการในบริบทวัฒนธรรมแบบรวมกลุ่ม วารสาร บริหารธุรกิจ ศรีนครินทร์วิโรฒ, 9(2), 44-59.
- จรรยา กอสุขทวีคุณ. (2561). การศึกษาแรงจูงใจและความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ. (คณะกรรมการเจ้าของธุรกิจและการบริหารกิจการ).
- จากรุวรรณ ชูศิลป์. (2559). ศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เมื่อสังคมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ, 26, 233-254.

- ชาญชัย พรมมิ, และ สิริมา นาคสาย. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการมหาวิทยาลัยพะเยา. วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 3(3), 65-80.
- ชูชัย สมितिไกร. (2548). ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 11(3), 255-273.
- ดาริกา บิลโล๊ะ, และ จินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2557). ผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและการกำกับตนเอง เพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยในการเดินทางของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. *An Online Journal of Education*.
- ทรรศนีย์ วรหาคำ, และ พวงรัตน์ เกษรแพทย์. (2554). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. (การศึกษามหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. (สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)).
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสม์: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ ภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทพร เขียนดวงจันทร์, และ ขวัญกมล ดอนขวา. (2562). Influence of Attitude and Intention on Consumer Behavior of Goods Purchasing via Line. *Suranaree Journal of Social Science*.
- นันทพัทธ์ โนนศรีเมือง, และ อัมภาศรี พ้อคำ. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการศึกษากับแรงจูงใจในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตกาฬสินธุ์. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม ปีที่ 5, ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย. 2558), หน้า 63-70.
- ประวีณา โภควณิช. (2556). แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาเรียนรวมระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, กรุงเทพฯ. (วิทยานิพนธ์, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม).
- ปาจรรย์ สิริปริญญา. (2558). สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. (ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา)).
- ปิยวรรณ สีเสียง, สุชาดา สุธรรมรักษ์, และ อรรถพร โพธิสุข. (2556). ทศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. (ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา)).

- ฝ่ายทะเบียนและประมวลผล. (2562). หลักสูตรการเรียนการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ฝ่ายทะเบียนและวัดผล วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี. (2562). ระเบียบการและหลักสูตร ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พรทิพย์ ม่วงมี. (2555). ปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ปีที่ 4, 74-82.
- พรศิริ ประคองธรรม. (2559). มาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมช่องทางจัดจำหน่ายสินค้าและบริการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (นิตยสารธรรมมาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์, คณะนิติศาสตร์).
- พิมพ์พิกา พูลสวัสดิ์, และ วิษณุพงษ์ โพธิ์พิรุฬห์. (2562). อิทธิพลของปัจจัยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่มีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัย. วารสารบริหารธุรกิจ ศรีนครินทรวิโรฒ, 10(2).
- พูลพงศ์ สุขสว่าง. (2557). หลักการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง. *Princess of Naradhiwas University Journal*.
- มนทกานต์ เมฆรา. (2546). ปัจจัยที่พยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (ปริญญาานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่. (การค้นคว้าอิสระ, จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ).
- มารยาท โยทองยศ, และ ทองวาด สุขเมืองมา. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาปริญญาตรี ศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ. วารสารสุทธิปริทัศน์, 30(95), 103-115.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2562). การจัดอันดับความน่าเชื่อถือของ SME ด้วยข้อมูลด้านที่ไม่ใช่การเงิน (*non-financial data*) ภายใต้งานจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.).
- ลภัสพิชชา สุรวาทกุล, และ ชยุดม ภิรมย์สมบัติ. (2562). ความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมการฝึกวิจัยและการรับรู้สิทธิอันพึงได้รับทางวิชาการต่อความตั้งใจทำงานวิจัยให้มีคุณภาพและความซื่อสัตย์ทางวิชาการของบัณฑิตศึกษา. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 20(2).
- วิเลศ ภูริวัชร, สุชาติ ไตรภพสกุล, และ ชาคริต พิษญาญกูร. (2559). การศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมเกื้อหนุนต่อการสร้างสังคมความเป็นผู้ประกอบการ: กรณีศึกษาประเทศไทย. วารสารสุทธิปริทัศน์, 30(95), 89-102.
- สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2559). พฤติกรรมศาสตร์มุมมองในศาสตร์ที่แตกต่าง *Behavioral sciences from diverse perapectives* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรจนพรินต์ติ้ง.

- สาขาวิชาผู้ประกอบการสังคม. (2562). วิทยานิพนธ์ที่เรียน สถาบันอาศรมศิลป์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ. 2 Ed.). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2560). แผนการส่งเสริม SME ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560-2564). [https://www.sme.go.th/upload/mod_download/%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0B8%97%E0%B8%\(%E0%B8%9E.%E0%B8%A8.%202560-2564\).pdf](https://www.sme.go.th/upload/mod_download/%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0B8%97%E0%B8%(%E0%B8%9E.%E0%B8%A8.%202560-2564).pdf).
- สำนักทะเบียนและประมวลผล. (2562). รายละเอียดหลักสูตร มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สำนักบริหารวิชาการและทะเบียน. (2562). วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการประกอบการ. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา. (2561). การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (*Entrepreneurship Education*). กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุภมาส อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และ รัชนิกุล ภิญญานันท์. (2552). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL (Vol. พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เจริญดีมีงคงการพิมพ์.
- อนงค์ รุ่งสุข. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, คณะบริหารธุรกิจ.
- อนุวัตร จุลินทร, ดุษฎี โยเหลา, และ เพ็ชรรัตน์ ไสยสมบัติ. (2563). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเจตคติต่อความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย. *Warasan Phuettikammasat*.
- อวิรุทธ์ ฉัตรมาลาทอง, สิริฉันท์ สติรกุล เตชพาหพงษ์, และ วราภรณ์ บวรศิริ. (2560). มหาวิทยาลัยเชิงประกอบการ: แนวทางเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยไทย. *Panyapiwat Journal*, 9(3).

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	อมินดารา อริยธาดา
วัน เดือน ปี เกิด	4 มิถุนายน 2532
สถานที่เกิด	ชัยภูมิ
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2560 บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ จาก สถาบันรัชต์ภาคย์

